

การออกแบบหนังสือเชิงทดลอง เรื่อง ภาษาบาลี
PALI EXPERIMENTAL BOOK DESIGN

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชานิตศศิลป์ ภาควิชานิตศศิลป์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2551

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบอนุญาตศิลปนิพนธ์

การออกแบบหนังสือเชิงทดลอง เรื่อง ภาษาบาลี

PALI EXPERIMENTAL BOOK DESIGN

นายณัฐพล อักคะอักกร
Mr.NATTAPON AKKAAKKARA

ภาควิชาศิลปะศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปะศิลป์

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์..........วันที่ 18 มี.ค. 52

(อาจารย์พรพงษ์ พงษ์ประภาพันธ์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อศิลปนิพนธ์ การออกแบบหนังสือเชิงทดลองเรื่อง ภาษาบาลี
Pali experimental book design

ชื่อ นายณัฐพล อัคระอักษร
รหัสนักศึกษา 48020204
สาขาวิชา นิเทศศิลป์
ภาควิชา นิเทศศิลป์
คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2551
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ พีรพงษ์ พงษ์ประภาพันธ์

บทคัดย่อ

การออกแบบหนังสือเชิงทดลองเรื่อง ภาษาบาลี โดยมีขอบเขตการทำงาน ได้แก่ หนังสือจำนวน 70 หน้า โดยแบ่งออกเป็น 2 เล่ม หน้าปก หลังปก , และ การจัดหน้ากระดาษในเล่ม โดยมีการใช้กราฟิกซึ่งได้แรงบันดาลใจมาจากสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง กับ เนื้อหาซึ่งนำมาตัดทอนรูปทรงให้กลายเป็นสมัยใหม่ มาใช้เป็นภาพประกอบเนื้อหาแต่ละตอน

การทำศิลปนิพนธ์ครั้งนี้มุ่งเน้นประโยชน์ในด้านการฝึกฝนทักษะการหาข้อมูลการตีความเล่าเรื่อง และประยุกต์แนวทางการออกแบบ เพื่อแก้ไขโจทย์ที่มี และได้เรียนรู้การวางแผนการทำงานอย่างรอบคอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่สนับสนุนในด้านการศึกษาตลอดมา ทั้งเรื่อง ค่าใช้จ่ายต่างๆ ตลอด 4 ปี ที่ผ่านมา

ขอบพระคุณ อาจารย์พีรพงษ์ พงษ์ประภาพันธ์ สำหรับคำปรึกษาต่างๆ ในการทำศิลปนิพนธ์ชิ้นนี้

ขอบคุณเพื่อนๆทุกคนในสาขานิเทศศิลป์ ที่ช่วยให้คำปรึกษา และ ออกความเห็นดีๆให้

ขอบคุณ บริษัท ดัคสโตร์ เดอะ ดีไซน์ กูรู ที่ให้คำแนะนำดีๆ ทำให้ผมได้รู้อะไรมากขึ้นกว่าเดิม

ขอบคุณนางสาวปัทมา รัตนะ ที่คอยให้กำลังใจตลอดตั้งแต่เริ่มงานจนกระทั่งเสร็จสิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
คำนำ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญภาพประกอบ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาของโครงการ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	1
1.3 ขอบเขตของโครงการ.....	1
1.4 กลุ่มเป้าหมาย.....	1
1.5 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย.....	2
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
บทที่ 2 การรวบรวมข้อมูลภาษาบาลี	
2.1 ประวัติของภาษาบาลีในสมัยพุทธกาล.....	3
2.2 ภาษามครเป็นภาษาที่ไม่เสื่อม.....	5
2.3 วิวัฒนาการของภาษาบาลีในสมัยพุทธกาล.....	6
2.4 สถานภาพ และ พัฒนาการการ.....	7
2.5 หน่วยเสียงในภาษาบาลี.....	9
2.6 การอ่านภาษาบาลีที่เขียนด้วยอักษรไทย.....	10
2.7 ไวยากรณ์.....	13
2.8 ประโยชน์ของภาษาบาลีและสันสกฤต ที่มีต่อภาษาไทย.....	15
2.9 หลักสังเกตคำภาษาบาลีและสันสกฤต.....	20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 3 วิเคราะห์และสรุปข้อมูล

3.1	ตัวอย่างข้อมูลภาษา.....	21
3.2	สิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องทางพุทธศาสนา.....	33
3.3	ตัวอย่างข้อมูลสถาปัตยกรรมของอินเดีย.....	
3.4	ตัวอย่างแผนที่ประเทศอินเดีย.....	
3.5	ตัวอย่างโทนสี.....	
3.6	รูปแบบที่จะนำมาประยุกต์ใช้.....	
3.7	การกำหนดของเขตเนื้อหาในแต่ละคู่.....	

บทที่ 4 ขั้นตอนการออกแบบ

4.1	การร่างแบบและพัฒนาแบบในแต่ละขั้นตอน.....	
4.2	ภาพร่างกราฟิกที่นำมาใช้ประกอบ.....	
4.3	ภาพร่างปกนอก.....	
4.4	ภาพร่างปกใน 1.....	
4.5	ภาพร่างปกใน 2.....	
4.6	ภาพร่างหน้าเนื้อหา 1.....	
4.7	ภาพร่างหน้าเนื้อหา 2.....	

บทที่ 5 ผลงานจริง

5.1	ภาพชิ้นงานจริง.....	
5.2	รูปเล่มชิ้นงานจริงหลังประกอบเป็นเล่ม.....	

บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....

บรรณานุกรม.....

ประวัติผู้เขียน.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1	ตัวอักษรภาษามคร หรือ ภาษาบาลี ที่ถูกจารึกลงบนเสาศา	23
2	ภาษาบาลี เก่าแก่ ที่พบจากบันทึกต่างๆ	24
3	จารึกด้วยรูปอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี 1.....	24
4	จารึกด้วยรูปอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี 2.....	25
5	จารึกด้วยรูปอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี 3.....	25
6	จารึกด้วยรูปอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี 4.....	25
7	จารึกภาษาบาลีเก่าแก่ที่ค้นพบเมื่อ คศ. 1904 (ด้านที่1).....	26
8	จารึกภาษาบาลีเก่าแก่ที่ค้นพบเมื่อ คศ. 1904 (ด้านที่2).....	27
9	หน้าปกหนังสือ พุทธศาสนาไทยในอนาคต แนวโน้มและทางออกจากวิกฤต.....	33
10	หน้าปกหนังสือ สู่แดนพระพุทธรองค์อินเดียเนปาล.....	33
11	หน้าปกหนังสือ สวดมนต์ ทำวัตรเช้า – เย็น.....	33
12	หน้าปกหนังสือ วิปัสสนาที่ปณี.....	33
13	หน้าปกหนังสือ สิ่งที่ชาวพุทธควรรู้.....	33
14	หน้าปกหนังสือ คู่มือมนุษย์.....	33
15	หน้าปกหนังสือเรียน นักธรรม – ธรรมศึกษา.....	35
16	หน้าปกหนังสือ วิธีแปลภาษามครเป็นภาษาไทย.....	35
17	หน้าปกหนังสือ ประวัติภาษาบาลี ความเป็นมาและที่สัมพันธ์กับภาษาบาลี..... และสันสกฤต	36
18	หน้าปกหนังสือ พุทธปรัชญาจากพระไตรปิฎก.....	36
19	หน้าปกหนังสือ พุทธศาสนากับสังคมไทย.....	36
20	หน้าปกหนังสือ พุทธธรรม พระธรรมปิฎก 1.....	37
21	หน้าปกหนังสือ พุทธธรรม พระธรรมปิฎก 2.....	37
22	หน้าปกหนังสือ พุทธศาสนมหายาน.....	38
23	ภาพสถาปัตยกรรมในประเทศอินเดีย 1.....	39
24	ภาพสถาปัตยกรรมในประเทศอินเดีย 2.....	39
25	ภาพสถาปัตยกรรมในประเทศอินเดีย 3.....	40

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
26 สถาปัตยกรรมในประเทศอินเดีย 4.....	40
27 สถาปัตยกรรมในประเทศอินเดีย 5.....	41
28 สถาปัตยกรรมในประเทศอินเดีย 6.....	41
29 สถาปัตยกรรมในประเทศอินเดีย 7.....	42
30 สถาปัตยกรรมในประเทศอินเดีย 8.....	42
31 สถาปัตยกรรมในประเทศอินเดีย 9.....	42
32 สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในประเทศอินเดีย 1.....	43
33 สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในประเทศอินเดีย 2.....	43
34 สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในประเทศอินเดีย 3.....	44
35 สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในประเทศอินเดีย 4.....	44
36 สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในประเทศอินเดีย 5.....	45
37 แผนที่ประเทศอินเดีย 1.....	46
38 แผนที่ประเทศอินเดีย 2.....	47
39 แผนที่ประเทศอินเดียแสดงสถานที่ในอดีต.....	47
40 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ 1.....	48
41 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ 2.....	49
42 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ 3.....	49
43 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ 4.....	50
44 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ 5.....	50
45 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ 6.....	51
46 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ 7.....	51
47 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ 8.....	52
48 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ 9.....	52
49 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ 10.....	53
50 ภาพร่างกราฟิก 1	56
51 ภาพร่างกราฟิก 2.....	57

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
52 ภาพร่างกราฟิก 3.....	58
53 ภาพร่างกราฟิก 4.....	59
54 ภาพร่างกราฟิก 5.....	60
55 ภาพร่างกราฟิก 6.....	61
56 ภาพร่างกราฟิก 7.....	62
57 ภาพร่างกราฟิก 8.....	63
58 ภาพร่างกราฟิก 9.....	64
59 ภาพร่างกราฟิก 10.....	65
60 ภาพร่างกราฟิก 11.....	66
61 รูปแบบของหนังสือ.....	67
62 ภาพร่างปกนอก ปกหน้า—ปกหลัง.....	68
63 ภาพร่างปกนอก ปกหน้า—ปกหลัง เมื่อทดลองลงสี 1.....	69
64 ภาพร่างปกนอก ปกหน้า—ปกหลัง เมื่อทดลองลงสี 2.....	69
65 ภาพร่างปกนอก ปกหน้า—ปกหลัง เมื่อทดลองลงสี 3.....	69
66 ภาพร่างปกนอก ปกหน้า—ปกหลัง ที่เลือกใช้.....	70
67 ภาพร่างปกในทั้ง 2 ส่วน	71
68 ภาพร่างปกในทั้ง 2 ส่วน ที่เลือกใช้.....	72
69 ภาพร่างหน้าเปิด ส่วนเนื้อหา เกี่ยวกับภาษาบาลี.....	73
70 ภาพร่างประกอบ สารบัญ 1 และข้อมูล.....	74
71 ภาพร่างหน้าเปิด 1 และ ข้อมูล.....	74
72 ภาพร่างหน้าเปิด 2 และ ข้อมูล.....	75
73 ภาพร่างหน้าเปิด 3 และ ข้อมูล.....	75
74 ภาพร่างหน้าเปิด 4 และ ข้อมูล.....	76
75 ภาพร่างหน้าเปิด 5 และ ข้อมูล.....	76
76 ภาพร่างหน้าเปิด 6 และ ข้อมูล.....	77
77 ภาพร่างหน้าเปิด 7 และ ข้อมูล.....	77
78 ภาพร่างประกอบสารบัญ 2 และ ข้อมูล.....	78

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
79 ภาพร่างประกอบหน้าเปิดส่วนเนื้อหา กรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์.....	78
80 ภาพร่างหน้าเปิดเนื้อหาส่วนทดลอง.....	79
81 ภาพร่างประกอบส่วนเนื้อหา ทดลอง 1.....	79
82 ผลงานจริง ปกหน้าปกด้านนอก ด้านหน้า – หลัง.....	80
83 ปกหน้าปกด้านใน ขวา / เกี่ยวกับภาษาบาลี.....	80
ซ้าย / กรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์	
84 ผลงานจริง คู่ 1 หน้าเปิดเนื้อหาเล่ม เกี่ยวกับภาษาบาลี.....	81
85 ผลงานจริง คู่ 2 คำนำเนื้อหาเล่ม เกี่ยวกับภาษาบาลี.....	81
86 ผลงานจริง คู่ 3 สารบัญ เนื้อหาเล่ม เกี่ยวกับภาษาบาลี.....	81
83 ผลงานจริง คู่ 4 ประวัติความเป็นมาในเบื้องต้นของภาษาบาลี.....	82
84 ผลงานจริง คู่ 5 วิวัฒนาการของภาษาบาลีในสมัยพุทธกาล.....	82
85 ผลงานจริง คู่ 6 วิวัฒนาการของภาษาบาลี (ต่อ).....	82
86 ผลงานจริง คู่ 7 พัฒนาการทางภาษา.....	83
87 ผลงานจริง คู่ 8 พัฒนาการทางของภาษา (ต่อ).....	83
88 ผลงานจริง คู่ 9 หน่วยเสียงในภาษาบาลี.....	83
89 ผลงานจริง คู่ 10 หน่วยเสียงในภาษาบาลี (ต่อ).....	84
90 ผลงานจริง คู่ 11 ไวยากรณ์.....	84
91 ผลงานจริง คู่ 11 ไวยากรณ์ (ต่อ).....	84
92 ผลงานจริง คู่ 12 ไวยากรณ์ (ต่อ) /.....	85
วิธีอ่าน – เขียน ภาษาบาลีเมื่อนำมาถ่ายทอดเป็นภาษาไทย	
93 ผลงานจริง คู่ 13 วิธีอ่าน – เขียน ภาษาบาลีเมื่อนำมาถ่ายทอดเป็นภาษาไทย (ต่อ).....	85
94 ผลงานจริง คู่ 14 วิธีอ่าน – เขียน ภาษาบาลีเมื่อนำมาถ่ายทอดเป็นภาษาไทย (ต่อ).....	85
95 ผลงานจริง คู่ 15 ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาบาลี.....	86
96 ผลงานจริง คู่ 16 ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาบาลี (ต่อ).....	86
97 ผลงานจริง คู่ 17 ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาบาลี (ต่อ).....	86
98 ผลงานจริง คู่ 18 ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาบาลี (ต่อ).....	87
99 ผลงานจริง คู่ 19 อื่นๆเกี่ยวกับภาษาบาลี.....	87

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
100 ผลงานจริง คู่ 20 หน้าเปิดเนื้อหา กรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์.....	88
101 ผลงานจริง คู่ 21 คำนำเนื้อหา กรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์.....	88
102 ผลงานจริง คู่ 22 สารบัญ กรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์.....	89
103 ผลงานจริง คู่ 23 ความเป็นมาของพุทธศาสนาสุภายิต.....	89
104 ผลงานจริง คู่ 24 หน้าเปิด งานทดลอง 1.....	89
105 ผลงานจริง คู่ 25 ตัวอย่าง งานทดลอง 1.....	90
106 ผลงานจริง คู่ 26 หน้าเปิด งานทดลอง 2.....	90
107 ผลงานจริง คู่ 27 ตัวอย่าง งานทดลอง 2.....	90
108 ผลงานจริง คู่ 28 หน้าเปิด งานทดลอง 3.....	91
109 ผลงานจริง คู่ 29 ตัวอย่าง งานทดลอง 3.....	91
110 ผลงานจริง คู่ 30 หน้าเปิด งานทดลองกราฟิกอิตเม้น.....	91
111 ผลงานจริง คู่ 31 ตัวอย่าง งานทดลองกราฟิกอิตเม้น.....	92
112 ผลงานจริง คู่ 32 ตัวอย่าง งานทดลองกราฟิกอิตเม้น.....	94

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

จากความสนใจในเรื่องราวของการใช้ภาษาบาลีที่มีการใช้สัญลักษณ์ที่แตกต่างจากตัวอักษรทั่วไปมีความเป็นเอกลักษณ์ในตัวเป็นภาษาที่เกือบจะสูญหายไปแล้วสังเกตได้จากที่ไม่มีใช้ในชีวิตประจำวันแต่มีการใช้ในวรรณกรรมและการศึกษาและมีความสำคัญโดยเป็นภาษาที่รวบรวมพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหมดในปัจจุบันเรียกว่าพระไตรปิฎกจึงอยากนำเสนอให้เห็นประวัติความเป็นมาในเบื้องต้น การนำไปใช้เมื่อนำภาษาบาลีมาเขียนถ่ายถอดเป็นภาษาไทย เพื่อเป็นความรู้และเพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้รู้จักภาษาบาลีเห็นคุณค่าและความสำคัญของภาษาที่กำลังจะสูญหายไป

โดยทดลองนำมาใช้กับงานออกแบบที่ไม่ได้ใช้เพียงแค่วรรณกรรมและการศึกษาอีกทั้งยังหวังว่า คงให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและเป็นแนวทางใหม่ที่ประยุกต์ใช้กับงานออกแบบ

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- เพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับภาษาบาลีให้คนรุ่นใหม่ได้ทราบ
- เพื่อฝึกฝนทักษะการตีความ และศึกษาการทดลองในการออกแบบ
- โดยนำความรู้ทางด้านกราฟิกมาใช้
- เพื่อทำให้เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา น่าสนใจมากขึ้น ดึงดูดให้เยาวชนรุ่นใหม่หันมาสนใจ

1.3 ขอบเขตของโครงการ

หนังสือออกแบบเชิงทดลองเรื่องภาษาบาลี ขนาด 21 x 21 ซม. เนื้อหาแบ่งออกเป็น 2 ตอน มีขอบเขตดังนี้

- เกี่ยวกับภาษาบาลี
- กรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์

1.4 กลุ่มเป้าหมาย

นักศึกษา หรือ ผู้ที่สนใจในการทำงานด้านการออกแบบ และผู้ที่สนใจทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย

- การกำหนดปัญหา
- การตีความของปัญหา, ที่มาของปัญหา
- รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล
- สรุปข้อมูลเพื่อหาแนวทางการดำเนินงาน
- ดำเนินการออกแบบ
- พิจารณาผลการออกแบบ โดยคณะกรรมการ
- รายงานผลการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- เรียนรู้เข้าใจรูปแบบของการออกแบบหนังสือ และนำไปประยุกต์ใช้งานอื่นๆได้ต่อไป
- เพื่อเติมทักษะในการออกแบบ
- เรียนรู้การทดลองคลี่คลายรูปทรงต่างๆให้ออกมาเป็นกราฟิกที่น่าสนใจ
- ปฏิบัติงานจริง โดยนำข้อมูลที่ได้จัดสรรไว้ และ Sketch design มาสร้างงานจริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2 การรวบรวมข้อมูลภาษาบาลี

2.1 ประวัติของภาษาบาลีในสมัยพุทธกาล

ภาษาบาลี หรือภาษามคธ เป็นภาษาของชาวชมพูทวีป ปัจจุบันนี้เรียกว่า อินเดีย ภาษาบาลี เป็นภาษาของชาวอินเดียโบราณที่เขาใช้พูดกันเมื่อสมัย ๒,๐๐๐ ปีล่วงมาแล้ว ทุกวันนี้ชาวอินเดียเลิกพูดแล้วแต่ถึงอย่างนั้น ภาษาบาลีก็ยังแทรกปนอยู่กับคำพูดสมัยใหม่ของชาวอินเดียมากมายไม่ใช่เขาเลิกทั้งหมดจริงๆ

แคว้นมคธในสมัยพุทธกาล เป็นราชอาณาจักรยิ่งใหญ่ หรือมหาอำนาจหนึ่งในสี่ของชมพูทวีป อีกสามอาณาจักร ได้แก่ โกศล วังสะ และอวันตี ซึ่งมีเมืองหลวงอยู่ที่ สาวตถิ โกสัมพี และอุชเชนี ตามลำดับ พระเจ้าแผ่นดินผู้ครองแคว้นมคธสมัยนั้น ซึ่งเป็นพระเจ้าแผ่นดินของอังคะด้วย คือพระเจ้าพิมพิสาร แต่มาในปลายสมัยพุทธกาล ประมาณ ๘ ปีก่อนพุทธปรินิพพาน ได้ถูกราชโอรสคือ พระเจ้าอชาตศัตรูแย่งราชสมบัติด้วยการจับขังจนสิ้นพระชนม์ชีพ แล้วพระเจ้าอชาตศัตรูได้ครองราชสมบัติสืบแทนต่อมา

แคว้นมคธ ตั้งอยู่ทางตะวันตกของแคว้นอังคะ อาณาเขตทางทิศตะวันออกติดกับแคว้นอังคะ ทิศเหนือติดกับแคว้นวัชชี ทิศตะวันตกติดกับแคว้นกาฬี เมืองหลวงของแคว้นมคธสมัยนั้น คือราชคฤห์ ปัจจุบันเรียกว่า ราชกรี (Rajgir) มีฐานะเป็นตำบล อยู่ในเขตจังหวัดนาลันทาของรัฐพิหาร ห่างจากพิหารชะรีฟ (Bihar Sharif) ซึ่งเป็นที่ตั้งที่ทำการจังหวัดนาลันทา โดยทางรถยนต์ ๒๖ กิโลเมตร และทางรถไฟ ๒๕ กิโลเมตร และห่างจากปัฏนา ซึ่งเป็นเมืองหลวงของแคว้นพิหารในปัจจุบัน โดยทางรถยนต์ ๑๐๓ กิโลเมตร และทางรถไฟ ๑๐๐ กิโลเมตร หรือห่างจากเมืองคยา ซึ่งเป็นชุมทางรถไฟใหญ่และเป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่งของรัฐพิหาร โดยทางรถยนต์ ๖๖ กิโลเมตร เทียบกับอาณาเขตในปัจจุบัน แคว้นมคธสมัยพุทธกาล ได้แก่ เขตของรัฐพิหารตอนใต้ (South Bihar) คือบริเวณจังหวัด ปัฏนา คยา นาลันทา นาวาด้า โอริงคาบาด กับส่วนเหนือของจังหวัด หะซารีบาฆ (Districts Patna, Gaya, Nalanda, Nawadah, Aurangabad, Hazaribagh) อาณาเขตดังกล่าวนี้ เดิมแบ่งเป็นเขตจังหวัดเพียง ๓ จังหวัด คือ ปัฏนา คยา และ หะซารีบาฆ มาเมื่อปี พุทธศักราช ๒๕๑๕ นี้ ทางกรมได้จัดส่วนการปกครองใหม่ และได้แยกเขตจังหวัดปัฏนาเดิมออกเป็นสองจังหวัด ให้ชื่อจังหวัดที่ตั้งขึ้นใหม่ว่าจังหวัด นาลันทา กับได้แยกเขตจังหวัดคยาเดิมออกเป็นสามจังหวัด โดยมี นาวาด้า และ โอริงคาบาด เป็นชื่อของสองจังหวัดซึ่งตั้งขึ้นใหม่ ก่อนเปลี่ยนแปลงเขตการปกครองดังกล่าว ราชคฤห์ ปัจจุบันขึ้นกับจังหวัดปัฏนา เมื่อได้ยกเขตมาตั้งเป็นจังหวัดนาลันทาขึ้นอีกจังหวัดหนึ่ง จึงมาขึ้นกับจังหวัดนาลันทา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มุลคันธกุฎีที่ประทับของพระพุทธเจ้าบนยอดเขาคิชฌกูฏ พรหมแดนของแคว้นมคธ มีระบุไว้โดยแจ้งชัดว่า ทางตะวันออก จรดแม่น้ำจัมปาอันเป็นแดนแบ่งเขตแคว้นอังคะกับแคว้นมคธคง ได้กล่าวแล้วทางทิศเหนือ จรดแม่น้ำคงคาอันเป็นแดนแบ่งเขตของแคว้นมคธกับแคว้นวัชชี กรุงปาฏลิบุตรหรือปัฏนา ปัจจุบันตั้งอยู่บนฝั่งใต้ของแม่น้ำคงคาอันเป็นที่สุดเขตของแคว้นมคธในสมัยนั้น

สำหรับทางตะวันตก ฝ่ายประวัติศาสตร์และโบราณคดีลงความเห็นว่าจะจรดแม่น้ำโสณะ (Sona หรือ Sone) ซึ่งปัจจุบันอยู่ในเขตรัฐพิหาร เป็นแม่น้ำที่กว้างมาก มีสะพานรถยนต์และสะพานรถไฟข้าม ยาวถึงสามกิโลเมตรเศษ กล่าวว่าเป็นสะพานที่ยาวที่สุดในอินเดีย*

ทางทิศใต้ บางท่านว่าถึงแนวด้านเหนือของจังหวัดหะซารีบาฆ บางท่านว่าเลยไปจนถึงแนวเขาวินธัย หรือวินธยะ (Vindhya Mountains) อันควรเป็นแนวแบ่งเขตโดยธรรมชาติ

แคว้นมคธในสมัยพุทธกาล ทรงความสำคัญทั้งในด้านการเมือง การศาสนา การเศรษฐกิจ และการทหาร เมืองหลวงของแคว้น คือ ราชคฤห์ เป็นนครที่เจริญรุ่งเรือง มั่งคั่งสมบูรณ์ เป็นที่ชุมนุมอยู่ของศาสดาเจ้าลัทธิ และเศรษฐีมหาเศรษฐีจำนวนมาก แคว้นมคธมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาอย่างใกล้ชิด และเป็นศูนย์กลางที่สำคัญยิ่งของพระพุทธศาสนาทั้งในสมัยของพระพุทธองค์และต่อๆ มา พระพุทธองค์เมื่อเสด็จออกทรงผนวช ก็ได้เสด็จตรงมายังแคว้นมคธ และอาจกล่าวได้ว่าตลอดเวลา ๖ ปี ที่ทรงแสวงหาโมกขธรรม ก่อนตรัสรู้ นั้น พระองค์ประทับอยู่ในแคว้นมคธ

ทรงบรรลุพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณหรือตรัสรู้ ณ ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม ซึ่งก็อยู่ในแคว้นนี้

การประกาศพระศาสนาของพระพุทธองค์ถึงความเป็นปึกแผ่นหยั่งรากลงได้มั่นคงที่แคว้นนี้เป็นแห่งแรก

พระสาวกองค์สำคัญๆ เช่น พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ และพระมหากัสสปะ เป็นต้น ก็เป็นชาวมคธหรือคนแคว้นนี้

พระเจ้าแผ่นดินผู้ครองแคว้นในสมัยของพระพุทธองค์ และต่อมาถึงภายหลังพุทธปรินิพพาน คือ พระเจ้าพิมพิสาร และ พระเจ้าอชาตศัตรู ก็ทรงมีส่วนช่วยอย่างสำคัญในการประกาศพระศาสนา

วัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา คือ พระเวฬุวนาราม ก็เกิดขึ้นที่แคว้นนี้

การสังคายนาร้อยกรองพระธรรมวินัยสองในสามครั้งที่ทำในอินเดียก็กระทำที่แคว้นนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระพุทธศาสนาแผ่ไปยังดินแดนต่างๆ ทั้งในและนอกอินเดียในรัชสมัยของ พระเจ้าอโศกมหาราช ก็โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่ปฏิติบุตร อันเป็นเมืองหลวงของแคว้นนี้สมัยนั้น พระพุทธศาสนาในอินเดียมั่นคงอยู่ในแคว้นนี้ตลอดมา จนกระทั่งถูกรุกรานและทำลายโดยมุสลิมเตอร์ก เมื่อประมาณ พุทธศักราช ๑๑๔๑ (คริสต์ศักราช ๑๒๐๐) หรือคิดคร่าวๆ เมื่อเกือบ ๘๐๐ ปี นับย้อนหลังจากนี้ไป (๒๕๑๗)

เมื่อพระบรมศาสดาได้ตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ตลอดระยะเวลา ๔๕ พรรษา ทรงเสด็จเที่ยวสั่งสอนประชาชนในยุคนั้นพระองค์ทรงใช้ภาษามคธเผยแผ่พระสัทธรรมคำสอนให้แก่ประชาชนในสมัยนั้นได้รู้ ได้ตรัสรู้ตาม เพราะภาษามคธ หรือภาษาบาลี เป็นภาษาที่มีระเบียบแบบแผนไม่ยุ่งยากซับซ้อนเหมือนภาษาสันสกฤตที่ใช้อยู่ในยุคนั้นทั้งเป็นภาษาที่ชาวแคว้นมคธใช้ติดต่อสื่อสารกันอยู่แล้ว ดังนั้น ภาษามคธจึงได้รับการยกย่องไว้ ๔ ฐานะ คือ

1. สัมพุทธโฆหารภาษา คือภาษาอันเป็นโฆหารของพระพุทธเจ้า
2. อริยโฆหารภาษา คือภาษาอันเป็นโฆหารของพระอริยเจ้า
3. ขลาภุจ โฆหารภาษา คือภาษาสำหรับบันทึกสภาวะธรรม
4. ปาลีภาษา คือภาษาที่รักษาพระพุทธพจน์ไว้

เพราะเหตุที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ริยสัง ๔ ณ แคว้นมคธและพระองค์ทรงเที่ยวเสด็จจาริกแสดงธรรมโปรดพุทธบริษัทในแคว้นต่างๆ นั้น ส่วนมากจะเสด็จจาริกอยู่ในสองแคว้น คือ โภสถ และมคธ ในสมัยนั้นพระเจ้าแผ่นดินผู้ปกครองแคว้นมคธ ก็มีพระเชษฐาภพียงใหญ่ ทั้งชาวมคธต้องมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจภาษามคธเป็นอย่างดีด้วย จึงสามารถเข้าใจภาษามคธที่พระองค์ทรงแสดงธรรมอันเป็นภาษาที่เข้าใจและใช้กันอยู่ขณะนั้นในสัมโมหวิโนทนีอัฐกถาวิภังค์จึงได้บัญญัติไว้ว่า “แม้พระพุทธองค์เมื่อทรงตรัสพระพุทธพจน์คือพระไตรปิฎกตามระเบียบแห่งบาลีพระองค์ก็ทรงตรัสด้วยภาษามคธ” ซึ่งมีลักษณะของภาษาดังนี้

2.2 ภาษามคธเป็นภาษาที่ไม่เสื่อม

ภาษามคธนับว่าเป็นภาษาที่สูงกว่าภาษาทั้งหลายเพราะสมบูรณ์ด้วยคุณวิเศษและสภาวะนิรุตติ คำว่า สภาวนิรุตติ หมายถึงเป็นภาษาที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายและอธิบาย มีอำนาจในการแสดงอรรถและอธิบายได้แน่นอน เป็นภาษาที่ผู้วิเศษทั้งหลายมีพระพุทธเจ้าเป็นต้นทรงใช้อยู่ หรือสภาวนิรุตติ หมายถึงเป็นภาษาที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่เสื่อม ตั้งอยู่โดยปกติ

ส่วนภาษาอื่นเมื่อถึงกาลเวลาหนึ่งย่อมเปลี่ยนแปลงและเสื่อมได้ สำหรับภาษามคธแล้ว จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง หรือเสื่อมสลายก็เป็นเพราะผู้ศึกษา ผู้แสดง ผู้สอน เรียนผิด แสดงผิด และสอนผิดเท่านั้นเองภาษามคธเป็นมูลภาษาภาษามคธจัดเป็นภาษาของมนุษย์ในยุคแรกของโลก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพราะเมื่อโลกถึงการแตกสลาย พรหมโลกมิได้ถึงการแตกสลายไปด้วย ฉะนั้นพรหมโลกจึงตั้งอยู่ตามสภาพเดิม โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง มนุษย์ในยุคแรกของโลกนั้นเป็นผู้จุติมาจากพรหมโลกด้วยอุปาทปฐิสันธิ มนุษย์ดังกล่าวนั้นพูดภาษามคธซึ่งเป็นภาษาที่ใช้กันในพรหมโลก ฉะนั้นในคัมภีร์รูปสัททิจึงแสดงไว้ว่าในบัญชีผู้พูดภาษามคธทั้งหลายมีชื่อมนุษย์ยุคแรกของโลกด้วย ภาษามคธจึงนับได้ว่าเป็น “มูลภาษา” อันถือว่าเป็นต้นกำเนิดของภาษาทั้งหลาย และได้พบเห็นการใช้ภาษามคธ หรือภาษาบาลีว่า “มูลภาษา”

2.3 วิวัฒนาการของภาษาบาลีในสมัยพุทธกาล

คำสอนของพระพุทธองค์เรียกว่า พระธรรมวินัยบ้าง พระพุทธพจน์บ้าง ซึ่งเหล่าสาวกทรงจำบอกกล่าวด้วยระบบวิธี मुखपाठ คือ การทรงจำแสดงและบอกกล่าวด้วยปากเปล่า อันเป็นประเพณีนิยมในสมัยนั้น สงฆ์สาวกในยุคต่างๆ ก็จดจำหมวดธรรม หมวดวินัย ที่พระองค์ได้ทรงแสดงไว้ได้อย่างแม่นยำ จนเกิดตำรานักของพระผู้ทรงธรรม และพระผู้ทรงพระวินัย ภายหลังเมื่อพระพุทธองค์ได้เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอรหันต์ทั้งหลายมีพระกัสสปะเป็นต้นได้ประชุมพระอรหันต์ ๕๐๐ รูป เพื่อรวบรวมร้อยกรองพระธรรมวินัยของพระองค์และคำสอนของพระสาวกเป็นต้น ไว้อันเป็นบ่อเกิดคัมภีร์ทางศาสนาคือพระไตรปิฎกและเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่อนุพุทธยุคหลังได้เรียนรู้และเข้าใจง่าย พระมหาเถระทั้งหลาย ผู้รู้พุทธาธิบายจึงได้รจนาคัมภีร์ อรรถกถา ฎีกา บาลี อนุฎีกา ซึ่งเป็นภาษาที่บันทึกคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาทั้งหมดนั้น คือ ภาษาบาลี

คัมภีร์ไวยากรณ์เดิมที่ใช้ศึกษาเล่าเรียนกันมาแต่โบราณคือคัมภีร์ **มูลกัจจายน์** ซึ่งพระมหากัจจายนเถระผู้ทรงดำรงอยู่ในตำแหน่งเอกตักคะในการอธิบายความให้พิสดารได้ รจนาคัมภีร์นี้ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ศึกษาเล่าเรียนกันในส่วนบาลี หรือภาษามคธ ทั้งนี้เพราะเป็นภาษาที่ใช้เผยแผ่พระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาล และเป็นภาษาที่สงบสำราญทรงจำพระพุทธวจนะ หรือพระธรรมวินัยมาแต่สมัยพุทธกาลเช่นเดียวกัน เป็นเวลาหลายศตวรรษ

เมื่อพุทธศาสนาได้เสื่อมจากประเทศอินเดียไปเจริญรุ่งเรืองอยู่ในเกาะลังกาประชาชนชาวเกาะลังกาได้มีความเลื่อมใสต่อพระพุทธศาสนาเป็นอันมาก แต่มีคนจำนวนน้อยที่เข้าใจภาษามคธส่วนมากแล้วเข้าใจภาษาสิงหลมากกว่าดังนั้นผู้ที่ฉลาดในภาษาจึงแปลหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาให้เป็นภาษาสิงหล เพื่อให้ง่ายต่อการสั่งสอนแก่ประชาชนในเกาะลังกานั้น

ต่อมาในสมัยพระเจ้าวิภูคามณีอภัยพระสงฆ์ในเกาะลังกาต่างเห็นพ้องต้องกันว่าพระพุทธวจนะที่ถ่ายทอดกันมาโดยวิธีท่องจำนั้น อาจจะขาดตกบกพร่องได้ในภายภาคหน้า เพราะผู้สามารถจดจำได้มีเหลืออยู่น้อยลงประกอบกับสถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้นกำลังอยู่ในความไม่สงบ เพราะเกิดศึกยึดเยื้อระหว่างพวกทมิฬกับชาวลังกา จึงได้บันทึกพระไตรปิฎกเป็นลายลักษณ์อักษร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต่อมาสมัยพระเจ้ามหาพนมพระพุทธรูปโศกธารยได้เดินทางจากประเทศอินเดียไปยังเกาะลังกา เพื่อแปล พระไตรปิฎก พร้อมทั้งอรรถกถา จากภาษาสิงหล เป็นภาษาบาลี เนื่องจากในประเทศอินเดีย มีเพียงพระไตรปิฎก ไม่มีพระอรรถกถา ผลจากการแปลพระอรรถกถาในครั้งนี้ทำให้ได้ ธรรมปิฎก อรรถกถา เพิ่มมาอีกด้วย

ผลพวงของภาษาบาลีนี้ที่สำคัญคือเป็นภาษาที่คืบคลานไปตามกระแสความปรารถนาแห่ง หัวใจมิได้ โดยเป็นภาษาที่มีระเบียบแบบแผนตายตัวพร้อมด้วยหลักไวยากรณ์มี วิภัติ ปฏิบัติ กิริยา นาม อาชยต กิตก์ สมาส ตัทธิศ อภิธาน สนธิ สัมพันธ์ และระเบียบลีลาต่างๆ มากมาย ไม่อาจค้นคว้าไปเป็นอื่นได้ จะต้องดำเนินตรงไปตามหลักการไม่ต้องตีความกันเหมือนภาษาอื่น ๆ ที่ต้องตีความกันอยู่เสมอเพราะสามารถ คืบคลานความกันไปได้ส่วนภาษาบาลีต้องดำเนินไปตามหลัก วากยสัมพันธ์ และรูปแบบของภาษา โดยแน่นอนเท่านั้น ดังนั้น ภาษาบาลีจึงเหมาะที่จะคงพระพุทธรูป พงษ์ไว้ด้วยประการทั้งปวง

2.4 สถานภาพและพัฒนาการ

ร้อยกรอง และงานประพันธ์อื่นๆ แม้กระทั่งการพูดเพื่อสื่อสารระหว่างผู้รู้ภาษาบาลีด้วยกัน (เช่น การประชุมนานาชาติ)

เสียงอ่าน	: Pa - li
พูดใน	: อินเดีย พม่า ศรีลังกา
การสูญหาย	: ไม่มีผู้ใช้ในชีวิตประจำวัน แต่มีการใช้ในวรรณกรรมและการศึกษา
ตระกูลภาษา	: อินโด-ยูโรเปียน อินโด-อิเรเนียน อินโด-อารยัน บาลี
ระบบการเขียน	: ไม่มีอักษรเฉพาะแน่ชัด แต่มีบันทึกใน อักษรพราหมี อักษรเทวนาครี รวมถึง อักษรขอม อักษรไทย อักษรมอญ อักษรโรมัน

(ภาษาบาลี : ปาลี) เป็นภาษาที่เก่าแก่ภาษาหนึ่งในตระกูลอินโด-ยูโรเปียน (อินโด-ยูโรเปียน) ในสาขาย่อย อินโด-อิหร่าน (อินโด-อิเรเนียน) ซึ่งจัดเป็นภาษาปรากฏภาษาหนึ่ง เป็นที่รู้จักกันดีในฐานะเป็นภาษาที่ใช้บันทึกคัมภีร์ในพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท (มี พระไตรปิฎก เป็นต้น)

โดยมีลักษณะทางไวยากรณ์ และคำศัพท์ที่คล้ายคลึงกับภาษาสันสกฤต ไม่มีอักษรชนิดใด สำหรับใช้เขียนภาษาบาลีโดยเฉพาะ มีหลักฐานจารึกภาษาบาลีด้วยอักษรต่างๆ มากมายในตระกูล อักษรอินเดีย เช่น อักษรพราหมี อักษรเทวนาครี จนถึง อักษรขอม อักษรไทย อักษรมอญ แม้กระทั่ง อักษร โรมัน (โดยมีการเพิ่มเครื่องหมายเล็กน้อย) ก็สามารถเขียนภาษาบาลีได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อเรียกภาษานี้ คือ ปาลี (อักษรโรมัน : Pali) นั้น ไม่ปรากฏที่มาที่ชัดเจน และเป็นที่ยกเถียงเรื่อยมาโดยไม่มีข้อสรุป สำหรับชาวพุทธโดยทั่วไปเชื่อว่า ภาษาบาลีมีกำเนิดจากแคว้นมคธ ในชมพูทวีป และเรียกว่า ภาษามคธ หรือ ภาษามาคธี อย่างไรก็ตาม นักภาษาศาสตร์บางท่านมีความเห็นว่า ภาษาบาลี และมาคธีนั้น เป็นภาษาทางภาคใต้ของอินเดีย บางท่านระบุว่า เป็นภาษาทางภาคตะวันตกของอินเดีย นักวิชาการชาวเยอรมันสมัยปัจจุบันซึ่งเป็นนักสันสกฤตคือศาสตราจารย์ไมเคิล วิตเชล แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สหรัฐอเมริกา ถือว่าภาษาบาลีเป็นภาษา ทางภาคตะวันตกของอินเดีย และเป็นคนละภาษากับภาษาจารึกของ พระเจ้าอโศกมหาราช

ภาษาบาลีมีพัฒนาการที่ยาวนาน มีการใช้ภาษาบาลีเพื่อบันทึกคัมภีร์ในพระพุทธศาสนา (เถรวาท) เป็นจำนวนมาก วิลเฮล์ม ไกเกอร์ (Wilhelm Geiger) นักปราชญ์บาลีชาวเยอรมัน ได้เขียนหนังสือที่มีชื่อเสียงในสมัยศตวรรษที่ 19 คือ Pali Literatur und Sprache โดยวาง ทฤษฎีที่คนไทยรู้จักกันดีว่าภาษาบาลีในพระไตรปิฎกนั้น

สามารถแบ่งวิวัฒนาการการแต่งได้ 4 ยุค ตามรูปลักษณะของภาษาที่ใช้ดังนี้:

ยุคคาถา หรือยุคร้อยกรอง	มีลักษณะการใช้คำที่ยังเกี่ยวพันกับภาษาไวทิกะซึ่งใช้บันทึกคัมภีร์พระเวทอยู่มาก
ยุคร้อยแก้ว	มีรูปแบบที่เป็นภาษาอินโดอารยันสมัยกลาง แตกต่างจากสันสกฤตแบบพระเวทอย่างเด่นชัด ภาษาในพระไตรปิฎกเขียนในยุคนี้
ยุคร้อยกรองระยะหลัง	เป็นช่วงเวลาหลังพระไตรปิฎก ปรากฏในคัมภีร์ย่อย เช่น มิตินิปัญหา วิสุทธีมรรค เป็นต้น
ยุคร้อยกรองประดิษฐ์	เป็นการผสมผสาน ระหว่างภาษายุคเก่า และแบบใหม่ กล่าวคือคนแต่งสร้างคำบาลีใหม่ๆ ขึ้นใช้เพราะให้ดูสวยงาม บางทีก็เป็นคำสมาสยาวๆ ซึ่งไม่ปรากฏในพระไตรปิฎก แสดงให้เห็นชัดเจนว่าแต่งขึ้นหลังจากที่มีการเขียนคัมภีร์แพร่หลายแล้ว

ปัจจุบันมีการศึกษาภาษาบาลีอย่างกว้างขวางในประเทศที่นับถือพุทธศาสนาเถรวาท เช่น ศรีลังกา พม่า ไทย ลาว กัมพูชา และอินเดีย แม้กระทั่งในอังกฤษ ก็มีผู้สนใจศึกษาพระพุทธศาสนาได้พากันจัดตั้ง สมาคมบาลีปกรณ์ (Pali Text Society) ขึ้นในกรุงลอนดอนของประเทศอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. 2424 เพื่อศึกษาภาษาบาลี และวรรณคดีภาษาบาลี รวมถึงการแปลและเผยแพร่ ปัจจุบันนั้น สมาคมบาลีปกรณ์ดังกล่าวนี้มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ตำบลเฮดคิงตัน ในเมืองอ็อกซฟอร์ดของสหราชอาณาจักร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฉพาะในประเทศไทยนั้น มีการศึกษาภาษาบาลีในวัดมาช้านาน และยังมีเปิดสอนในลักษณะ หลักสูตรเร่งรัดที่มหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งกล่าวคือมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยเฉพาะที่มหามกุฏราชวิทยาลัยนั้น ได้ดำเนินการเรียนการสอนภาษาบาลี ให้บรรดาแม่ชี ซึ่งแบ่งเป็น ๕ ชั้นเรียกว่า บ.ศ. 1-9 มาเป็นเวลาช้านาน และปัจจุบันนี้ ก็มีแม่ชีสำเร็จการศึกษาเปรียญ ๕ ตามระบบนี้เพิ่มจำนวน มากขึ้นเรื่อย ๆ ด้วย

2.5 หน่วยเสียงในภาษาบาลี

หน่วยภาษาบาลี แบ่งเป็นหน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงพยัญชนะ ดังนี้
หน่วยเสียงสระ มีด้วยกัน 8 ตัว หรือ 8 หน่วยเสียง ได้แก่ อะ อา อิ อี เอ อุ โอ
หน่วยเสียงพยัญชนะ มีด้วยกัน 33 ตัว หรือ 33 หน่วยเสียง (ในภาษาสันสกฤต มี 35 หน่วยเสียง)
โดยแบ่งเป็นพยัญชนะวรรค 25 ตัว และพยัญชนะอวรรค 8 ตัว

วรรค	สระ		อโฆษะ(ไม่ก้อง)		โฆษะ(ก้อง)		นาสิก
	รัสสระ(สั้น)	ทัมสระ(ยาว)	สิถิล(เบา)	ธนิต(หนัก)	สิถิล(เบา)	ธนิต(หนัก)	
กัณฐะ	อะ a	อา ā	ก k	ข kh	จ g	ฉ gh	ง ng
तालु	อิ i	อี ī, เอ e	จ c	ฉ ch	ช j	ฌ jh	ญ ñ
मूठ	-	-	ฎ ḍ	ฐ ṭh	ฑ ṭ	ฒ ṭh	ณ ṇ
तन्त	-	-	ต t	ถ th	ด d	ध dh	น n
ओष्ठ	อุ u	อุ ū, โอ o	ป p	ผ ph	บ b	ภ bh	ม m

อวรรค (เศษวรรค) ได้แก่ ย (y) ร (r) ล (l) ว (v) ส (s) ห (h) พ (l) อ (m)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 การอ่านภาษาบาลี ที่เขียนด้วยอักษรไทย

การใช้อักษรไทยเขียนภาษาบาลีในปัจจุบันจะพบเห็นได้สองแบบ การเขียนแบบดั้งเดิม พบเห็นได้ใน พระไตรปิฎกหรือในที่ที่ต้องการเขียนอย่างเป็นทางการ วิธีการอ่านเหมือนอ่านภาษาไทยปกติแต่มีหลักเพิ่มเติมดังนี้ พยัญชนะที่ไม่มีสระ อ่านเสมือนมีสระอะ ประสมอยู่ เช่น เทว อ่านว่า เท-วะ พยัญชนะที่มี พินทุ ข้างใต้ ถือเป็นตัวสะกด หรือเสียงกล้ำ เช่น พุรหุม อ่านว่า พระ-หุ้มะ (อักษรโรมัน คือ bra-hma), วรรณ อ่าน วัฒน-ณะ, เทว อ่าน ทะเว (ออกเสียง ท ไม่เต็มเสียง ให้ควบ ท+ว) พยัญชนะที่มีนิคหิตอยู่ข้างบน ออกเสียงนาสิก หรือเหมือนสะกดด้วย "ง" เช่น อรหฺ อ่านว่า อะ-ระ-หัง, กิ (สระอิ + นิคหิต ไม่ใช่สระอี) อ่านว่า กิง

สระเอ ที่สะกดด้วย ย ให้ออกเสียงคล้ายสระโอ ไม่ใช่สระเอย เช่น อาหุเนยฺโย อ่าน อา-หุ-ไน-โย (ไม่ใช่ เนย-โย เพราะภาษาบาลีไม่มีสระเออ, a-hu-ney-yo) การเขียนแบบง่าย พบเห็นได้ตามหนังสือบทสวดมนต์ทั่วไปที่ต้องการให้ชาวบ้านอ่านได้ง่าย วิธีการอ่านจึงเหมือนอ่านภาษาไทยปกติ มีการเขียนสระอะให้เห็นชัดเจน เช่น เทวะ และไม่มีการใช้พินทุหรือนิคหิต เนื่องจากเขียนตัวสะกดให้เห็นชัดเจนอยู่แล้ว เช่น วัฒนะ, อะระหัง ตัวควบกล้ำจะใช้ยามักการบอกการควบกล้ำ เช่น พ์รหุ้ม, เท้ว สระเอ ที่สะกดด้วย ย ก็ยังคงให้ออกเสียงในทำนองเดียวกับที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น เพียงแต่จะเขียนต่างกันเล็กน้อย เช่น อาหุเนยโย

วิธีอ่าน และ เขียนภาษาบาลี

วิธีการอ่าน เขียน และสะกด ในภาษาบาลี มีหลักการกว้าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. พยัญชนะที่เขียนไว้โดด ๆ โดยไม่มีสระให้อ่านออกเสียง "สระ อะ" เสมอ เช่น

ตป	อ่านว่า	ตะ-ปะ
สติ	อ่านว่า	สะ-ติ
นโม	อ่านว่า	นะ-โม
ภควา	อ่านว่า	ภะ-คะ-วา
อาจริย	อ่านว่า	อา-จะ-ริ-ยะ
อรหฺโต	อ่านว่า	อะ-ระ-หะ-โต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๒. การสะกดในภาษาบาลี ท่านใช้ "พินทุ (.)" เขียนไว้ได้ตัวพยัญชนะมีหลักในการเขียน และอ่านดังนี้

๒.๑ พยัญชนะที่ใช้พินทุ หรือจุด (.) ไว้ได้ จะใช้เป็นตัวสะกด เสมอ เช่น

ภิกขุ	อ่านว่า	ภิก-ขุ
อนิจจตา	อ่านว่า	อะ-นิจ-จะ-ตา
อภิฦญา	อ่านว่า	อะ-ภิน-ยา
เวสุโส	อ่านว่า	เวด-โส

๒.๒ ถ้าพยัญชนะตัวหน้า ไม่มีสระอยู่ด้วย ท่านใช้พินทุหรือจุด (.) ที่อยู่ได้พยัญชนะ ตัวหลัง เป็นไม้หันอากาศเสมอ เช่น

ขนฺติ	อ่านว่า	ขัน-ติ
ตสฺส	อ่านว่า	ตัด-สะ
ปจฺจตฺติ	อ่านว่า	ปัด-จัด-ตั้ง
สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส	อ่านว่า	สำ-มา-สำ-พุต-ธัด-สะ

๒.๓ บางครั้ง ใช้พินทุ หรือจุด ไว้ได้พยัญชนะเพื่อให้เป็นตัวควบกล้ำ ในกรณีนี้ นิยม อ่านออกเสียงกึ่งมาตรา เช่น

ตสฺมา อ่านว่า ตัด-สมา (เสียง สะ หน้า มา อ่านออกกึ่งมาตรา หรือ อ่านอย่างรวดเร็ว)
 พุรุละ อ่านว่า พรุ-ละ (เสียง พะ หน้า รุ อ่านออกเสียงกึ่งมาตรา คล้ายตัวควบกล้ำ)
 ยาดุรา อ่านว่า ยาด-ตรา (เสียง ตะ หน้า รา ออกเสียงกึ่งมาตรา)
 ภวตฺวนฺตฺราโย อ่านว่า ภะ-วัต-ตวัน-ตะ-รา-โย (เสียง ตะ หน้า รา ออกเสียงกึ่งมาตรา)
 กตฺวา อ่านว่า กัด - ตวา (เสียง ตะ หน้า วา ออก กึ่งมาตรา)
 พฺยาธิ อ่านว่า พยา - ธิ (เสียง พะ หน้า ยา ออกกึ่งมาตรา)
 พฺราหฺมณฺ อ่านว่า พราม - มะ - ณะ (เสียง พะ หน้า รา ออกเสียงกึ่งมาตรา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๓.ภาษาบาลีใช้ "นิคคหิต" ซึ่งมีลักษณะเป็นตัววงกลมเล็ก ๆ อยู่บนตัวอักษร) เมื่อประกอบเข้ากับตัวอักษรแล้ว นิยมอ่านออกเสียงดังนี้

๓.๑ ถ้าอักษรตัวที่มีนิคคหิตอยู่ด้วยนั้น มีสระผสมอยู่ นิยมอ่านออกเสียงตัวนิคคหิตเป็นตัว ง สะกด (แม่กง) เช่น

สุคตฺ	อ่านว่า	สุ-คะ-ติง
วิสุ	อ่านว่า	วิ-สุง
เสสุ	อ่านว่า	เส-ตุง
กาสุ	อ่านว่า	กา-ตุง

๓.๒ ถ้าอักษรตัวที่มีนิคคหิตอยู่ด้วยนั้น ไม่มีสระผสมอยู่ นิยมอ่านออกเสียงตัวนิคคหิตเป็นสระ อัง เสมอ เช่น

มยฺ	อ่านว่า	มะ-ยัง
อรหฺ	อ่านว่า	อะ-ระ-หัง
พุทฺ	อ่านว่า	พุค-ทัง
ทมมฺ	อ่านว่า	ท่า-มัง
สงฺ	อ่านว่า	สัง-คัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 ไวยากรณ์

ภาษาบาลีเป็นภาษาที่มีวิภัติปัจจัยตามแบบลักษณะของภาษาในตระกูลอินโด-ยูโรเปียน กล่าวคือการนำคำมาประกอบในประโยค จะต้องมีการผันคำโดยอาจจะเติมเสียงต่อท้ายหรือเปลี่ยนรูปคำบ้าง เช่นในภาษาอังกฤษเรามักจะเห็นการเติม -s สำหรับคำนามพหูพจน์ หรือเติม -ed สำหรับกริยาอดีต แต่ในภาษาบาลีมีสิ่งที่จะต้องพิจารณามากกว่าภาษาอังกฤษอีกหลายอย่าง

การผันคำนาม (Noun Declension)

ในที่นี้ขอหมายรวมทั้ง นามนาม (Nouns), คุณนาม (Adjectives) และสัพพนาม (Pronouns) ซึ่งการนำคำนามเหล่านี้มาประกอบประโยคในภาษาบาลีจะพิจารณาส่งต่อไปนี้

ลिंगค์	(Gender) หรือเพศ ในภาษาบาลีมีสามเพศคือชาย หญิง และ ไม่มีเพศ บางคำศัพท์เป็นได้เพศเดียว บางคำศัพท์อาจเป็นได้สองหรือสามเพศ ต้องอาศัยการจดจำเท่านั้น
วจนะ	(Number) หรือพจน์ ได้แก่ เอกวจนะ และ พหุวจนะ
การก	(Case) การกคือหน้าที่ของนามในประโยค อัน ได้แก่
ปฐมา	(Nominative) เป็นประธานหรือผู้กระทำ (มักแปลโดยใช้คำว่า อัน...)
ทุติยา	(Accusative) เป็นกรรม (ซึ่ง..., ผู้...)
ตติยา	(Instrumentive) เป็นเครื่องมือในการกระทำ (ด้วย..., โดย...)
จตุตถิ	(Dative) เป็นกรรมรอง (แก่..., เพื่อ..., ต่อ...)
ปัญจมี	(Ablative) เป็นแหล่งหรือแดนเกิด (แต่..., จาก..., กว่า...)
ฉกฺฐิ	(Genitive) เป็นเจ้าของ (แห่ง..., ของ...)
สัทตมิ	(Locative) สถานที่ (ที่..., ใน...)
อาลปนะ	(Vocative) อุทาน (ดูก่อน...)
สระการันต์	(Termination Vowel) คือสระลงท้ายของคำศัพท์ที่เป็นนาม เพราะสระลงท้ายที่ต่างๆ กัน ก็จะต้องเติมวิภัติที่ต่างๆ กันไป ตัวอย่างเช่น คำว่า สังฆะ คำนี้มีสระ อะ เป็นการันต์และเพศชาย เมื่อนำไปใช้เป็นประธานเอกพจน์จะผันเป็น
สังฆ,	ประธานพหูพจน์เป็น สังฆา, กรรมเอกพจน์เป็น สังฆัง, กรรมรองเอกพจน์เป็น สังฆัสสะ ฯลฯ หรือคำว่า ภิกขุ คำนี้มีสระ อุ เป็นการันต์และเพศชาย เมื่อนำไปใช้เป็นประธานเอกพจน์ก็ผันเป็น ภิกขุ, ประธานพหูพจน์เป็น ภิกขะโว หรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภิกขุ, กรรมเอกพจน์เป็น ภิกขุขง, กรรมรองเอกพจน์เป็น ภิกขุสสะ หรือ
ภิกขุโน ฯลฯ

การผันคำกริยา (Verb Conjugation)

คำกริยาหรือที่เรียกว่าอาขยาด เกิดจากการนำธาตุของกริยามาลงปัจจัยและใส่วิภัตติ ตามแต่
ลักษณะการใช้งานในประโยค การใส่วิภัตติ เพื่อปรับกริยานั้นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำลัง
นำไปใช้ มีสิ่งที่จะพิจารณาดังนี้

กาล	(Tense) ดูว่ากริยานั้นเกิดขึ้นในเวลาใด
วัตตมานา	(Present - Indicative) กริยาปัจจุบัน ใช้ในประโยคบอกเล่า
บัญชา	(Present - Imperative) ใช้ในประโยคคำสั่ง หรือขอให้ทำ
สัตตมิ	(Present - Optative) ใช้บอกว่าควรจะทำ ฟังกระทำ
ปรอกขา	(Indefinite Past) กริยาอดีตที่ล่วงแล้ว เกินจะรู้ (Tense นี้ไม่ค่อยมีใช้แล้ว)
หิยัตตนิ	(Definite Past) กริยาอดีต
อัชชัตตนิ	(Recently Past) กริยาที่ผ่านไปเมื่อเร็วๆ นี้ หรือในวันนี้
ภวิสสันติ	(Future) กริยาที่จะกระทำ
กาลาติปัตติ	(Conditional) กริยาที่คิดว่าน่าจะทำได้ก็ไม่ได้ทำ (หากเมื่อนั้น...)
บท	(Voice) ดูว่ากริยานั้นเกิดกับใคร
ปรัสสบท	(Active) เป็นการกระทำอันส่งผลกับผู้อื่น
อัตตโนบท	(Reflective) เป็นการกระทำอันส่งผลกับตัวเอง หรือมีสถานะเป็นอย่างนั้น อยู่เอง
วณะ	(Number) เหมือนคำนามคือแบ่งเป็นเอกวณะและพหูวณะ ซึ่งวณะของ กริยาก็ต้องขึ้นกับวณะของนามผู้กระทำ
บุรุษ	(Person) บอกบุรุษผู้กระทำกริยา บุรุษในภาษาบาลีนี้จะกลับกับ ภาษาอังกฤษคือ

- บุรุษที่หนึ่ง หมายถึงผู้อื่น (เขา)
- บุรุษที่สอง หมายถึงผู้ที่กำลังพูดด้วย (เธอ)
- บุรุษที่สาม หมายถึงผู้ที่กำลังพูด (ฉัน)

ตัวอย่างเช่น กริยา วัตตะ ที่แปลว่าพูด เป็นกริยาที่ Active ถ้าจะบอกว่า ฉัน
พูด ก็จะเป็น วัตตามิ, เราพูด เป็น วัตตามะ, เธอพูด เป็น วัตตาสี, เขาพูด
เป็น วัตตาคี, ฉันฟังพูด เป็น วัตเตยยามิ, ฉันจักพูด เป็น วัตตัสสามิ ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การลงปัจจัย สำหรับธาตุของคำกริยา ก่อนที่จะใส่วิภัตินั้น อันที่จริงต้องพิจารณาก่อนด้วยว่า กริยาที่นำมาใช้นั้นเป็นลักษณะปกติหรือมีการแสดงอาการอย่างใดเป็นพิเศษดังต่อไปนี้หรือเปล่า

2.8 ประโยชน์ของภาษาบาลีและสันสกฤต ที่มีต่อภาษาไทย

บาลีและสันสกฤต เป็นภาษาในตระกูลเดียวกันคือตระกูลอินโด-ยุโรป (Indo-European) ภาษาในกลุ่มนี้ เป็นภาษาที่มีวิภัติปัจจัย หมายความว่าคำทุกคำ (ยกเว้นจำพวกอพยยศัพท์) ไม่ว่าจะ เป็นคำนามหรือคำกริยา ล้วนแล้วแต่มีรากศัพท์ หรือผ่านการประกอบรูปศัพท์ทั้งสิ้น ไม่ใช่จะสำเร็จเป็นคำเป็นศัพท์เลยทีเดียว และเมื่อจะนำไปใช้จะต้องมีการแจกรูปเสียก่อน เพื่อทำหน้าที่ต่างๆ ในประโยคเช่นเป็นประธาน เป็นกรรม เป็นต้น

ภาษาไทย แม้จะเป็นภาษาคณะตระกูลกับภาษาบาลีและสันสกฤต แต่ได้รับเอาคำบาลีและสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทยไม่น้อย อาจกล่าวได้ว่ามากกว่าภาษาอื่นๆ ที่นำมาใช้ในภาษาไทยในปัจจุบัน เช่น ภาษาอังกฤษ แต่เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยแล้ว ก็มีการเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนเสียง เปลี่ยนความหมาย ฯลฯ หรือที่เรียกว่าการกลายรูป กลายเสียง กลายความหมาย ฯลฯ นั่นเอง

ปัจจุบัน ภาษาบาลีและสันสกฤตมีอิทธิพลต่อภาษาไทยอย่างยิ่ง โดยเฉพาะภาษาไทยรับเอาคำภาษาทั้งสองนี้มาใช้เป็นจำนวนมาก ดังกล่าวแล้วข้างต้น ซึ่งแน่นอนว่าการจะศึกษาภาษาไทยให้ได้ดีนั้น จำเป็นจะต้องศึกษาภาษาทั้งสองนี้ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเข้าใจภาษาทั้งสองอย่างดีจนสิ้นข้อเคลือบแคลงสงสัย ย่อมเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาภาษาไทยอย่างมากมาหลาย

ดังนั้น หากจะประมวลโดยสรุปถึงประโยชน์ของภาษาบาลีและสันสกฤตแล้ว อาจจะสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๑) ทำให้เข้าใจความหมายของคำต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

๑.๑ คำราชาศัพท์ ในภาษาไทยเรามีคำราชาศัพท์ที่เป็นคำบาลีและสันสกฤตจำนวนไม่น้อย เช่น

พระเนตร	หมายถึง	ดวงตา (บาลี เนตฺต, สันสกฤต เนตร)
พระกรรณ	หมายถึง	หู (บาลี กณฺณ, สันสกฤต กรณ)
พระทนต์	หมายถึง	ฟัน (บาลี ทนฺต, สันสกฤต ทนฺต)
พระบาท	หมายถึง	เท้า (บาลี ปาท, สันสกฤต ปาท)
พระพาหา	หมายถึง	แขน (บาลี พาหา, สันสกฤต พาหา)
พระเศียร	หมายถึง	หัว (บาลี ลีร, สันสกฤต ลีร)

๑.๒ ชื่อจังหวัด อำเภอ ฯลฯ ในประเทศไทย เช่น

สุรินทร์	แปลว่า จอมผู้กล้า, จอมเทวดา แยกเป็น สุร (กล้า, เทวดา) + อินทร (จอม, ผู้เป็นใหญ่) แต่คำว่า สุรินทร์ นี้ บางคนแปลว่า จอมสุรา โดยแยกเป็น สุรา (สุรา, เหล้า) + อินทร์ (จอม, ผู้เป็นใหญ่) นัยหลังนี้แปลไม่เหมาะสมและทำให้ภาพพจน์ของจังหวัดสุรินทร์เสียไป
อุบลราชธานี	แปลว่า เมืองดอกบัวหลวง แยกเป็น อุบล (ดอกบัว) + ราช (พระราชา, หลวง) + ธานี (เมือง)
บุรีรัมย์	แปลว่า เมืองที่น่ายินดี แยกเป็น บุรี (เมือง) + รัมย์ (น่ายินดี, อันเขาพึงยินดี)
ปทุมธานี	แปลว่า เมืองแห่งดอกบัว แยกเป็น ปทุม (ดอกบัว) + ธานี (เมือง)
สมุทรปราการ	แปลว่า กำแพงแห่งทะเล แยกเป็น สมุทร (ทะเล) + ปราการ (กำแพง)
สุราษฎร์ธานี	แปลว่า เมืองคนดี แยกเป็น สุ (ดี) + ราษฎร์ (ราษฎร์, แคว้น) + ธานี (เมือง)
ชัยนาท	แปลว่า เสียงบรรลือแห่งความชนะ แยกเป็น ชัย (ความชนะ) + นาท (เสียงบรรลือ)
วานรนิวาส	แปลว่า ที่อยู่ของลิง แยกเป็น วานร (ลิง) + นิวาส (ที่อยู่)
เสลภูมิ	แปลว่า แผ่นดินที่มีภูเขา แยกเป็น เสล (ภูเขา) + ภูมิ (แผ่นดิน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๑.๓ ชื่อ-นามสกุลของคน เช่น

ทักษิณ	แปลว่า ทิศใต้, ด้านขวา (บาลี ทกฺขิณ , สันสกฤต ทกฺขิณ)
กุลสตรี	แปลว่า สตรีของตระกูล แยกเป็น กุล (ตระกูล, สกุล) + สตรี (สตรี, ผู้หญิง)
กัญญารัตน์	แปลว่า นางแก้ว, แก้วคือหญิงสาว แยกเป็น กัญญา (หญิงสาว) + รัตน์ (แก้ว, รัตนะ)
ตุงคมณี	แปลว่า มณีชั้นสูง แยกเป็น ตุงค (สูง, สูงส่ง) + มณี (มณี)
เสวตศิลา	แปลว่า หินสีขาว แยกเป็น เสวต (ขาว) + ศิลา (หิน)

๑.๔ ชื่อมหาวิทยาลัย สถานที่ วัด เช่น

ศิลปากร	แปลว่า บ่อเกิดแห่งศิลปะ แยกเป็น ศิลป (ศิลปะ) + อากร
เกษตรศาสตร์	แปลว่า ศาสตร์ที่เกี่ยวกับการเกษตร แยกเป็น เกษตร (เกษตร, ที่นา) + ศาสตร์ (ศาสตร์, ความรู้)
เทพหัสดิน	แปลว่า ช้างของเทพ (หรือ เทพแห่งช้าง) แยกเป็น เทพ (เทพ) + หัสดิน (ช้าง)
เสวตฉัตร	แปลว่า ฉัตรสีขาว แยกเป็น เสวต (ขาว) + ฉัตร (ฉัตร, ร่ม)

๑.๕ ชื่อเดือนทั้ง ๑๒ เช่น

มกราคม	แปลว่า (เดือน) เป็นที่มาของกลุ่มดาวที่มีรูปร่างคล้ายมังกร แยกเป็น มกร (มังกร) + อาคม (เป็นที่มา)
กุมภาพันธ์	แปลว่า (เดือน) ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มดาวที่มีรูปร่างคล้ายหมี แยกเป็น กุมภ (หมี) + อาพันธ์ (เกี่ยวข้อง)
มีนาคม	แปลว่า (เดือน) เป็นที่มาของกลุ่มดาวที่มีรูปร่างคล้ายปลา แยกเป็น มีน (ปลา) + อาคม (เป็นที่มา)
กรกฎาคม	แปลว่า (เดือน) เป็นที่มาของกลุ่มดาวที่มีรูปร่างคล้ายปู แยกเป็น กรกฏ (ปู) + อาคม (เป็นที่มา)
พฤศจิกายน	แปลว่า (เดือน) เป็นที่มาของกลุ่มดาวที่มีรูปร่างคล้ายแมงป่อง แยกเป็น พฤศจิกายน (แมงป่อง) + อายน (เป็นที่มา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๑.๖ คำที่ใช้ในบทร้อยกรอง (โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน) เช่น

พฤษภกาศร อิกกุญชรอันปลดปลง
โททนต์เส่นงคง สำคัญหมายในกายมี
นรชาติที่วางวาย มลายสิ้นทั้งอินทรีย์
สถิตทั่วแต่ชั่วดี ประดับไว้ในโลกา ฯ

๑.๗ คำทั่วไป เช่น

บรรพต แปลว่า ภูเขา (บาลี ปพพต, สันสกฤต ปรวต)
ราตรี แปลว่า กลางคืน (บาลี รตติ, สันสกฤต ราตรี, ราตรี)
ไพบรณีย์ แปลว่า ของที่ควรส่งไป (บาลี เปสนีย, สันสกฤต ไพบรณีย)
เกษียร แปลว่า น้ำนม (บาลี ชีร, สันสกฤต กษีร)
เกษียณ แปลว่า สิ้นไป (บาลี ชีณ, สันสกฤต กษีณ)

๒) ใช้หรือประกอบคำภาษาบาลีและสันสกฤตได้ถูกต้อง เช่น

โกวิท แปลว่า ผู้รู้, ผู้ฉลาด (บาลี โกวิท, สันสกฤต โกวิท) ผู้ที่ไม่รู้อาจใช้ผิดเป็น
โกวิทย์ เพราะไปเทียบผิดกับคำว่า วิทย์, วิทยา ซึ่งในภาษาบาลีและ
สันสกฤตไม่มีคำว่า โกวิชช หรือ โกวิทย)
ญาติ แปลว่า คนที่รู้จักกัน, ญาติพี่น้อง (บาลี ชาติ, สันสกฤต ชชาติ)
อนุญาต แปลว่า ขินยอม, รู้ตามแล้ว (บาลี อนุชาต, สันสกฤต อนุชาต) ผู้
ที่ไม่รู้อาจใช้ผิดเป็น อนุญาต เพราะไปเทียบผิดกับคำว่า ญาติ (ญาติพี่น้อง)
ซึ่งคำทั้งสองนี้ลงปัจจัยต่างกัน (คือ ต กับ ต ปัจจัย)
อานิสต์ แปลว่า ผลหรือประโยชน์ที่ได้ (บาลี อานิสฺส, (สันสกฤต อาจประกอบ
เป็น อานิสฺส)) ผู้ที่ไม่รู้อาจใช้ผิดเป็น อานิสงษ์ เพราะไปเทียบผิดกับคำว่า
สงษ์ (พระสงฆ์)
เกษียรสมุทร แปลว่า ทะเลน้ำนม แยกเป็น เกษียร (น้ำนม) + สมุทร (ทะเล) (ดูข้อ ๑.๗)
เกษียณอายุ แปลว่า สิ้นหรือหมดอายุ (ราชการ) แยกเป็น เกษียณ (สิ้นไป) + อายุ (ดูข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๓) ช่วยให้เรียนภาษาไทยหรือไวยากรณ์ไทยได้ง่าย

โดยเฉพาะผู้ที่เรียนภาษาบาลี (และสันสกฤต) มาก่อนนั้น เมื่อไปศึกษาภาษาไทย จะช่วยให้เรียนรู้ได้ง่าย เช่น เมื่อไปพบคำศัพท์และลักษณะไวยากรณ์ต่างๆ เช่น นาม คุณศัพท์ สรรพนาม บุรุษ สรรพนาม วิเศษณสรรพนาม อุปสรรค นิบาต ปัจจัย สมาส ตัทธิศ สนธิ ประธาน กริยา เป็นต้น เหล่านี้ก็คือ นาม (นามนาม) คุณนาม สัพพนาม ปุริสสัพพนาม วิเสสนสัพพนาม อุปสัค ฯลฯ ในภาษาบาลีนั่นเอง ซึ่งมีความหมายและลักษณะทางไวยากรณ์เป็นอย่างไรมันนั้น นับว่าไม่ต้องพูดถึงเลยทีเดียวเพราะเข้าใจดีอยู่แล้วนั่นเอง

๔) ช่วยให้สามารถใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตได้อย่างไพเราะสละสลวยทั้งในบทร้อยกรองและร้อยแก้ว

ข้อนี้เราสังเกตเห็นว่าในการแต่งร้อยกรองและเขียนร้อยแก้วก็ตาม ถ้าเราใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตแล้ว จะมีความไพเราะสละสลวยมากกว่าที่จะใช้คำในภาษาไทย เช่น บทร้อยกรองข้างต้น (๑.๖) ถ้าเราแต่งว่า อันวักวายตายไป เหลือเขาหนึ่ง ช้างตายยัง เหลือองเป็น สักคี่ศรี อย่างนี้ก็ได้ แต่ดูเหมือนไม่ค่อยไพเราะสละสลวยในด้านคำศัพท์ (ขาดศัพท์าลังการ) แม้ในบทร้อยแก้วต่างๆ ไปก็เช่นเดียวกัน ถ้าหากขาดคำภาษาบาลีและสันสกฤตแล้ว ก็ดูเหมือนว่าจะทำให้ภาษาไทยขาดรสชาติ ขาดความหนักแน่น ไม่สละสลวย และไม่กระชับรัดกุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.9 หลักการสังเกตคำภาษาบาลีและสันสกฤต

ภาษาบาลีและสันสกฤตนั้น มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาก หากแต่มีความแตกต่างกันดังนี้

- แยกต่างกันอย่างเสียงสระ สระ ไอ เอา อุ นั้นภาษาสันสกฤตนิยมใช้มาก แต่ไม่มีในภาษาบาลี
- แยกต่างกันอย่างเสียงพยัญชนะ
 - พยัญชนะสันสกฤตมี ศ ษ ซึ่งบาลีไม่มี
 - ภาษาสันสกฤตไม่นิยมใช้ ฬ แต่มีใช้ในภาษาบาลี
 - ภาษาสันสกฤตไม่คำที่ใช้การันต์ ภาษาบาลีไม่มี
- แยกต่างกันอย่างเสียงควบกล้ำ ภาษาสันสกฤตมีเสียงควบกล้ำมาก แต่ภาษาบาลีไม่นิยม คำควบกล้ำในภาษาบาลีมีน้อยคำ แต่บางครั้งจะแทรกเสียงสระให้เกิดพยางค์ใหม่
- แยกต่างกันอย่างตัวสะกดตัวตาม ในภาษาบาลีคำที่เป็นเสียงชนิด เป็นนิยมเป็นเสียงสะกด แต่ภาษาสันสกฤตจะใช้พยัญชนะชนิดเป็นตัวสะกด

สรุปเพิ่มเติม

- คำที่ใช้ ไอ เอา อุ ฤ ฎ ฏ ไม่ใช้ภาษาบาลี
- คำที่ประสมด้วย ศ ษ จะไม่ใช่ภาษาบาลี
- คำที่มี ฬ จะเป็นคำภาษาบาลี
- คำที่มีคำควบกล้ำมักเป็นภาษาสันสกฤตเพราะภาษาบาลีไม่นิยม
- ในภาษาบาลีตัวสะกดจะต้องมีตัวตาม และตัวสะกดตัวตามจะต้องเป็นพยัญชนะวรรคเดียวกัน (มีฐานเสียงที่เกิดร่วมกัน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสังเกตคำที่มาจากภาษาสันสกฤต

- คำไทยที่มาจากภาษาสันสกฤตจะไม่มีหลักการสะกดที่แน่นอน เช่น อักนี มัตสยา อาชญา
- คำไทยที่มาจากภาษาสันสกฤต นิยมใช้ ๓ ๗ เมื่อคำที่มาจากภาษาบาลีใช้ ๗ เช่น ครุฑ วิหาร
- คำที่มาจากภาษาสันสกฤตใช้ ๕ ๗ เมื่อคำภาษาบาลีใช้ ๕ เช่น ศาลา ฤๅษี ยกเว้นคำไทยแท้ที่ใช้ ๕ ๗ สอก สึก เส็ก สก กระดาย ดาย ฝัดาย ฝรั่งเศส
- คำไทยที่มาจากภาษาสันสกฤตมักใช้ ฤ ฎ ฏ ภา ไอ เอา
- คำไทยที่มาจากภาษาสันสกฤต มักแผลง ร เป็น รร เช่น ธรรม เป็น ธรรม ยกเว้น คำไทยแผลง ได้แก่ กระ เป็น กรร ประ เป็น บรร กระจ เป็น ครร
- คำไทยที่มาจากภาษาสันสกฤตมักมีคำควบกล้ำ
- ไทยที่มาจากสันสกฤตหากใช้ ๕ จะใช้กับพยัญชนะวรรค ตะ เช่น พัสตุ ภัสดา
- คำไทยที่มาจากภาษาสันสกฤตมัก ใช้ ณ ตามหลัง ร เช่น นารายณ์ พราหมณ์ ประณม
- คำไทยที่มาจากภาษาสันสกฤต มักจะแผลง ไอ เป็น แอ เช่น ไวทยุ - แพทย์ ไสนุ แสนยา ไวศุย - แพศยา
- ทำไทยที่มาจากสันสกฤตมักแผลง เครห เป็น เคราะห์ เช่น สงเคราะห์ อนุเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3 วิเคราะห์และสรุปข้อมูล

3.1 ตัวอย่างข้อมูลภาษา

ภาษามครเป็นภาษาทั่วไปของสัตว์โลก ก็แลครั้นท่านกล่าวแล้ว จึงกล่าวคำในที่นี่ต่อไปอีกว่า ธรรมดาว่า สัตว์ทั้งหลายก็ย่อมเรียนภาษา ดังนี้ จริงอยู่ มารดาและบิดาให้ลูกน้อยนอนที่เตียงหรือที่ตั่งในเวลาที่ถูกยังเป็นทารก แล้วพูดซึ่งกิจนั้น ๆ เด็กทั้งหลาย ย่อมกำหนดภาษาขอ มารดาหรือของบิดา ว่า คำนี้ผู้นี้กล่าวแล้ว คำนี้ผู้นี้ กล่าวแล้ว เมื่อกาลผ่านไป ๆ พวกเด็กย่อมรู้ภาษาแม่ทั้งหมด. มารดาเป็น ชาวทมิฬ บิดาเป็นชาวอันธกะ เด็กที่เกิดแต่ชนทั้งสองนั้น ถ้าเขาฟังถ้อยคำ ของมารดาก่อน เขาจักพูดภาษาทมิฬก่อน ถ้าฟังถ้อยคำของบิดาก่อน เขาจัก พูดภาษาชาวอันธกะก่อน. แต่เมื่อไม่ได้ฟังถ้อยคำ ของชนแม่ทั้งสอง ก็จักกล่าว (พูด) ภาษาของชนชาวมคร. ทารกแม่ใดเกิดในป่าใหญ่ไม่มีบ้าน คนอื่น ชื่อว่ากล่าวอยู่ไม่มีในป่าใหญ่นั้น ทารกแม่นั้น เมื่อจะยังวาจาให้ตั้งขึ้นตาม ธรรมดาของตน ก็ จักกล่าวภาษาของชนชาวมครนั้นแหละ. ภาษาของชนชาวมครเท่านั้นหนาแน่นแล้ว (มากมาย) ใน ที่ที่ตั่งปวง คือ

1. ในนิริยะ (นรก)
3. ในกำเนิดแห่งสัตว์ดิรัจฉาน
4. ในปิตติวิสัย (กำเนิดเปรต)
5. ในมนุษย์โลก
6. ในเทวโลก

ภาษาบาลี เดิมเรียกว่า ปาลีภาษา โบราณมักเขียนว่า ปาฬิภาษา ภาษาบาลี เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ภาษามคร หรือภาษามาคธี นักปราชญ์ไทยโบราณเรียกว่า มครภาษา เป็นภาษาถิ่นของชาวมครใน สมัยโบราณ คัมภีร์ไวยากรณ์ที่สำคัญคือ กัจจายน โมคคัลลาน และสัทนิตี อาจารย์ผู้รจนาไวยากรณ์ บาลีกกล่าวถึงความสำคัญของภาษาบาลีว่าเป็นภาษาที่มนุษย์พูดกันเมื่อสมัยเริ่มตั้งกัปปีพูดจากัน อาทิ กัปปีกา

ภาษาบาลีเป็นภาษาที่ใช้บันทึกหลักคำสอนในพุทธศาสนา ทั้งที่เป็นพระไตรปิฎก อรรถ กถา ฎีกา อนุฎีกา และคัมภีร์อื่นๆ ตามหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร ภาษาบาลีเป็นภาษาสำคัญ ทางพุทธศาสนา ก็เพราะการทำสังคายนา หรือกลั่นกรองหลักคำสอนของพุทธศาสนาที่ประเทศศรี ลิงกา ซึ่งเกิดในสมัยพระเจ้าวัฏฏคามณีนกขัย หลังพุทธปรินิพพานแล้วประมาณ 433 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความหมายของภาษาบาลี

ผู้ให้คำนิยามคือ พระสถุติเถระ แปลว่า

1. ปรียติธรรม / ธรรมะ
2. ขอบ / ริม 3. แถว / แนว / ระเบียบ

นาย ริส เดวิด ให้ความหมายคล้ายๆกันคือ

1. แถว/แนว
2. ธรรมะ / ปรียติธรรม

อีกคนคือ เซอร์เมอร์เนย์ วิลเลียม ชาวอังกฤษ ได้รวบรวมความหมายว่า

1. ขอบ ,ขอบหู ,ใบหู
2. ริม
3. แถว, แนว, ชาย
4. คู, คลอง, สะพาน
5. หม้อหุงต้ม
6. มาตราตวงชนิดหนึ่ง
7. รวป่า
8. หูญมีหนวด
9. ตะโพก

ภาษาบาลีอยู่แคว้นไหน

Windish	หลังพระพุทธเจ้าปรินิพพาน สาวกได้สร้างภาษาใหม่โดยนำภาษาของพระพุทธเจ้ามาดัดแปลง
Kem & Minageff	เห็นว่าบาลีเป็นภาษาซึ่งรวบรวมจากภาษาถิ่นต่างๆ
Burnouf & Lassen	เห็นว่าบาลีไม่ใช่ภาษามคธ เพราะภาษามคธ ในจารึกไม่เหมือนภาษาบาลี โดยเฉพาะ การใช้ ล, ร
Westergard & Kuhn	บาลีเป็นภาษาถิ่นของชาวอุชเชนี โดยใกล้เคียงกับภาษาจารึกในแคว้น कुชราต (ภาษาปรากฤตชนิดหนึ่ง) พระเจ้าอโศก มีลูกคือพระมหินทร นำไปที่ลังกา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Sten Konow	ถิ่นกำเนิดลาบิอยู่ที่ภูเขา วินธัย เป็นภูเขาคั่นเหนือกับใต้ และบาลีมีความหมายใกล้เคียง กับ ปีสาลิ (ไปสาลิ : ใช้ในแถบตะวันตกเฉียงเหนือ)
Oldenberg	บาลีเป็นภาษาของแคว้นกาลิงคะ (ในแคว้นโอริสสาปัจจุบัน) การติดต่อระหว่างมครกับลังกา มีมานาน โดยมี กาลิงคะเป็นเมืองเชื่อม
Muller	บาลีเป็นภาษาของแคว้นกาลิงคะ เพราะเชื่อมระหว่างลังกากับแคว้นพิหาร

สาเหตุที่พระพุทธเจ้าใช้ภาษามครในการเผยแผ่ศาสนาเพราะแคว้นมครนั้นมีอำนาจมากสุดในชมพูทวีปสมัยนั้น ภาษากลางของชมพูทวีปในสมัยนั้นจึงเป็นภาษามคร หากใช้ภาษาสันสกฤต ผู้คนจะเข้าใจได้ยาก และไม่ได้ใช้แพร่หลายเหมือนภาษามคร

สรุปก็คือ ภาษามครและภาษาสันสกฤต วิวัฒนาการมาจากอย่างเดียวกัน คือ ภาษาพระเวทของพวกอารยัน ที่อพยพมาจากตะวันตก แต่ภาษามครจะมีความเป็นพื้นเมืองมากกว่า

ตัวอย่างข้อมูลภาษามคร หรือ ภาษาบาลี ที่เก่าแก่ในสมัยอดีต จากการค้นพบตามสถานที่ต่างๆ โดยจากข้อมูลที่นำมานี้เป็นภาษามคร ดั้งเดิม ที่ใช้ในสมัยนั้น ตลอดจน หลักฐานการถูกจารึกลงบนสิ่งต่างๆ

โดยภาษาบาลี หรือ ภาษามครนั้น ดั้งเดิมนั้น เป็นภาษาเก่าแก่ที่สูญหายไปแล้ว ปัจจุบันเหลือหลักฐานให้เห็นจากการค้นพบต่างๆเท่านั้น

3.1.1 ตัวอักษรภาษามคร หรือ ภาษาบาลี ที่ถูกจารึกลงบนเสา สมัยพระเจ้าพิมพิสาร
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ทรงครองราชย์
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

J.

न ज्ञानं न प्रा-
प्तिर्नाप्राप्तिः । तस्माच्छारिपुत्र
अप्राप्तिवेन बोधिसत्त्वानां प्र-
ज्ञापारिमितामाश्रित्य विहरति
चित्तावरणः। चित्तावरणास्ति-
त्वाद्दक्षी विपर्ययासात्क्रांतो
निष्ठनिर्वाणः । अध्वव्यस्थिता
सर्वबुद्धाः प्रज्ञापारिमितामाश्रि-
त्यानुत्तरां सम्यक्संबोधिमभि-
संबुद्धाः । तस्माज्ज्ञातव्यः प्रज्ञा-
पारिमितामहामंचो महाविद्या-
मंचो ऽनुत्तरमंचो ऽसमसममंचः
सर्वदुःखप्रशमनमंचः सत्यमभि-
थ्यत्वात् प्रज्ञापारिमितायामुक्तो
मंचः । तद्यथा । गते गते पार-
गते पारसंगते बोधि स्वाहा ॥

एवं शारिपुत्र गंभीरायां प्र-
ज्ञापारिमितायां चर्यायां शिक्षि-

W.

न रूपं न ज्ञानं न प्रा-
प्तिर्नाप्राप्तिः । तस्मात्तर्हि शा-
रिपुत्र अप्राप्तिताप्राप्तिर्यावै-
त्प्रज्ञापारिमितामाश्रित्य विह-
रंश्चित्तालंघनं नास्तित्वाद्दक्षी
विपर्ययासात्क्रांतो निष्ठानि-
र्वाणं प्रप्नुति । अध्वव्यवस्थितैर-
पि सम्यक्संबुद्धैः प्रज्ञापारमि-
तामाश्रित्यानुत्तरा सम्यक्संबो-
धिः प्राप्ता । एतस्माज्ज्ञातव्यः
प्रज्ञापारिमितामंचो विद्यामंचो
ऽनुत्तरो मंचः सर्वदुःखप्रशमनो
मंचः सम्यक्त्वं न मिथ्यात्वं प्र-
ज्ञापारिमितायुक्तो मंचः । तद्य-
था । गते गते पारगते पारसं-
गते बोधि स्वाहा ॥

एवं शारिपुत्र बोधिसत्त्वेन म-
हासत्त्वेन प्रज्ञापारिमितायां शि-

3.1.2 ตัวอักษรภาษามคธ หรือ ภาษาบาลี เก่าแก่ ที่พบจากบันทึกต่างๆ

3.1.3 ตัวอักษรภาษามคธ หรือ ภาษาบาลี เก่าแก่ ที่พบจากบันทึกต่างๆ

จารึกด้วยรูปอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.4 ตัวอักษรภาษามคร หรือ ภาษาบาลี เก่าแก่ ที่พบจากบันทึกต่างๆ จารึกด้วยรูปอักษร
ปัลลวะ ภาษาบาลี

3.1.5 ตัวอักษรภาษามคร หรือ ภาษาบาลี
เก่าแก่ ที่พบจากบันทึกต่างๆ จารึกด้วย
รูปอักษร

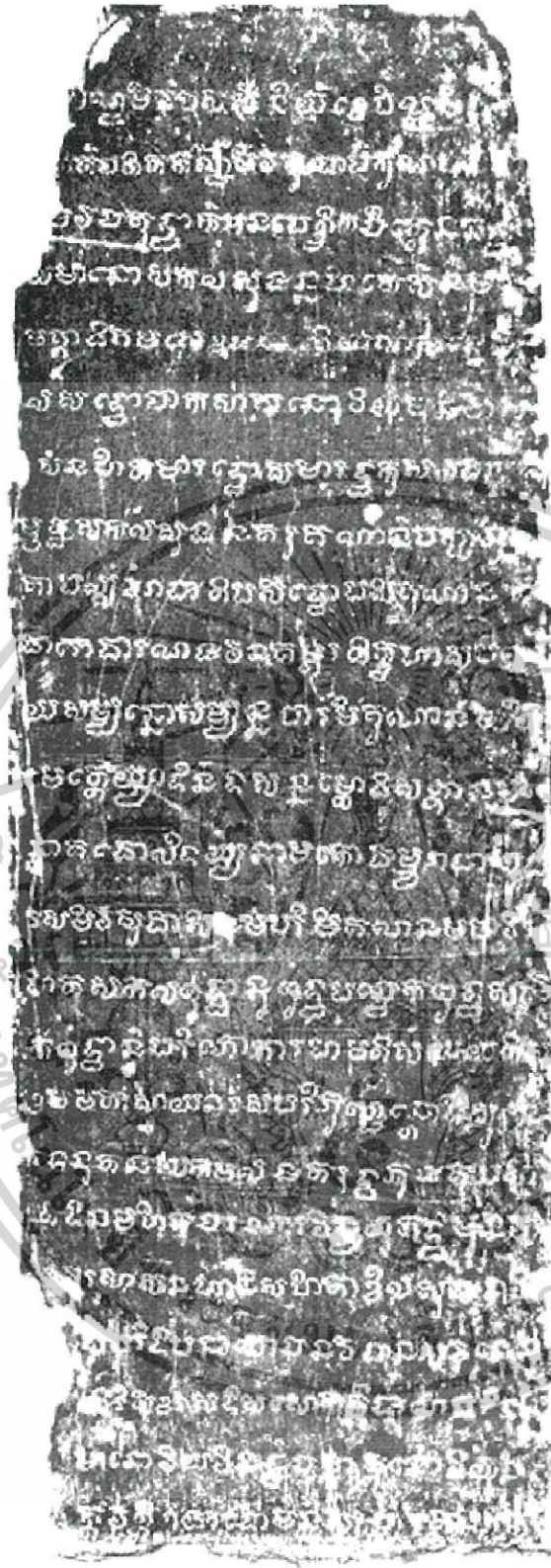
3.1.6 ตัวอักษรภาษามคร หรือ ภาษาบาลี
เก่าแก่ ที่พบจากบันทึกต่างๆ จารึกด้วย
รูปอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.7 จารึกภาษาบาลีเก่าแก่ ที่ค้นพบเมื่อ พ.ศ. 1904
ณ วัดป่ามะม่วง อำเภอเมือง จังหวัด สุโขทัย
(ด้านที่ 1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.8 จารึกภาษาบาลีเก่าแก่ ที่ค้นพบเมื่อ พ.ศ. 1904
 ณ วัดป่ามะม่วง อำเภอเมือง จังหวัด สุโขทัย
 (ด้านที่ 2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จารึกวัดป่ามะม่วง (ภาษาบาลี)

ศักราช	1904
ภาษา	บาลี
วัตถุจารึก	หินแปร
ลักษณะวัตถุ	หลักสี่เหลี่ยม ทรงกระโจม หรือทรงย่อ
ด้าน/บรรทัด	จำนวนด้าน 4 ด้าน มี 48 บรรทัด ด้านที่ 1 มี 24 บรรทัด ด้านที่ 2 และ 4 ชำรุด ด้านที่ 3 มี 24 บรรทัด
ขนาดวัตถุ	กว้างด้านละ 33 ซม. 2 ด้าน, กว้างด้านละ 26.7 ซม. 2 ด้าน, สูง 130 ซม.
บัญชี/ทะเบียนวัตถุ	1) กองหอสมุดแห่งชาติ กำหนดเป็น "สต. 4" 2) ในหนังสือ ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ 1 กำหนดเป็น "หลักที่ 6 ศิลาจารึกวัดป่ามะม่วง อักษรขอม ภาษามคร จังหวัดสุโขทัย" 3) ในหนังสือ จารึกสมัยสุโขทัย กำหนดเป็น "ศิลาจารึกวัดป่า มะม่วง ภาษาบาลี คศ. 1904"
พบเมื่อ	พุทธศักราช 2451
สถานที่พบ	วัดป่ามะม่วง อำเภอเมือง จังหวัด สุโขทัย
ผู้พบ	ผู้ว่าราชการเมืองสุโขทัย พระยารามราชกัคดี (ใหญ่ ศรีลัมภ์)
ปัจจุบันอยู่ที่	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร จังหวัด กรุงเทพมหานคร
พิมพ์เผยแพร่	1) ศ. ยอร์ช เซเดส์ ได้ตีพิมพ์ทั้งคำจารึกและคำแปลเป็นภาษา ฝรั่งเศสในจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยฝรั่งเศส เมืองฮานอย เมื่อ ค.ศ. 1917 (พ.ศ. 2460) 2) ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ 1 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2521) : 100 - 104. 3) จารึกสมัยสุโขทัย (กรมศิลปากร, 2526) : 242 - 249.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำจารึก ด้าน 1

1. ปรีนิพพาน (โต) วสสตุนทวิสหัสสโตอุทธี
2. ปณจ (..ก)(1) ตติก-
3. มาสสท กภาพกขสส อฏฐเม พุทธวาระ (สุ) นกขตตม
4. หุตตกรณาที (เก) นคราทิว ทานเน เวสสนต-
5. โร ยถา (มโหสโต ว) ปณญา สี่เล สี่ลวราที
6. ว ปลัสถิพโพ วิญญูที ทกโขพยากรณา ทีเก ตี-
7. ปีกุสภาวณญ ราชธา ลิตยขนามโก สาสนสส
8. หิตั สพพโลกสส จ หิตณจรั รัชเชฐฐิตปี รา-
9. ชตต นีพพิททโต คุณากโร ฯ นิกขมมณินุ โน ชนโต ว
10. ราชธา ราชูที มจเจที จ นาคเรที เทวงคณาภา-
11. ที จ สุนทรีที มิคเตที ญาตีที นีวาริ โดปี ฯ ส-
12. มโโพธิสตุเตที ชเนที จิณณั สทา สทาจารม เปกข-
13. มาโน กาสาววตถุ์ รุทตั ว เตสั อจณาที มทขัย
14. ราชการ้า ฯ ตั ชณณญเว สักปี (2) ธารตุ์ ธรณิ ต-
15. ทา อสกุ โคนติ ว ตสเสว คุณภาร์ สมนุดโต ฯ
16. ปาฐิหาริยมณญญจ อาสินกวิชนุ ตทาเอส
17. รมมณิยาโม ที โพธิสตุตทาน กมมณิ ฯ ปพพิชิตวา
18. น โส ราชธา โอรรุห สกมณุทีรา สฏฐิวสโต มหาเถ-
19. โร ยถา สนุติณทริโย ตถา ยุกมคตต์ ว เปกขนุโต
20. เนกปูชาที ปูชีโต รุทมมุขชโนเมที วรร-
21. มมุพวนั คโต นานาทิช คณาทีณเร รมเม นนุท
22. นสนุนิเก มุตตารชตวณณา ภาวาลุการาสิส-
23. นฤเต ปวิคเตติ วิวิตตติชชานน มาสยารเห
24. อุปสมปชชชี โส ตตถ วสา อมพวเน เวเร ลทุชา

คำแปล ด้านที่ 1

1. ตั้งแต่ปรีนิพพานมา 1905 ปี
2. เดือน 11
3. แรม ๘ ค่ำ วันพุธ(๓) มีการกระทำอัน เป็นฤกษ์งามยามดี
4. เป็นต้น ในทานบารมี ก็เหมือนพระเวสสันดร
5. ในปัญญาบารมี (ก็เหมือนพระมโหสถ) ในศีลบารมี ก็เหมือนพระสีลราชอันท่านผู้รู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการแข่งขันเพื่อการแข่งขันเท่านั้น เมื่อผู้ผู้ใดเห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ควรสรรเสริญ เชี่ยวชาญในทางโหราศาสตร์มีพยากรณ์เป็นต้น
7. ทรงรู้สภาวะแห่งพระไตรปิฎก พระราชามีพระนามว่า ลิไทย ทรงประพฤติประโยชน์
8. เกื้อกูลแก่พระศาสนาและเกื้อกูลแก่โลกทั้งปวง แม้ทรงดำรงอยู่ในราชสมบัติ
9. เป็นบ่อเกิดแห่งพระคุณก็ทรงเปื้อนนำความเป็น พระราชพระองค์ทรงน้อมไปในเนกขัมม
10. บารมี เช่นเดียวกับพระราชบิดา แม่เจ้านาย อำมาตย์ ชาวเมือง นางสนมกำนัลในผู้
11. เปริดพริ้งดั่งนางฟ้า พระสหายและ พระประยูรญาติทั้ดทาน
12. พระองค์ทรงฟังห้วงถึงจรียวัตรที่พระ โปธิสัตว์ ทั้งหลายประพฤติมาทุกเมื่อ
13. เมื่อเขากำลังร้อง ให้อยู่ ก็ทรงครอง ผ้กาสาวพัศตร์ สละ
14. ราชภาระ ในขณะนั้นเอง พระชนนีก็หวั่นไหว ในครั้งนั้น
15. ไม่อาจรองรับพระคุณอันหนักของพระองค์ได้โดยรอบ
16. ก็ปาฏิหาริย์อื่น ยังมีอีกหลายอย่างในคราวนั้น
17. ความจริง นั้นเป็นกฎกรรมดาในการงานของพระ โปธิสัตว์ทั้งหลาย ครั้นทรงผนวชแล้ว
18. พระราชานั้นก็เสด็จลงจากราชมณฑลของพระองค์ เหมือนพระ
19. มหาเถระ ๖๐ พรรษา มีอินทริย์สงบเสงี่ยม ทอดพระเนตรเพียงชั่วเอก
20. อันฝูงคนร้องให้บูชา ด้วยเครื่องบูชามากมาย
21. เสด็จไปสู่ป่ามะม่วงอันประเสริฐ ณ ที่อันร่มรื่น กลาดเกลื่อนไปด้วยฝูงนกต่างๆ
22. ประหนึ่งนั้นทนอุทยานถมทรายสีขาวพราวระยับดั่งมุกดาและเงินยวง
23. สงบเงียบดั่งนี้ จึงควรเป็นที่อยู่อาศัยของคนผู้ต้องการที่สงบ
24. พระองค์เสด็จเข้าไปถึงในที่นั้นแล้ว ก็ประทับอยู่ในป่ามะม่วงอันประเสริฐได้

คำจารึก ด้าน 2

1. ขณฺฑมิว ปสฺสนิโย เจปิณฺฑม ..
2. ตํ ปตฺติคณฺฐมิว กุณปํ กุณป...
3. มิว จตุทฺธากํ อนเปกฺขิตฺติจฺตุเตน ฉฯทฺติ-
4. ยมาโน สกฺลสุชนฺนาหิเตตํ นม .
5. มคฺคาธิคมเสขชโน วิย สาสเน (อจ)
6. ลสฺทุโธ ปากาสาโน วิย มุณี ...
7. สํ น หิตมารฺทุโธ สมารฺทุทฺทสฺส (ช)-
8. มมุณฺฐ สกฺลสุชนตรุคณานํ ปลฺลว ...
9. ตา ปลฺลวราชาติ ปสฺทุโธ ปสฺทุทฺธ คุณานมา-
10. ธาโร ธาเรนชนคมภีรติกฺขหาสปลฺลญา-
11. ย สมฺปนฺโน สมฺปนฺนปารมิตฺตคณานมริย-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

18. พุทธเจ้า และพระสาวกพุทธเจ้า
19. เป็นความสุขแก่นักบวชอย่างยิ่ง เป็นการลี้มรส
20. อมฤต ด้วยการแสดงการขอร้องและการ
21. ฟังถ้อยคำของสาธุชนทั้งปวงที่ประกอบด้วย
22. ความเลื่อม ของพระมุนีผู้ถือดอกบัว ซึ่งไม่
23. เป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่เทวดามนุษย์อินทร์
24. พรหมครุฑขนาดเป็นต้น จิงทรงโทมนัส เหมือนถูกเปลวไฟแห่งความโศก ขนาดเท่า
ยอดภูเขาแพศพา และเหมือนพระเจ้าจักรพรรดิมีจักรรัตนะหายๆ

ผู้อ่าน : ศาสตราจารย์ ยอร์ช เซเดส์

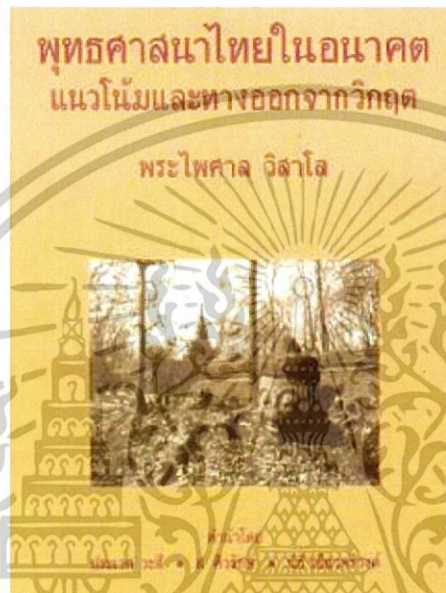
ผู้แปล : ศาสตราจารย์ ยอร์ช เซเดส์

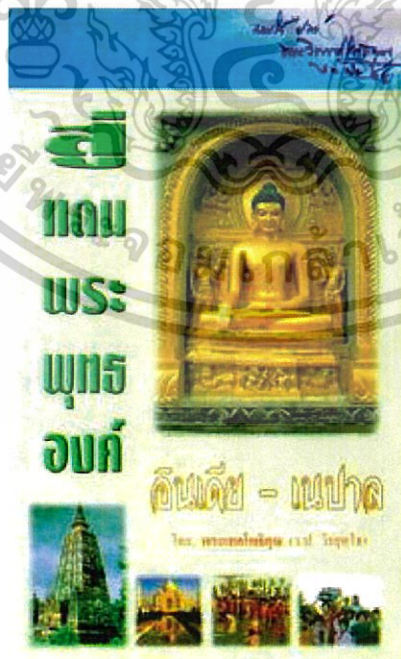
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 สิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องทางพุทธศาสนา

ตัวอย่างสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ในปัจจุบัน มักมีรูปแบบที่เป็นทางการ มีการใช้รูปถ่าย เช่น รูปพระพุทธรูป, พระพุทธเจ้า, พระสงฆ์ หรือ สิ่งที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานที่ที่อ้างอิง หรือ สถานที่ที่บอกล่าอยู่ ภายในหนังสือ บ้างก็นำดอกไม้มาใช้ หรือ มีข้อความเพียงอย่างเดียว มีการใช้กราฟิกประกอบเป็นส่วนน้อย

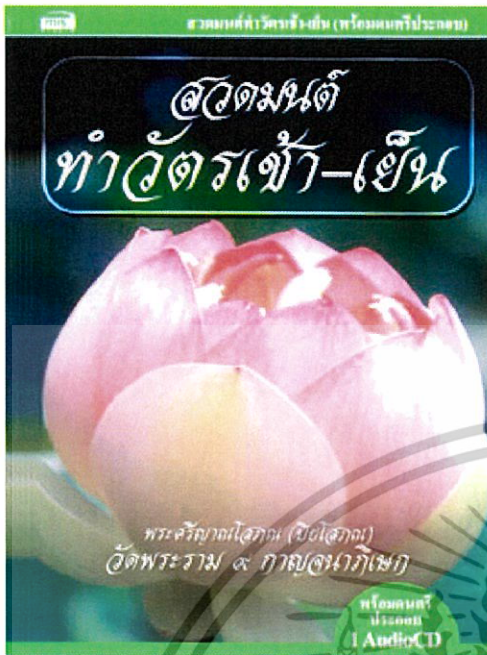

3.2.1 หน้าปกหนังสือ พุทธศาสนาไทยในอนาคต แนวโน้มและทางออกจากวิกฤต

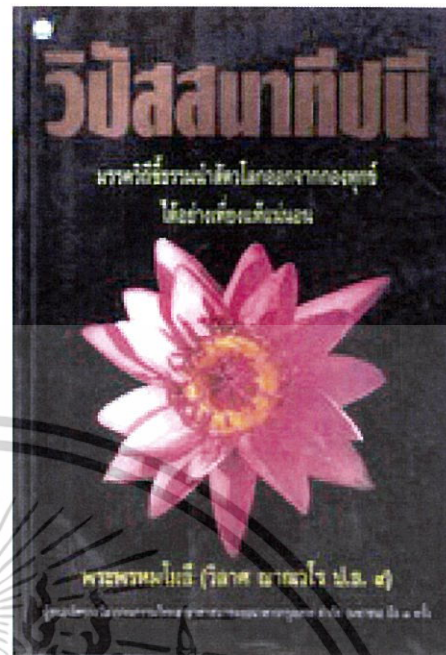

3.2.2 หน้าปกหนังสือ ตู๋แดนพระพุทธรูปอภัยอินเดียเนปาล

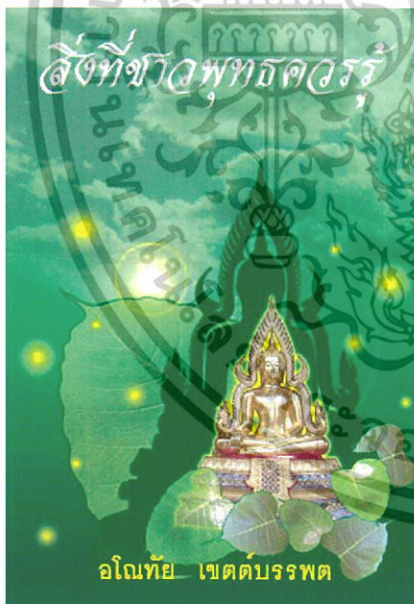
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

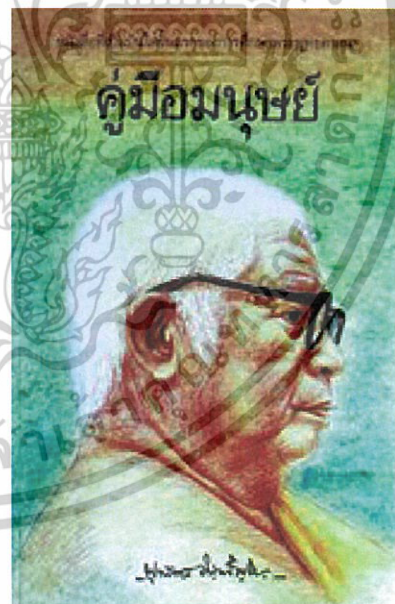
3.2.3 หน้าปกหนังสือ สวนมนต์
ทำวัตรเช้า-เย็น

3.2.4 หน้าปกหนังสือ วิปัสสนาที่ปณี

3.2.5 หน้าปกหนังสือ สิ่งที่ชาวพุทธ
ควรรู้

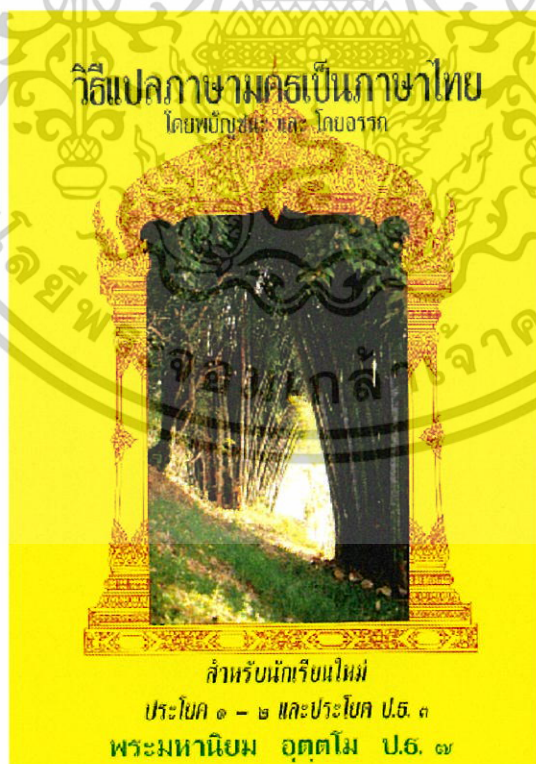

3.2.6 หน้าปกหนังสือ คู่มือมนุษย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

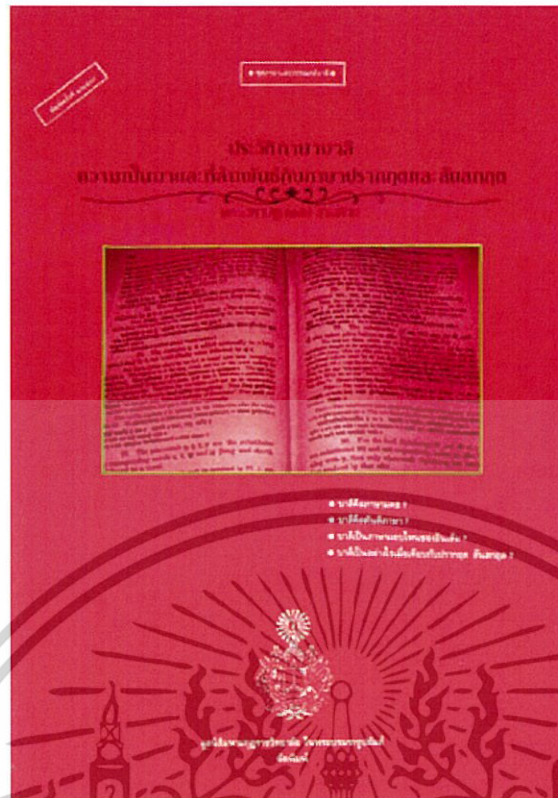

3.2.7 หน้าปกหนังสือเรียน นิกกรรม - ธรรมศึกษา

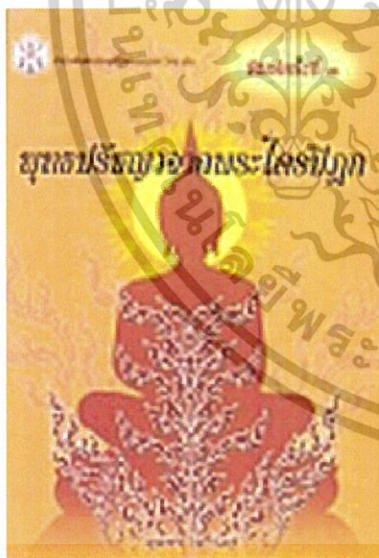

3.2.8 หน้าปกหนังสือ วิธีแปลภาษามคธเป็นภาษาไทย

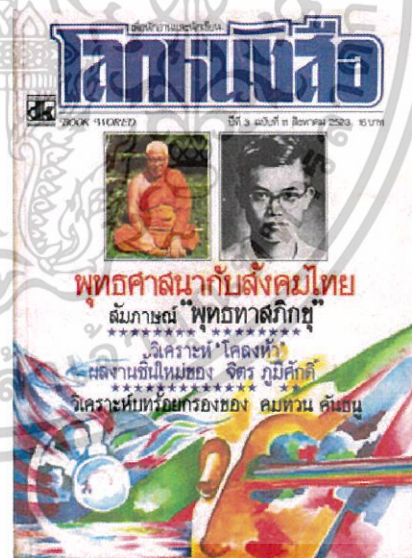
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.9 หน้าปกหนังสือ ประวัติภาษาบาลี ความเป็นมาและที่สัมพันธ์
กับภาษาบาลีและสันสกฤต

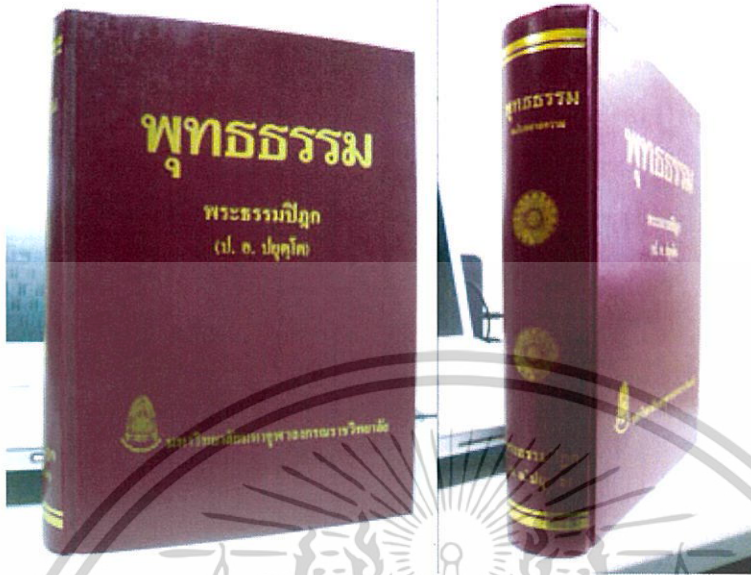

3.2.10 หน้าปกหนังสือ
พุทธปรัชญาจากพระไตรปิฎก

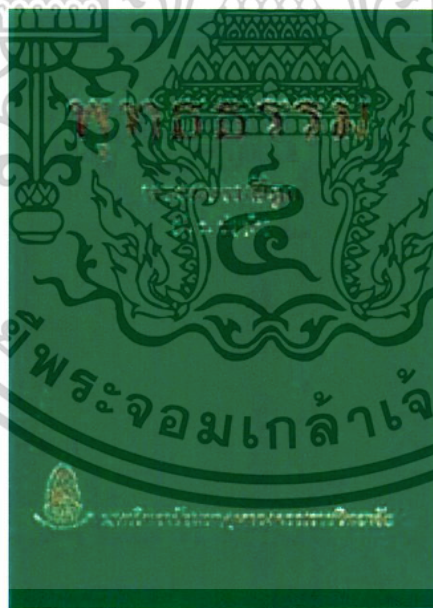

3.2.11 หน้าปกหนังสือ พุทธศาสนากับสังคมไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.12 หน้าปกหนังสือ พุทธธรรม พระธรรมปิฎก

3.2.13 หน้าปกหนังสือ พุทธธรรม พระธรรมปิฎก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.14 หน้าปกหนังสือ พุทธศาสนา มหายาน

วิเคราะห์

: จากตัวอย่างในข้างต้นเห็นได้ว่า สื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องในทางพุทธศาสนามักมีการใช้ข้อความ ที่เกี่ยวข้อง หรือ ชื่อหนังสือ หรือ รูปภาพที่เกี่ยวข้อง เป็นส่วนใหญ่ ในการออกแบบจัดวาง มีการใช้กราฟิกอิเลิเมนต์มาประกอบค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่มักทำออกมาในรูปแบบที่เป็นทางการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 ตัวอย่างข้อมูลสถาปัตยกรรมของอินเดีย

สถาปัตยกรรมต่างๆของอินเดียทั้งแบบสมัยเก่า และ สมัยใหม่ที่น่าสนใจ ในการทดลองสร้างกราฟิกอลิเมนต์ เพื่อใช้ประกอบในหนังสือที่ออกแบบ โดยได้แรงบันดาลใจจาก ลักษณะเส้นโค้ง รอยหยัก ส่วนเว้า ต่างๆ มาคลี่คลายเป็นกราฟิก

3.3.1 สถาปัตยกรรมในประเทศอินเดีย

เอกสารนี้เป็น

ใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2 สถาปัตยกรรมในประเทศอินเดีย

3.3.3 สถาปัตยกรรมในประเทศอินเดีย

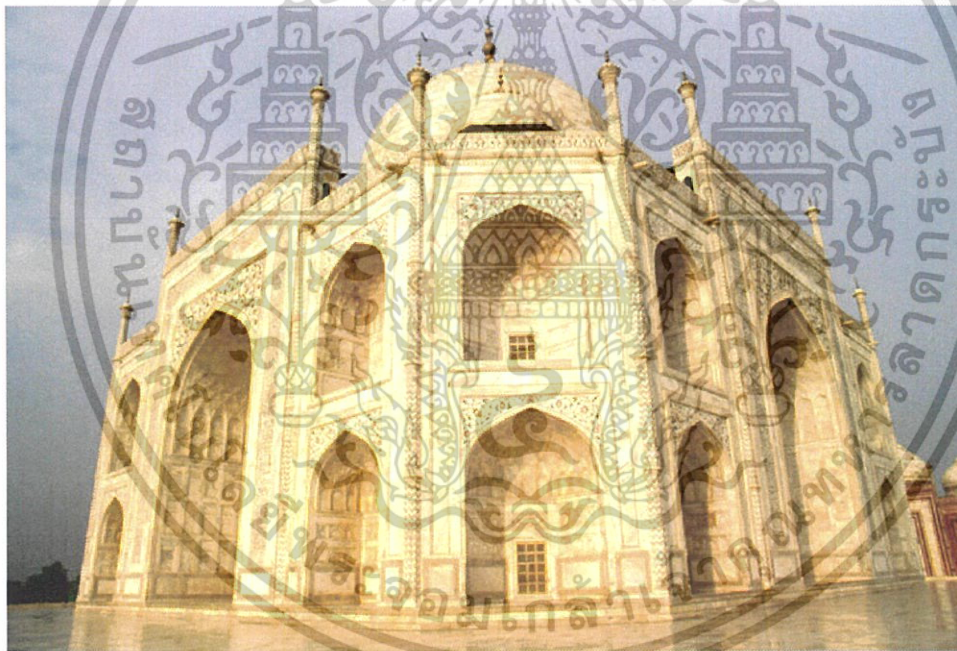

3.3.4 สถาปัตยกรรมในประเทศอินเดีย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

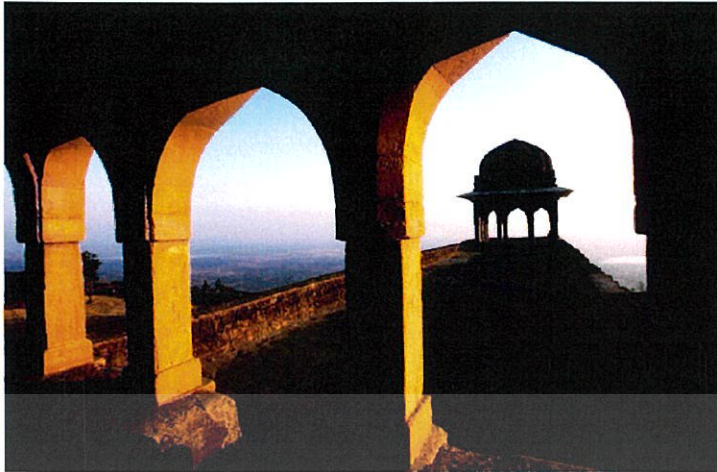

3.3.5 สถาปัตยกรรมในประเทศอินเดีย

3.3.6 สถาปัตยกรรมแบบ modern ในประเทศอินเดีย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.7 สถาปัตยกรรมในประเทศอินเดีย

3.3.8 สถาปัตยกรรมในประเทศอินเดีย

3.3.9 สถาปัตยกรรมในประเทศอินเดีย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

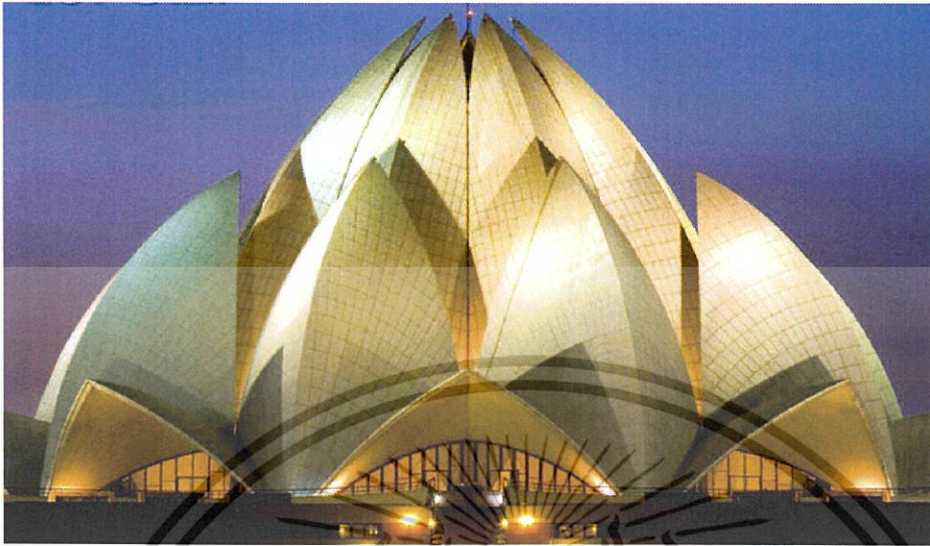

3.3.10 สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในประเทศอินเดีย

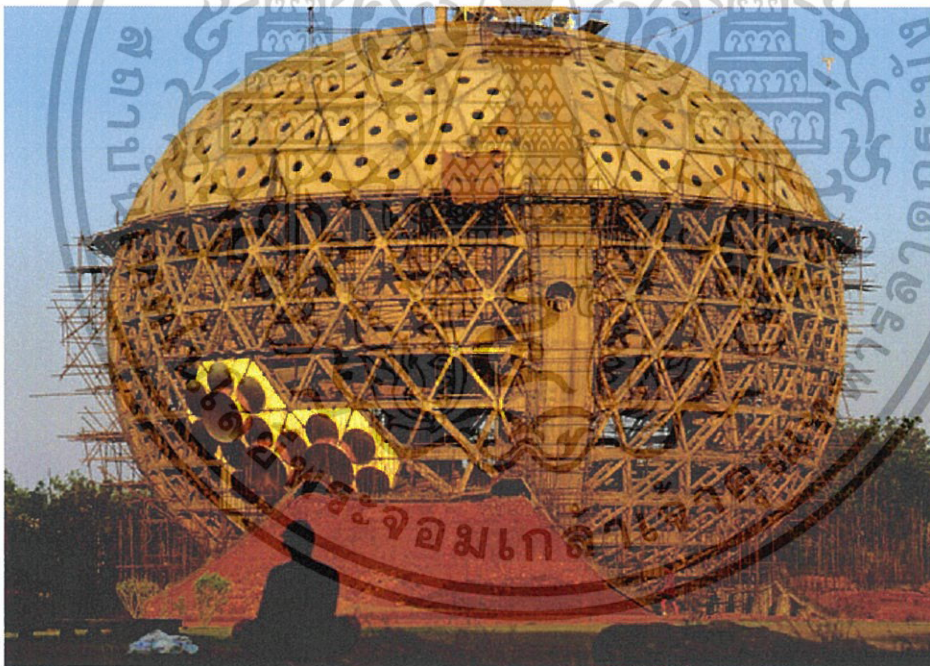

3.3.11 สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในประเทศอินเดีย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ในเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.12 สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในประเทศอินเดีย

3.3.13 สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในประเทศอินเดีย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.14 สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในประเทศอินเดีย

วิเคราะห์

: จากตัวอย่างสถาปัตยกรรมของอินเดียทั้งแบบที่เกิดขึ้นในสมัยก่อนและสมัยใหม่ล้วนแล้วแต่มีการพัฒนามาโดยที่ไม่ได้ทิ้งรูปแบบเดิมไป แม้จะมีการลดทอนรูปทรงลงไปมาก แต่ในรายละเอียด ก็ยังคงมีความเป็นอินเดีย เช่น ลดทอนรูปทรงเหลือเพียงแค่สามเหลี่ยม แต่ภายในก็ยังมี การทับซ้อนไปมา ของเส้นโค้งต่างๆ หรือ การตกแต่งด้วย กระเบื้องขึ้นเล็กขึ้นน้อย เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 ตัวอย่างแผนที่ประเทศอินเดีย

มคธ เป็นชื่อแคว้นหนึ่งในจำนวน 16 แคว้นใหญ่ในชมพูทวีปสมัยพุทธกาล มีเมืองหลวงชื่อราชคฤห์ พระราชาที่ปกครองแคว้นมคธสมัยพุทธกาลคือพระเจ้าพิมพิสาร ต่อจากนั้นคือพระเจ้าอชาตศัตรูผู้เป็นพระราชโอรส แคว้นมคธ เป็นแคว้นที่พระพุทธเจ้าทรงเลือกประดิษฐานพระพุทธศาสนาเป็นแห่งแรกเพราะเป็นแคว้นใหญ่ และทรงรับสวนเวฬุวันนอกเมืองราชคฤห์เป็นอารามแห่งแรกในพระพุทธศาสนา

มคธ เป็นชื่อของภาษาด้วยคือ ภาษามคธ อันเป็นภาษาที่พระพุทธเจ้าทรงเลือกใช้ในการประกาศพระศาสนา ซึ่งต่อมาเรียกว่า ภาษาบาลี เพราะเป็นภาษาที่รักษาพระพุทธศาสนาเอาไว้

เนื่องจากภาษามคธ หรือ ภาษาบาลีนั้น มีจุดกำเนิดที่แคว้นมคธ ในชมพูทวีป ซึ่งปัจจุบันคือประเทศอินเดีย การออกแบบจึงได้นำ รูปทรงของแผนที่ ประเทศอินเดีย มาใช้ ในการออกแบบภาพประกอบในส่วน ของหน้าปก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการแข่งขันเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิเคราะห์ : จากตัวอย่างแผนที่ ซึ่งนำมาใช้ในการออกแบบภาพประกอบหน้าปก จากตัวอย่างแรก มีรายละเอียดค่อนข้างเยอะ การนำมาออกแบบ อาจลดทอนเหลือเพียงแค่ ลายเส้นขอบเขตของประเทศอินเดียและ จุดที่เป็นสถานที่กำเนิดภาษา แคว้นมคธ จากตัวอย่างแผนที่ 3.4.3 เท่านั้น

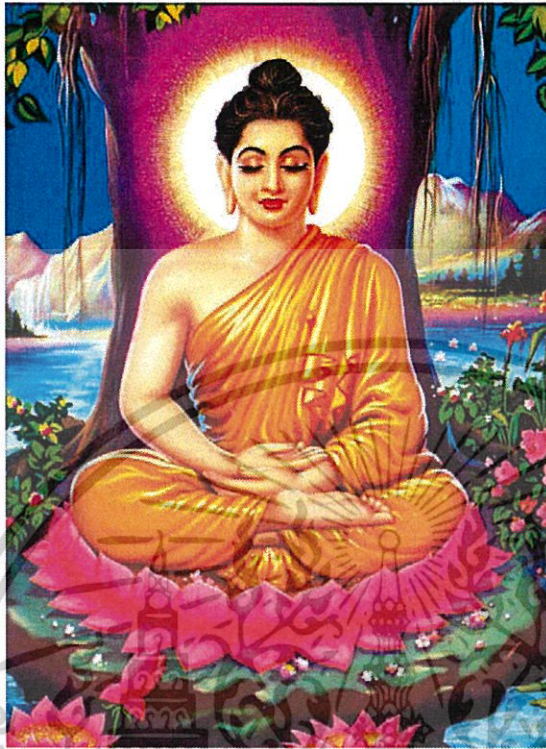
3.5 ตัวอย่างโทนีสี

การใช้โทนีสีในการออกแบบ ได้แรงบันดาลใจจาก โทนีสีที่ใช้ในภาพพุทธประวัติ ลักษณะการใช้สีจะค่อนข้าง Contrast มีการใช้สีฉูดฉาด หรือ สีที่อยู่ในโทนเข้ม ทั้ง สีโทนร้อน และสีโทนเย็น

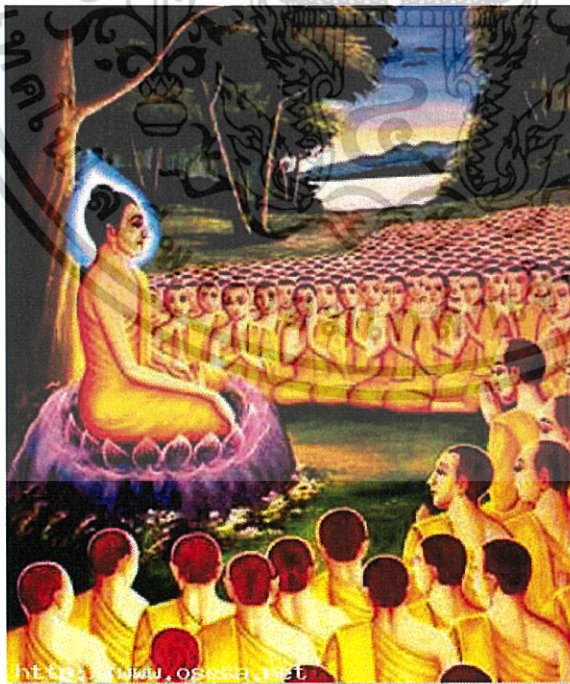

3.5.1 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

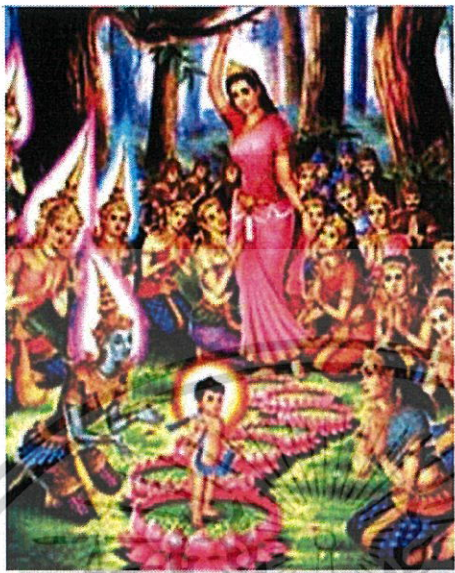

3.5.2 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ

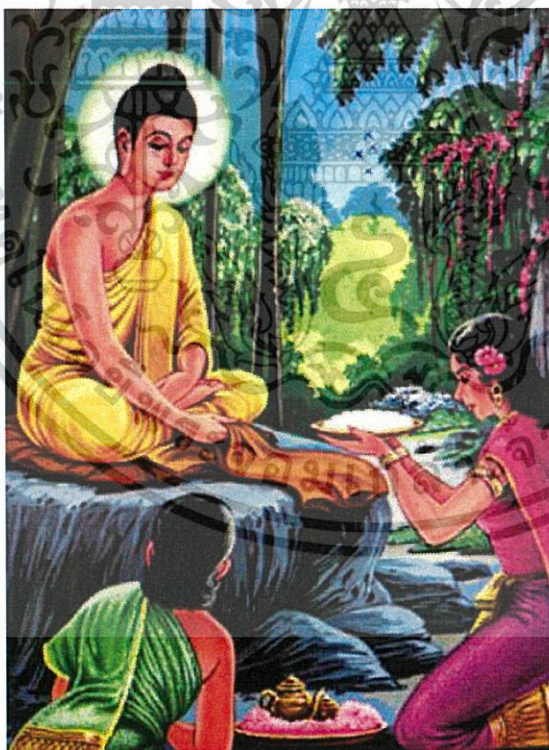

3.5.3 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

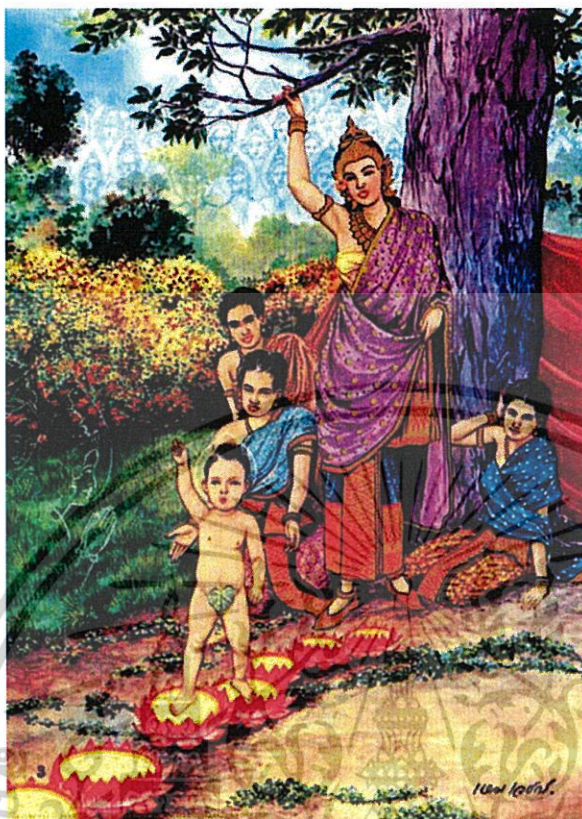

3.5.4 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ

3.5.5 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

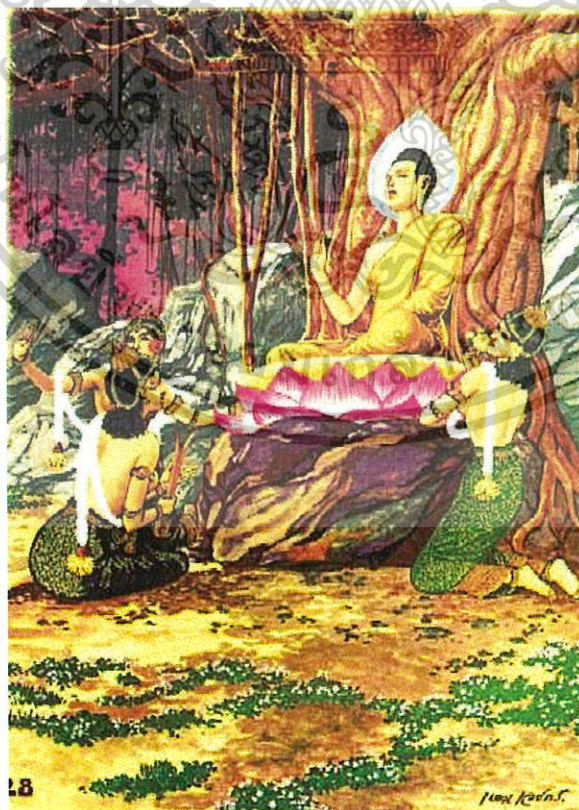
3.5.6 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนเวลาสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.8 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ

3.5.9 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในวงที่ลจจรรสืบเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.10 ตัวอย่างภาพพุทธประวัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6 การกำหนดขอบเขตเนื้อหาในแต่ละหน้า

เล่มที่ 1 (เกี่ยวกับภาษาบาลี)

หน้า 1	หน้าเปิดเล่ม
หน้า 2–3	คำนำเล่ม
หน้า 4–5	สารบัญ
หน้า 6–8	ประวัติความเป็นมาของภาษาบาลีในเบื้องต้น
หน้า 9–11	วิวัฒนาการของภาษาบาลีในสมัยพุทธกาล
หน้า 12–15	พัฒนาการของภาษาบาลี
หน้า 16–19	หน่วยเสียงในภาษาบาลี
หน้า 20–24	ไวยากรณ์
หน้า 25–29	วิธีอ่าน – เขียน ภาษาบาลีเมื่อนำมาถ่ายทอดเป็นภาษาไทย
หน้า 30–37	ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาบาลี
หน้า 38–39	อื่นๆ / ประโยชน์ของภาษาบาลีสันสกฤตที่มีต่อภาษาไทย / ศัพท์ภาษาบาลีที่ควรรู้

เล่มที่ 2 (กรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์)

หน้า 1	หน้าเปิดเล่ม
หน้า 2–3	คำนำเล่ม
หน้า 4–5	สารบัญ
หน้า 6–7	ความเป็นมาของพุทธศาสนสุภาษิต
หน้า 8–11	กรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์ / ภาพประกอบ
หน้า 20–31	กรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์ / กราฟิกอินไลน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ขั้นตอนการออกแบบ

4.1 การร่างแบบและพัฒนาแบบในแต่ละขั้นตอน

เริ่มต้นการทำงานจากการวางข้อมูลในแต่ละหน้า แล้วนำข้อมูลที่ได้ออกมาคลี่คลายเป็น กราฟิก เพื่อใช้ในการประกอบ เนื่องจากเนื้อหาในเล่มแรก (เกี่ยวกับภาษาบาลี) นั้น ข้อมูลส่วนใหญ่เป็น ข้อมูลเชิงวิชาการ มีการอธิบายเนื้อหา ด้วย ลำดับข้อมูล หรือ การแสดง ตารางให้เห็น กราฟิกที่ใช้ ประกอบ จึงเป็นส่วนช่วยเพิ่มเติม การจัดวางข้อมูล ให้สวยงาม

โดยกราฟิกที่ใช้นำมาประกอบนั้น ได้แรงบันดาลใจจาก สภาพแวดล้อมของสถานที่กำเนิด ภาษา โดยที่เลือกมาใช้ คือ สถาปัตยกรรม จากที่กล่าวไปในหัวข้อแรกๆ ว่า ภาษาบาลี หรือ ภาษา ของชาวมคธ มีถิ่นกำเนิดในชมพูทวีป ซึ่งปัจจุบัน อยู่ในบริเวณประเทศอินเดีย สถาปัตยกรรมที่ นำมาเป็นข้อมูล จึงมาจาก สถาปัตยกรรมของอินเดีย ทั้งแบบสมัยเก่าและสมัยใหม่ โดยมีความ สนใจในรูปทรง ส่วนเว้า ส่วนโค้ง โครงสร้างทางสถาปัตยกรรม รวมไปถึงการตกแต่งแบบต่างๆ เช่น ด้วยหินสี หรือ Pattern ลวดลายต่างๆ ฯลฯ นำมาคลี่คลายเป็นกราฟิกอิเลิเมนต์ ซึ่งภายในเล่ม ส่วนที่ 2 (กรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์) ก็จะแสดงตัวอย่างให้เห็นถึงที่มา ของกราฟิก ว่ามาจาก ส่วนใด โดยมีการทดลองคลี่คลายในแบบต่างๆ ซึ่ง นำมาใช้ประกอบภายในเล่ม

การทดลองนำ Design มาใช้กับงานเชิงศาสนา ผู้จัดทำได้มีเจตนาที่จะหลบหลู่ศาสนาแต่อย่างใด โดยเนื้อหาที่นำมาใช้ประยุกต์ในการออกแบบนั้น ได้เลือกในส่วนของพุทธศาสนสุภาษิต ซึ่งสามารถ ประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันของบุคคลทั่วไปได้ โดย ผ่านการตีความในมุมมองของผู้จัดทำเอง ทั้งนี้ ทั้งนี้ ไม่ได้ต้องการที่จะแปรเปลี่ยนความหมาย หรือสื่อความหมายให้ผิดเพี้ยน ไปจากหลักความเป็นจริง อย่างที่กล่าวไปในข้างต้นว่า เป็นการแสดงทรรศนะคติต่อ ภาษาบาลี โดยใช้งาน Design เป็นสื่อ ซึ่งอาจจะ ไม่ได้มีมุมมองต่อความหมายถูกต้องมากเท่าใดนักเมื่อเทียบกับ ผู้ที่รู้เรื่องภาษาบาลี แต่มี จุดประสงค์ที่จะทดลอง นำเสนอ แนวทางเป็นกรณีศึกษาต่องาน Design ในเชิงพระพุทธศาสนา หากมีความผิดพลาดในการตีความที่ไม่ถูกต้อง ขออภัยมา ณ ที่นี้ โดยมุ่งหวังว่า กรณีศึกษาในมุมมองของ ข้าพเจ้าในการออกแบบเชิง พระพุทธศาสนา จะมีประโยชน์แก่ผู้อ่านไม่มากก็น้อย หรือ แค่สามารถทำ ให้เรื่องราวของพระพุทธศาสนาสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน มีความน่าสนใจต่อผู้พบเห็น ก็ถือว่าเกิดประโยชน์แล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 ภาพร่างกราฟิกที่นำมาใช้ประกอบ

ภาพร่างกราฟิกที่ทดลองนำมาคือลายรูปทรง โดยได้แรงบันดาลใจมาจากสถาปัตยกรรมของอินเดีย โดยคือลายรูปทรงจากลักษณะของทางเข้าของอาคาร ที่มีลักษณะเป็นเส้นโค้ง รอยหยัก ตลอดจนสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ซึ่งเกิดได้ว่า สถาปัตยกรรมส่วนใหญ่ล้วนมีการคือลายรูปทรงมาจากธรรมชาติ เช่น ดอกบัว ฯลฯ มีการคือลายรูปทรงเรื่อยมา จนเหลือเพียงแค่รูปทรงสามเหลี่ยม แม้ว่าสถาปัตยกรรมจะถูกพัฒนามาสู่ยุคปัจจุบัน แต่ยังคงมีความเป็นเอกลักษณ์ของอินเดีย สังเกตได้จาก การตกแต่งด้วยลวดลายต่างๆ หรือ มีการใช้ รูปทรงธรรมดา แต่มีการซ้ำกันของ รูปทรงอยู่เป็นจำนวนมาก รอยหยัก รอยโค้ง เส้นสายต่างๆ ล้วนแสดงออกถึงวัฒนธรรม และวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ของคนอินเดีย

4.2.1 ภาพร่างกราฟิก 1

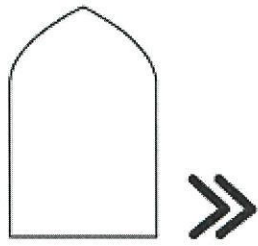
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก»ร

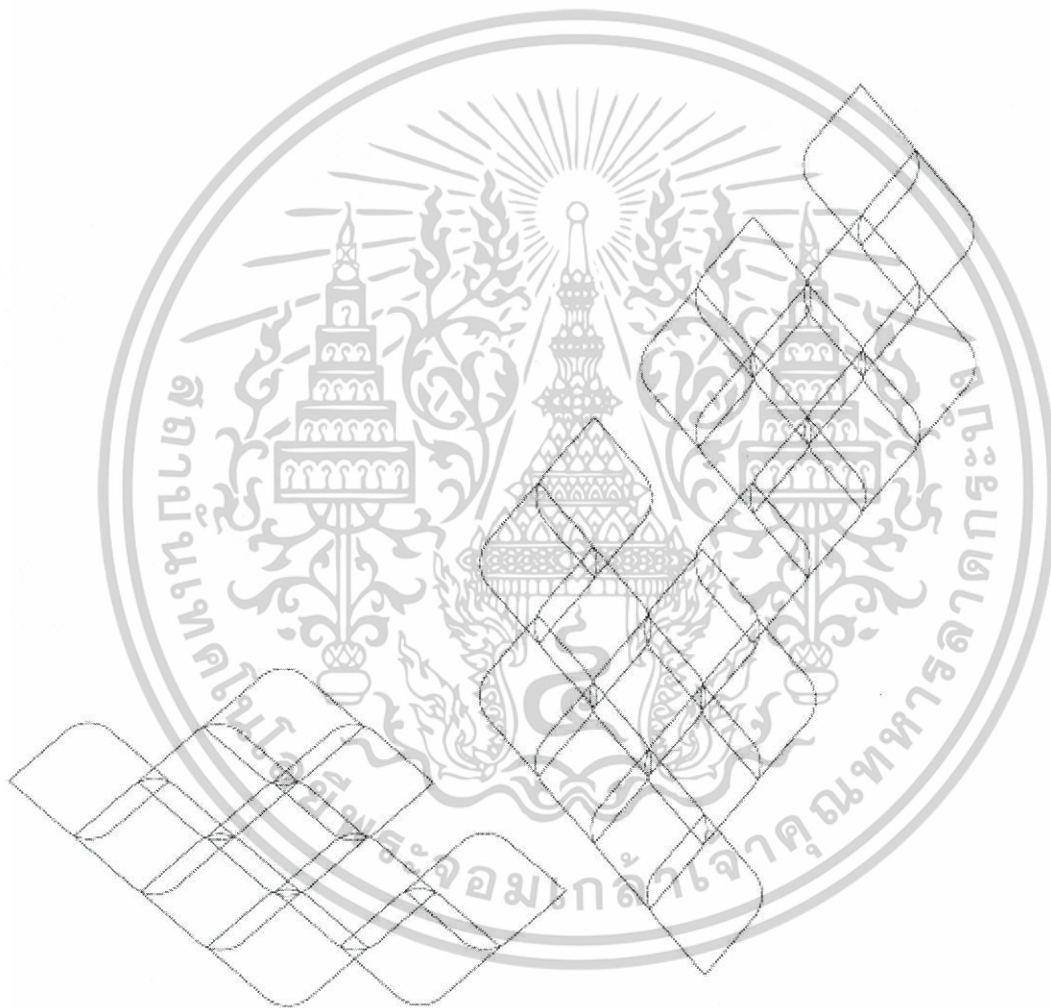
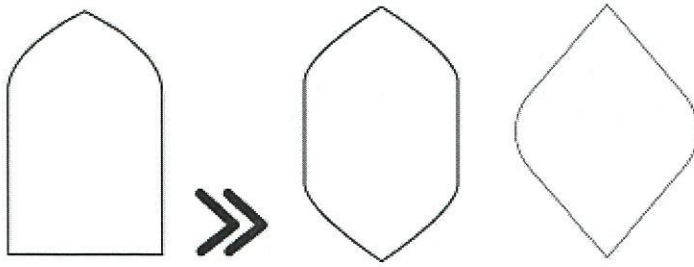
4.2.2 ภาพร่างกราฟิก 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

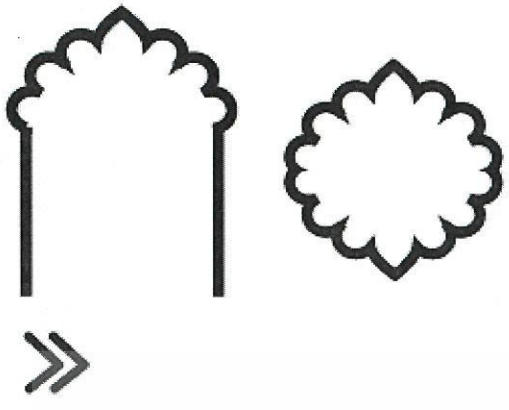
4.2.3 ภาพร่างกราฟิก 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

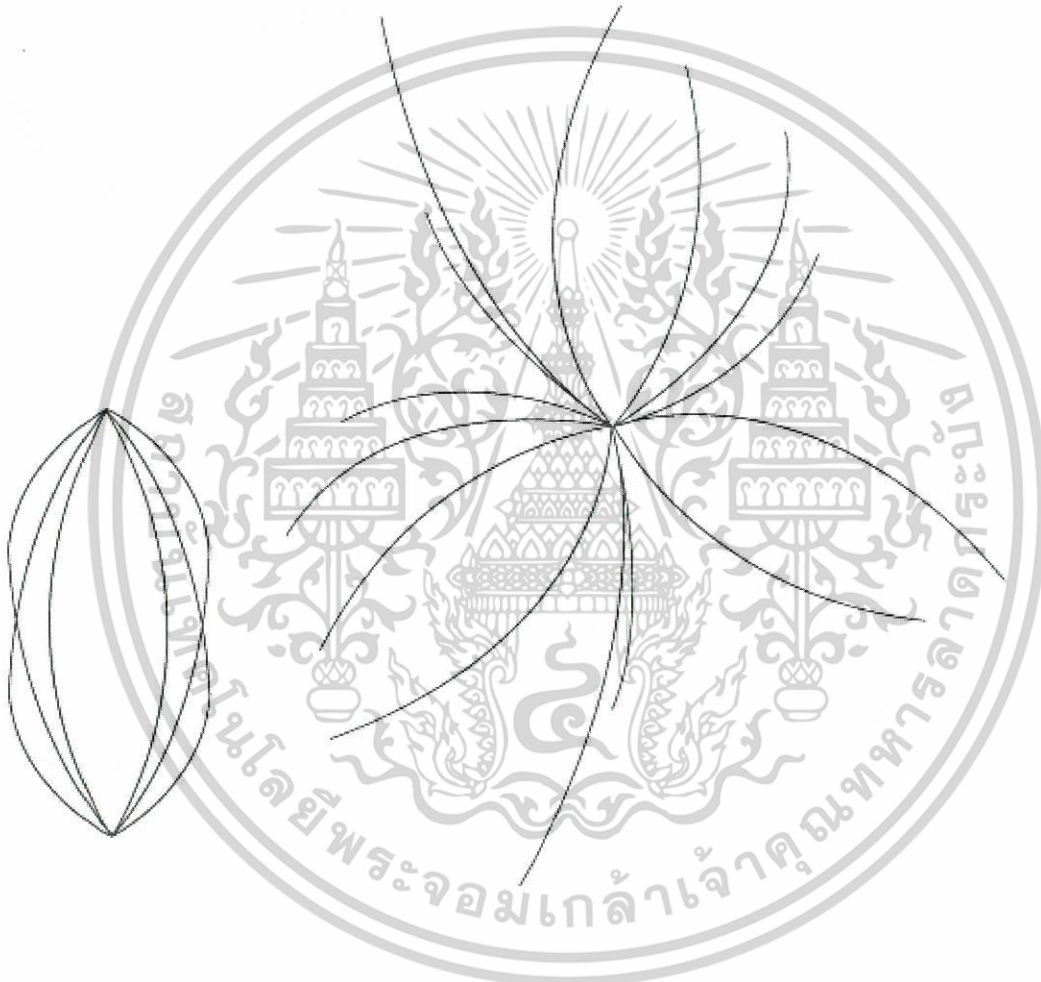
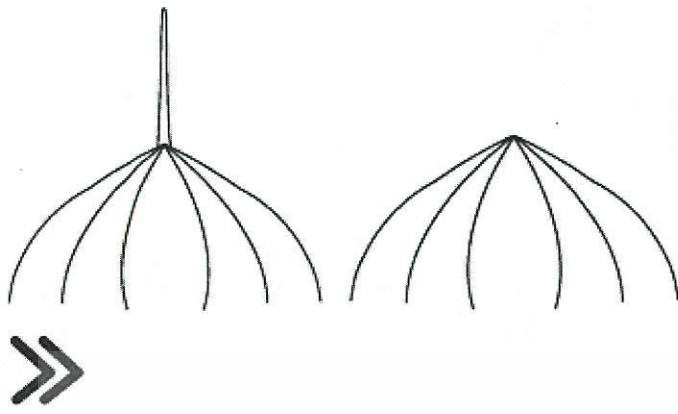
4.2.4 ภาพร่างกราฟิก 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.5 ภาพร่างกราฟิก 5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.6 ภาพร่างกราฟิก 6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

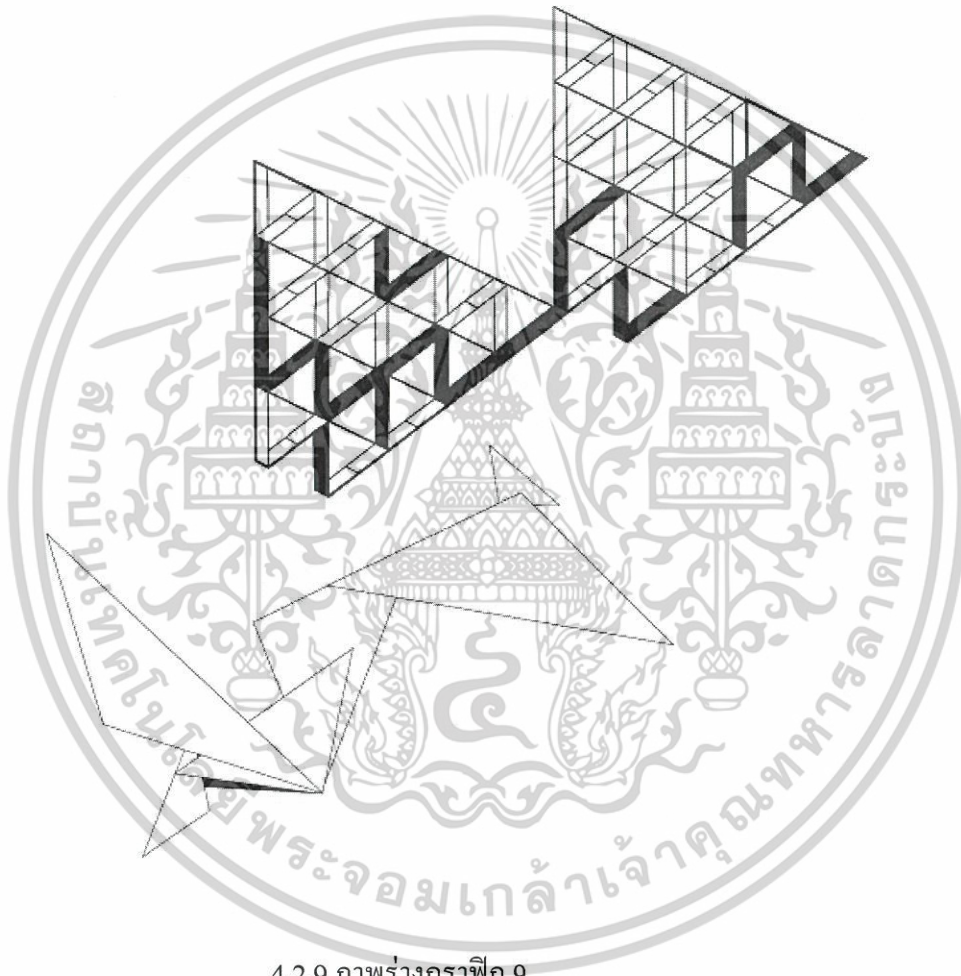
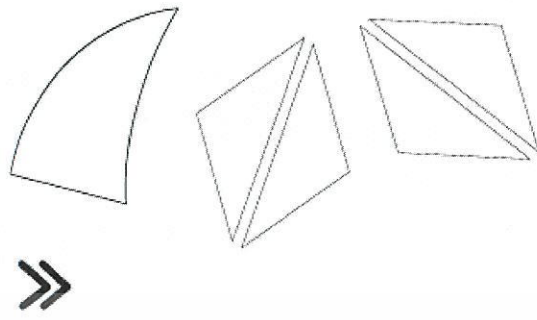
4.2.7 ภาพร่างกราฟิก 7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.8 ภาพร่างกราฟิก 8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.9 ภาพร่างกราฟิก 9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.10 ภาพร่างกราฟิก 10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

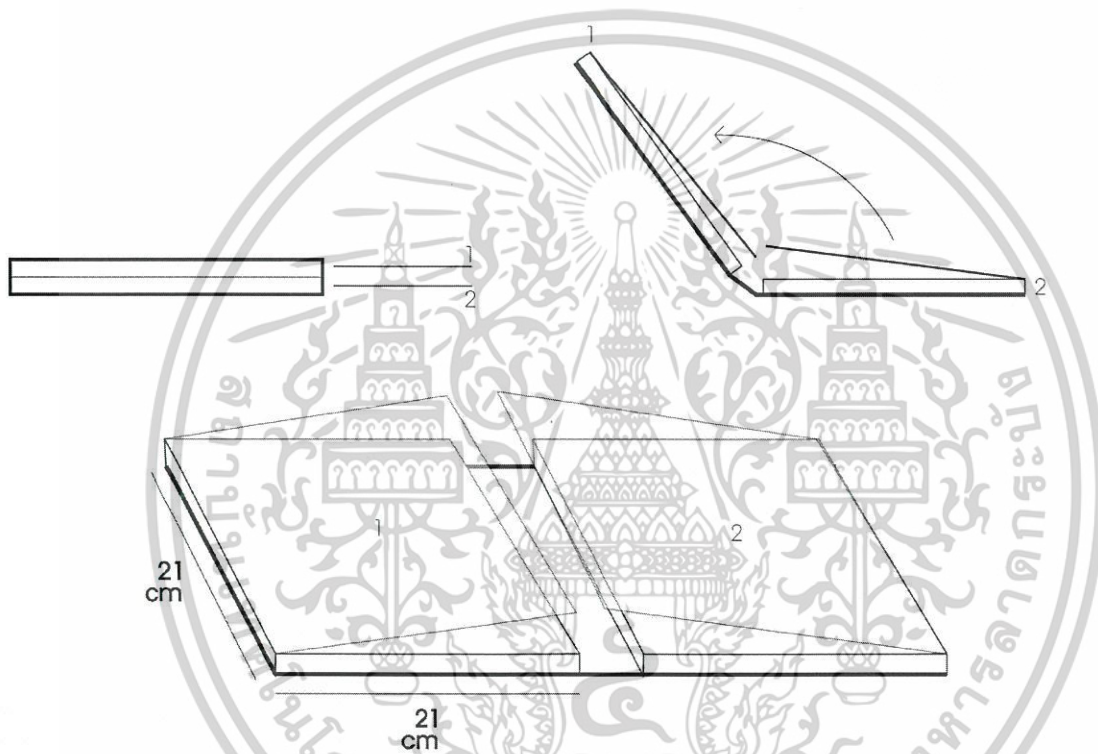
4.2.11 ภาพร่างกราฟิก 11

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 รูปแบบของหนังสือ

เนื่องจากแบ่งข้อมูลเป็น 2 ส่วน จึงแบ่งหนังสือย่อย ออกเป็น 2 เล่ม ได้แก่

1. ส่วนแรกด้านซ้ายมือ ข้อมูลเกี่ยวกับภาษาบาลี
2. ส่วนที่สอง ด้านขวามือ กรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์

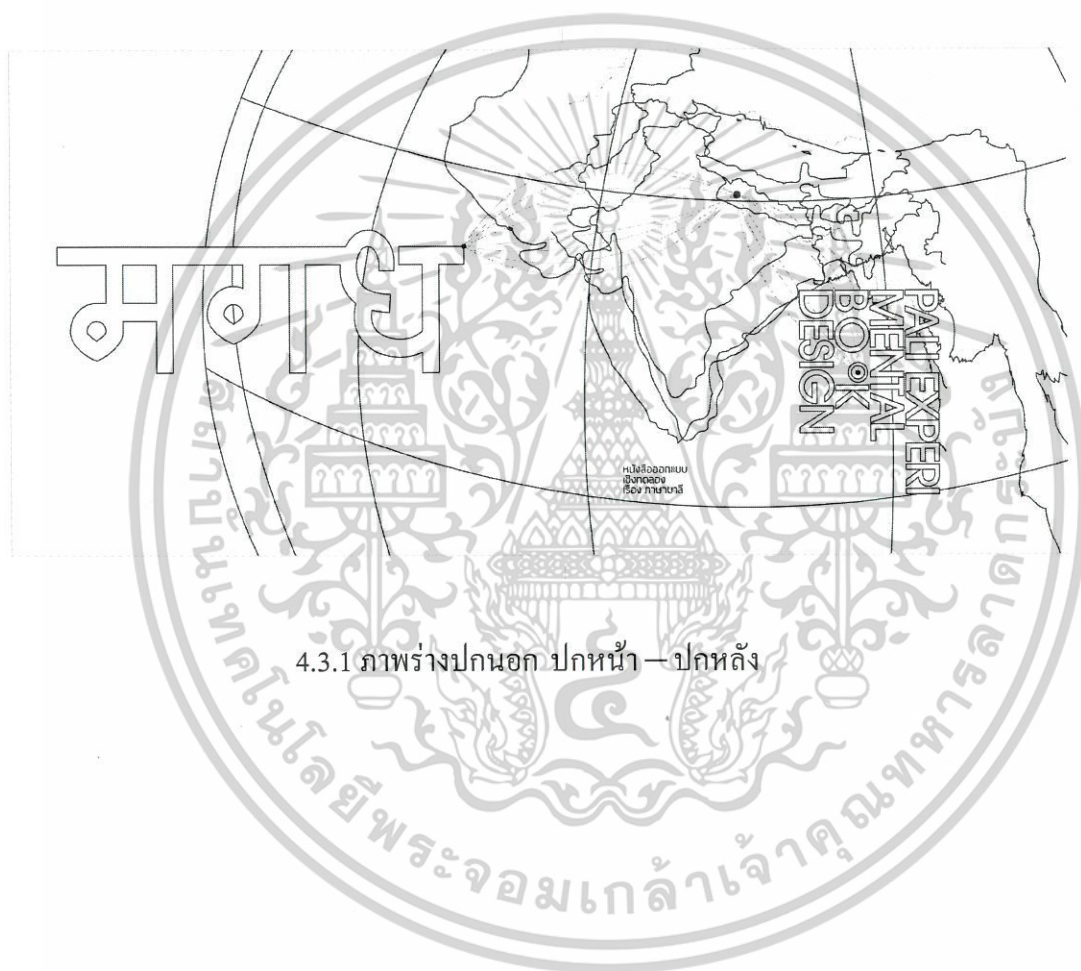

4.3.1 รูปแบบของหนังสือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

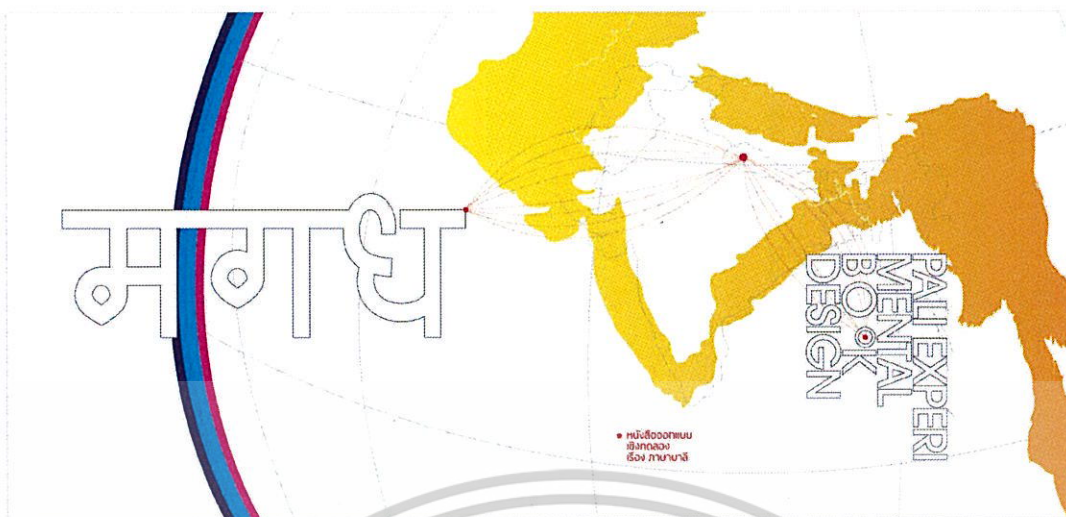
4.4 ภาพร่างปกนอก

จากที่กล่าวไปในข้างต้นว่า สถานที่กำเนิดภาษาบาลี หรือ ภาษามคธ อยู่ในชมพูทวีป ปัจจุบันอยู่ในบริเวณประเทศอินเดีย การออกแบบภาพประกอบปก จึงนำลายเส้นของรูปทรงแผนที่ประเทศอินเดียมาใช้ผสมกับ กราฟฟิกที่คลี่คลายมาจากสถาปัตยกรรมของอินเดีย ทั้งแบบเก่า และแบบใหม่

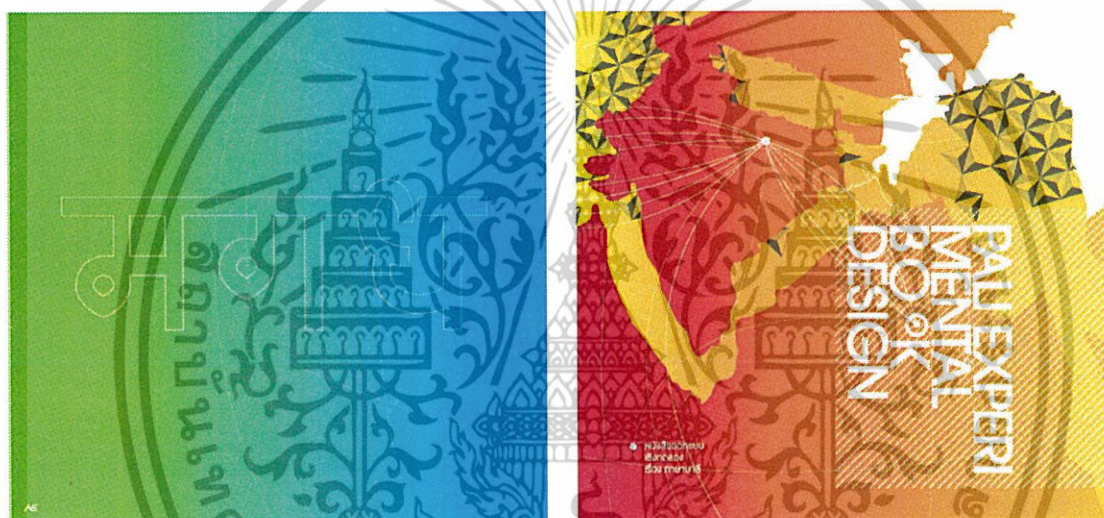

4.3.1 ภาพร่างปกนอก ปกหน้า—ปกหลัง

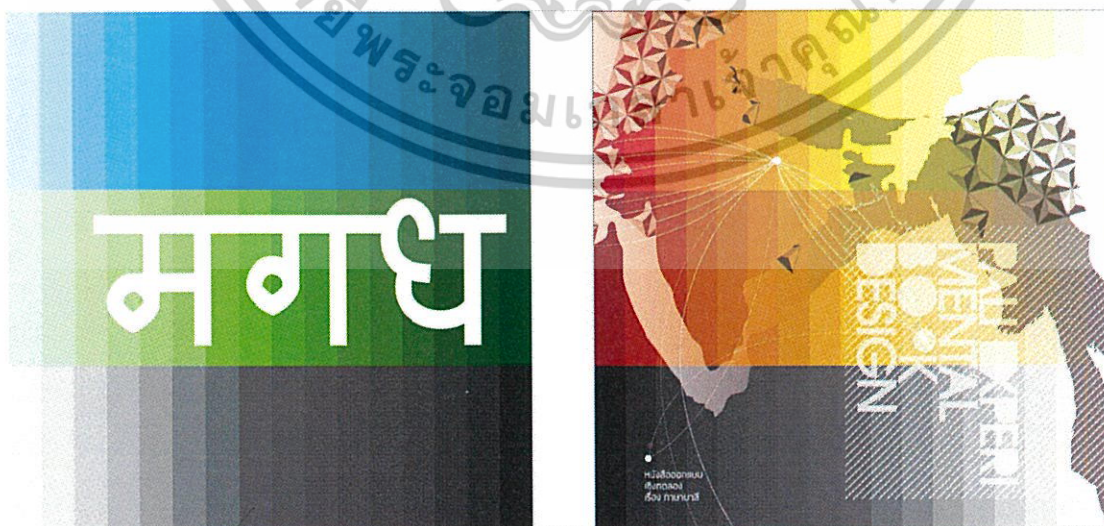
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2 ภาพร่างปกนอก ปกหน้า – ปกหลัง เมื่อทดลองลงสี 1

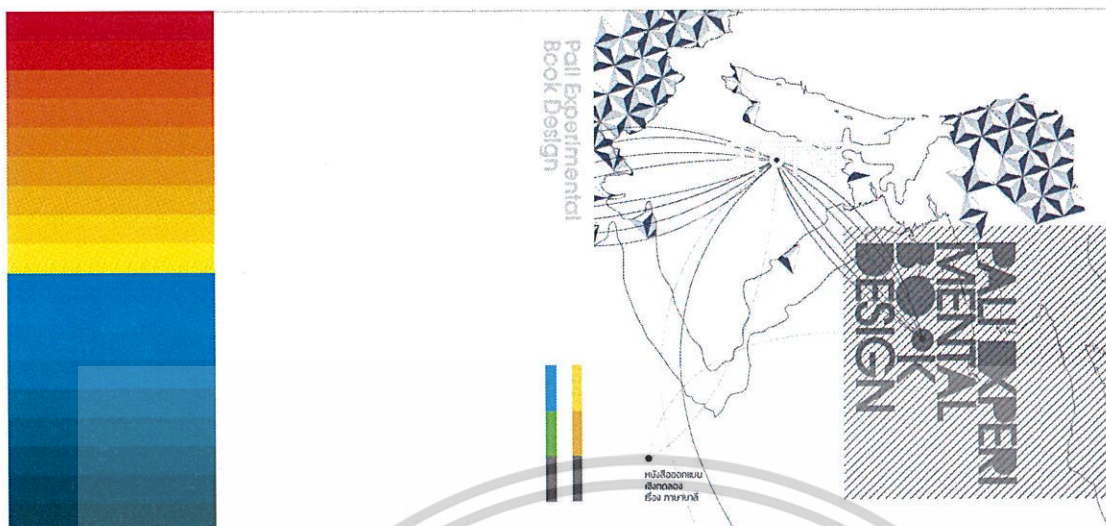

4.3.3 ภาพร่างปกนอก ปกหน้า – ปกหลัง เมื่อทดลองลงสี 2

4.3.4 ภาพร่างปกนอก ปกหน้า – ปกหลัง เมื่อทดลองลงสี 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2 ภาพร่างปกนอก ปกหน้า— ปกหลัง ที่เลือกใช้

เมื่อทดลองลงสีจากสเก็ต เลือกแบ่งโทนสีของหนังสือออกเป็น 2 ส่วน ในส่วนแรกที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาบาลี ใช้โทนสีเหลืองส้ม เนื่องจากเนื้อหาค่อนข้างเป็นวิชาการ โทนสีเหลืองส้มได้มาจากโทนสีของจิวรพระที่เห็นได้จากข้อมูลภาพพุทธประวัติ อีกทั้งความเป็นจริงสีของจิวรพระก็อยู่ในสีโทนเหลืองส้มอยู่แล้ว

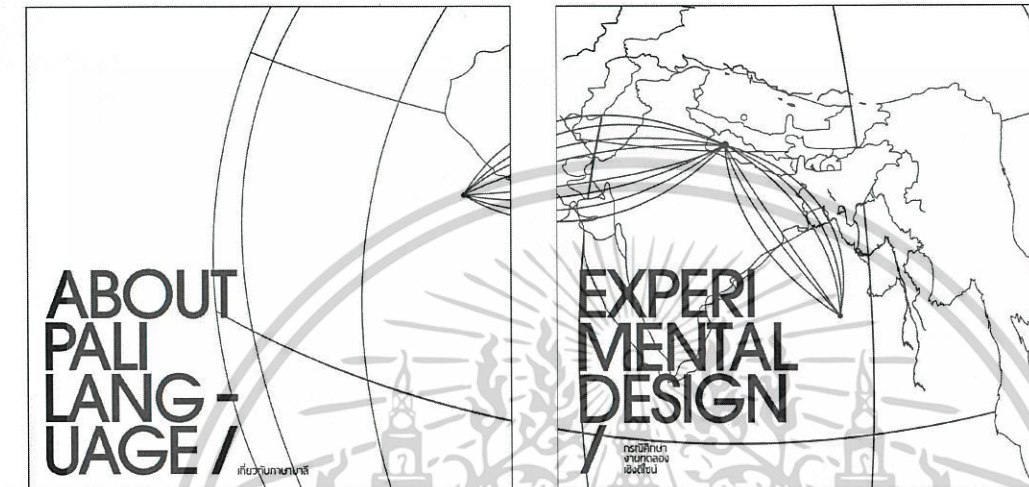
กรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์ เลือกใช้โทนสี ฟ้า เขียว เนื่องจากในส่วนข้อมูลแรกเลือกใช้โทนสีเหลือง ซึ่งเป็นสีที่อยู่ในโทนร้อน อีกส่วนหนึ่งของเล่ม จึงอยากให้มีสีที่มาเบรคกัน ไม่ดูหนักไปทางใดทางหนึ่งมากไป จึงใช้สีที่อยู่ในโทนเย็นมาใช้คู่กัน

เมื่อทดลองใส่สีในสเก็ตเริ่มแรกทดลองใช้สีน้อยๆ จากนั้นค่อยเพิ่มสีขึ้นมาโดยการได้กราดเขียนสีส้ม - เหลือง และ สีฟ้า - เขียว แต่เนื่องจากดูเป็นสีสันมากเกินไป อาจไม่เข้ากับข้อมูลภายในเล่มปรับเปลี่ยน ใช้เป็นแถบสีไว้ด้านหลัง และ บริเวณสันหนังสือ ใช้แบ่งส่วนของข้อมูล ส่วนกราฟิกก็ปรับให้เหลือสีเดียว โดยที่ ทั้ง 2 โทนสีนี้ จะใช้สีเทามาช่วยประกอบอีกที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 ภาพร่างปกใน

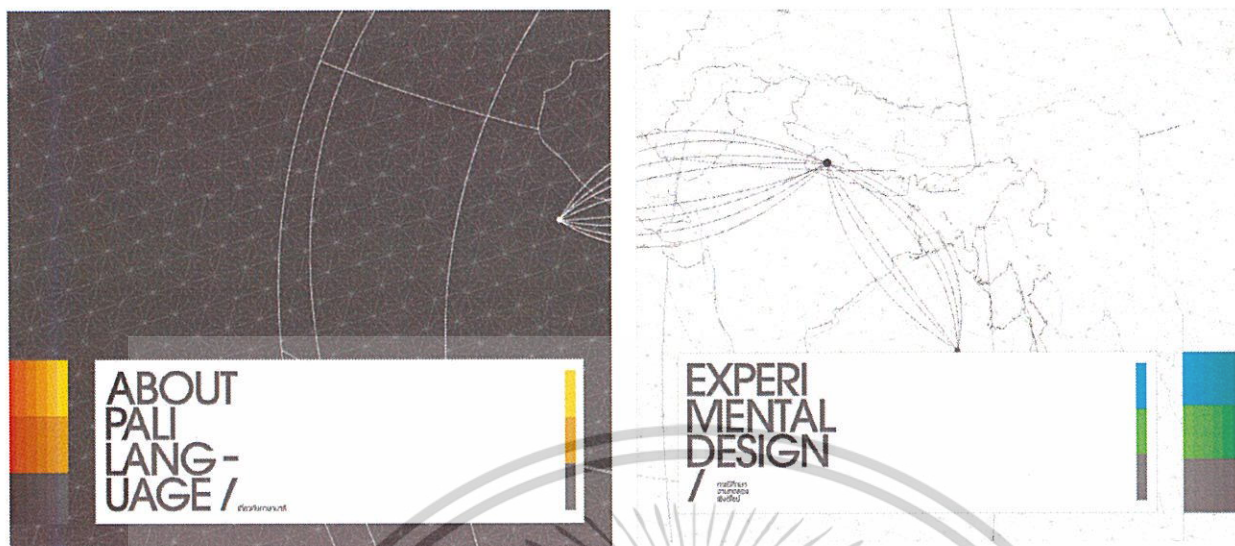
เนื่องจากอยากให้ส่วนปกมีความต่อเนื่องกัน กับปกนอก ดังนั้น ปกในทั้ง 2 เล่มจึงใช้กราฟิกรูปเดียวกัน แต่ ลวดลายละเอียดลงไป

4.4.1 ภาพร่างปกในทั้ง 2 ส่วน

จากปกนอกที่ทดลองลงสีจนมาสรุปที่การใช้แถบสี ส่วนกราฟิกใช้แค่สีเดียว เลยดึงการใช้แถบสีมาช่วยในการออกแบบปกด้านในทั้ง 2 ส่วน โดยคุมโทนตามปกนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4.2 ภาพร่างปกในทั้ง 2 ส่วน ทดลองลงสี

เพิ่มกราฟิกที่ใช้ในการออกแบบหน้าปกด้านนอกเข้ามาแต่เปลี่ยนเป็นแบบลายเส้นไม่ไล่สี ใช้แถบสีที่แบ่งส่วนเนื้อหา มาใช้แทนในหน้าปกในแต่ละส่วน ทั้งด้านหน้า และสันปก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

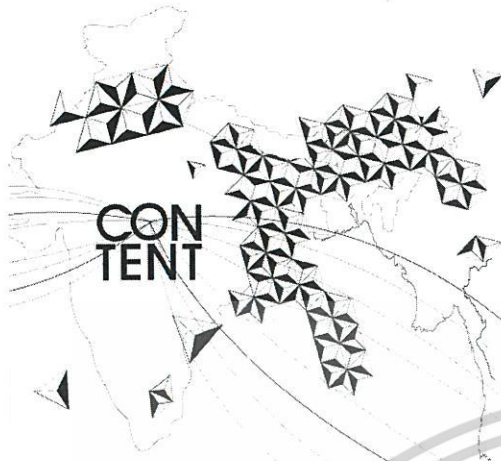
4.6 ภาพร่างเนื้อหา 1

เมื่อนำกราฟิกที่ได้จากการคลี่คลาย นำมาทดลองวางในส่วนเนื้อหา เพื่อใช้เป็นภาพประกอบ ในหน้าเปิดเรื่องต่างๆ โดยมีการวางข้อมูลควบคู่กันลงไปด้วย

4.6.1 ภาพร่างหน้าเปิด ส่วนเนื้อหา เกี่ยวกับภาษาบาลี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

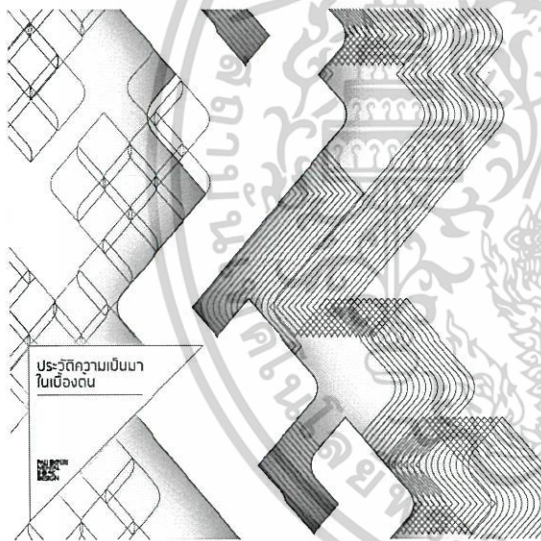
Pali Experimental Book Design

หนังสือออกแบบศิลปะ
สื่อ ภาษามาลี

- ประวัติความเป็นมาในเบื้องต้น / 06
- วิวัฒนาการของภาษาสันสกฤต / 09
- ภาษา / 12
- พัฒนาการของภาษา / 16
- วิชาการ / 20
- / การผันภาษา - สันสกฤต / 25
- วรรณคดี - ภาษาสันสกฤต / 25
- ทฤษฎีการผันภาษา

- อื่นๆ
- ศึกษากาษาบาลีที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - ประโยชน์ของภาษาบาลีและสันสกฤต ที่วัดถ้ำเขาวงกต

4.6.2 ภาพร่างประกอบ สารบัญ 1 และข้อมูล

ประวัติของภาษาบาลีในสมัยพุทธกาล

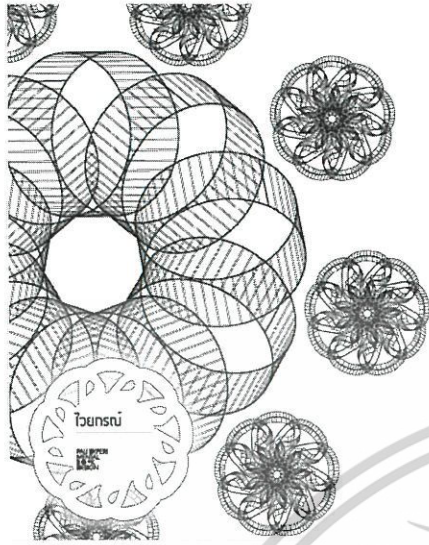
- ภาษามาลี หรือภาษาสันสกฤต เป็นภาษาของชาวชมพูทวีป ซึ่งเดิมสันสกฤต เป็นชื่อ ภาษาสันสกฤตของชาวอินเดียโบราณที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า ภาษาสันสกฤต ซึ่งสันสกฤตเป็นชื่อภาษาสันสกฤตของชาวอินเดียโบราณที่ใช้เรียกกันโดยทั่วไปว่า ภาษาสันสกฤต ซึ่งสันสกฤตเป็นชื่อภาษาสันสกฤตของชาวอินเดียโบราณที่ใช้เรียกกันโดยทั่วไปว่า ภาษาสันสกฤต

ประวัติความเป็นมาของภาษาสันสกฤตในสมัยพุทธกาล

๑. สันสกฤตภาษา
๒. ภาษาสันสกฤตของชาวชมพูทวีป
๓. ภาษาสันสกฤตของชาวอินเดียโบราณ
๔. ภาษาสันสกฤตของชาวอินเดียโบราณ
๕. ภาษาสันสกฤตของชาวอินเดียโบราณ

4.6.3 ภาพร่างหน้าเปิด 1 และ ข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

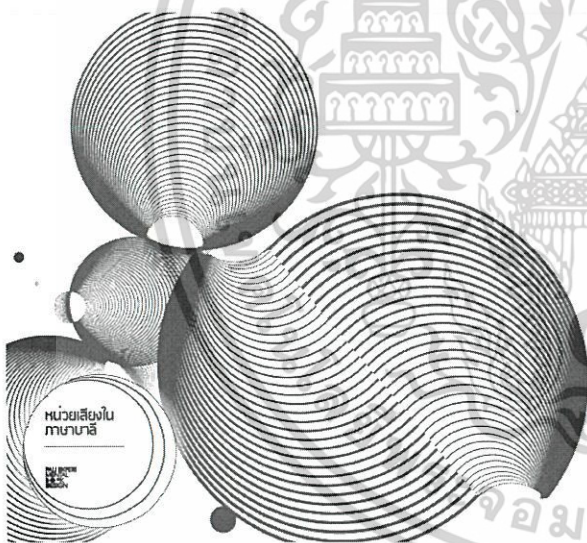
- การจัดทำนิตยสารเขียนภาษาบาลีในรูปวงกลม
ค้นคว้าของแบบ การเขียนแบบเขียนเส้น เส้นโค้งมีมุม
และทิศทางหรือทิศทางที่ต่อเนื่องกันอย่างพาดพิง
พาดพิงหรือการอ่านหรืออ่านภาษาที่แยกกัน
แต่มีผลกันเป็นวงกลม
- นิตยสารที่มีในสาระ: ด้านคณิตศาสตร์: ประสมอยู่ เช่น การ จำนวน ๓-๖
- นิตยสารที่มี ฝึกๆ จำนวนี่: คณิตในชีวิตจริง หรือสิ่งใกล้ๆ เช่น มุมรอบ จำนวน ๓-๖ และมุม: (เรขาคณิต) คือ bra-khal, วรูป, จำนวน ๓-๖-๖, การ จำนวน ๓-๖ (เลขคณิต ก ไม่ใช้เส้น โค้ช ๓-๖)
- นิตยสารที่มี ฝึกๆ จำนวนี่: เช่น จำนวน ๓-๖-๖-๖, ก (๓-๖) - นิตยสาร ไม่ใช้เส้น: จำนวน ๓-๖

สาระ: ก ฝึกๆ จำนวนี่: คณิตในชีวิตจริง หรือสิ่งใกล้ๆ เช่น มุมรอบ จำนวน ๓-๖ และมุม: (เรขาคณิต) คือ bra-khal, วรูป, จำนวน ๓-๖-๖, การ จำนวน ๓-๖ (เลขคณิต ก ไม่ใช้เส้น โค้ช ๓-๖)

นิตยสารที่มี ฝึกๆ จำนวนี่: เช่น จำนวน ๓-๖-๖-๖, ก (๓-๖) - นิตยสาร ไม่ใช้เส้น: จำนวน ๓-๖

นิตยสารที่มี ฝึกๆ จำนวนี่: เช่น จำนวน ๓-๖-๖-๖, ก (๓-๖) - นิตยสาร ไม่ใช้เส้น: จำนวน ๓-๖

4.6.6 ภาพร่างหน้าเปิด 4 และ ข้อมูล

หน่วยภาษาบาลีแบ่งเป็น
หน่วยเสียงสระ และหน่วย
เสียงพยัญชนะ ดังนี้

หน่วยเสียงสระ
หน่วยเสียงพยัญชนะ

มีตัวสระ ๘ ตัว สระ ๘ หน่วยเสียง ได้แก่ ๑-๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
มีตัวพยัญชนะ ๓๓ ตัว หรือ ๓๓ หน่วยเสียง (ในบางกรณีสระ ๘ ๙ ๑๐
หน่วยเสียง) โดยแบ่งเป็น

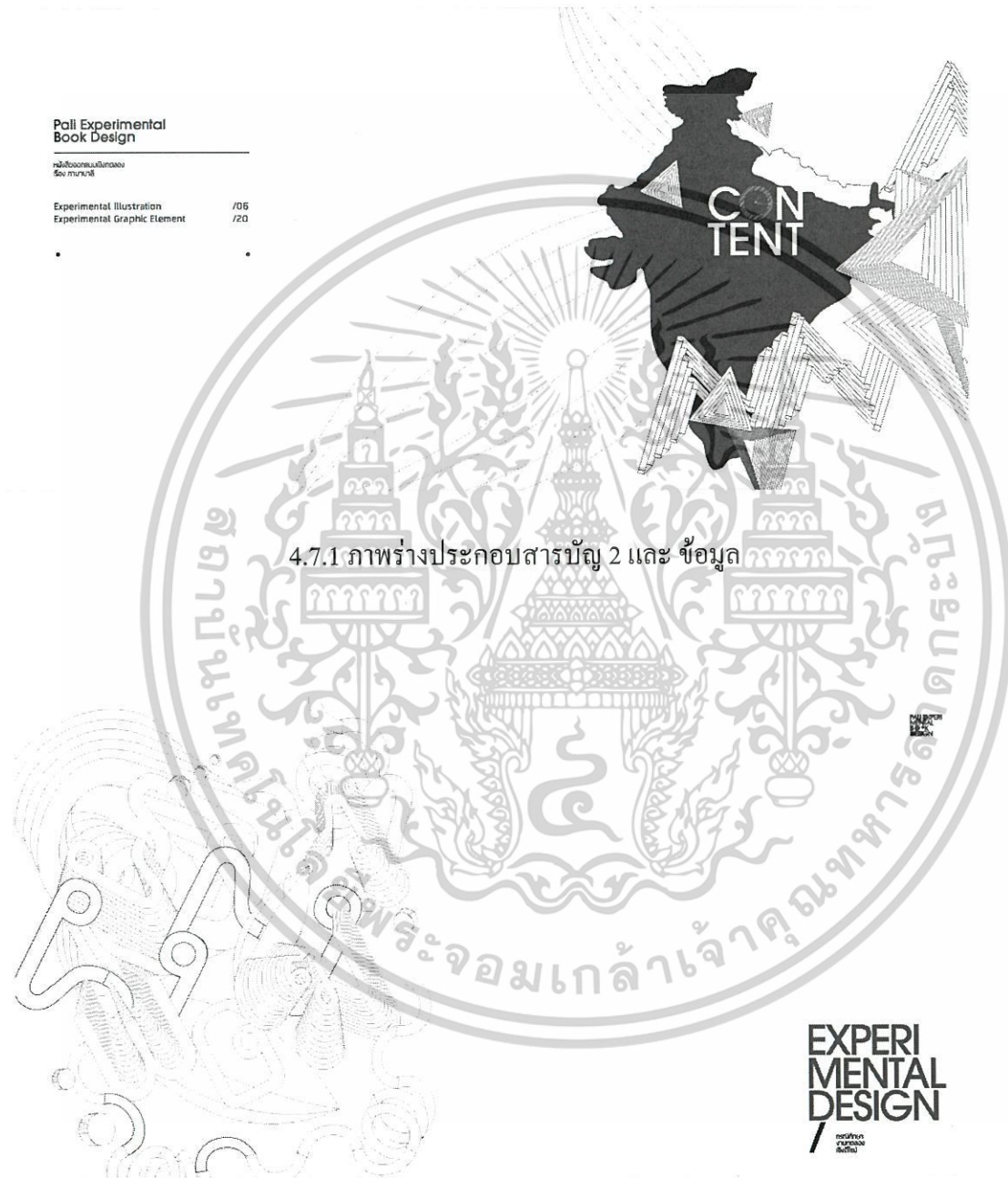
- นิตยสาร ๒๕๓ ๓๕ ตัว
- นิตยสาร ๒๖๓๓ ๘ ตัว

4.6.7 ภาพร่างหน้าเปิด 5 และ ข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.7 ภาพร่างเนื้อหา 2

ส่วนข้อมูลกรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์ เนื้อหาในส่วนนี้จะน้อยกว่าเล่มแรก แต่ใช้การจัดวางข้อมูล โดยยึดรูปแบบที่ใกล้เคียงกับในส่วนแรกไว้

4.7.1 ภาพร่างประกอบสารบัญ 2 และ ข้อมูล

4.7.2 ภาพร่างประกอบหน้าเปิดส่วนเนื้อหา กรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นตฺติ โลก อนินฺนทิต

อ่านแบบไทย : นิต-ติ-โล-ก-อะ-นิน-นทิต
ความหมาย : คนไม่ถูกฉันทาไปทั่วโลก

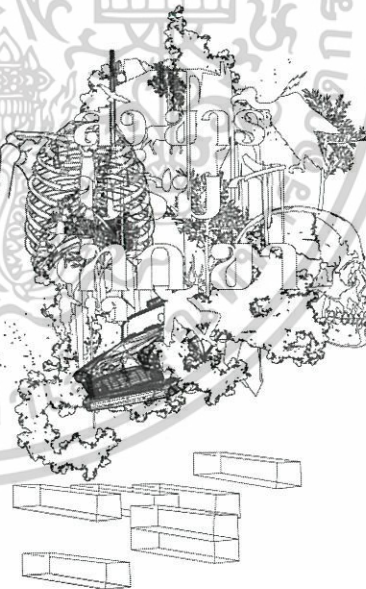

4.7.2 ภาพร่างหน้าเปิดเนื้อหาส่วนทดลอง

สงขรา ปรณา กุยกา

อ่านแบบไทย : สง-ขรา-ป-ระ-นา-กุ-ยก-กา
ความหมาย : สงขารณินกุยกะยั้ง

แนวคิด : จากการเฝ้าระวังของสังขาร ได้เกิด
ทุก ๆ เร็ว และ ตาม ซึ่งสงบระงับในมนุษย์
ทุกคนที่เฝ้าระวังของ และ ยอมรับในความ
เปลี่ยนแปลงของสังขาร พหุชาติ ไม่เป็นระบบ
สังขารจึงเป็นสิ่งที่ไม่เป็นระเบียบในทางอ้อม
เป็นเรื่องราวที่ ทุกคนที่เฝ้า ระวังมีการ
เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาจนเป็นที่สุด
เห็นได้จากสังขาร เป็นทั้ง มัจฉิมกิด ฌีตรี
ณิธิม และ ฌีตรี ฌา...

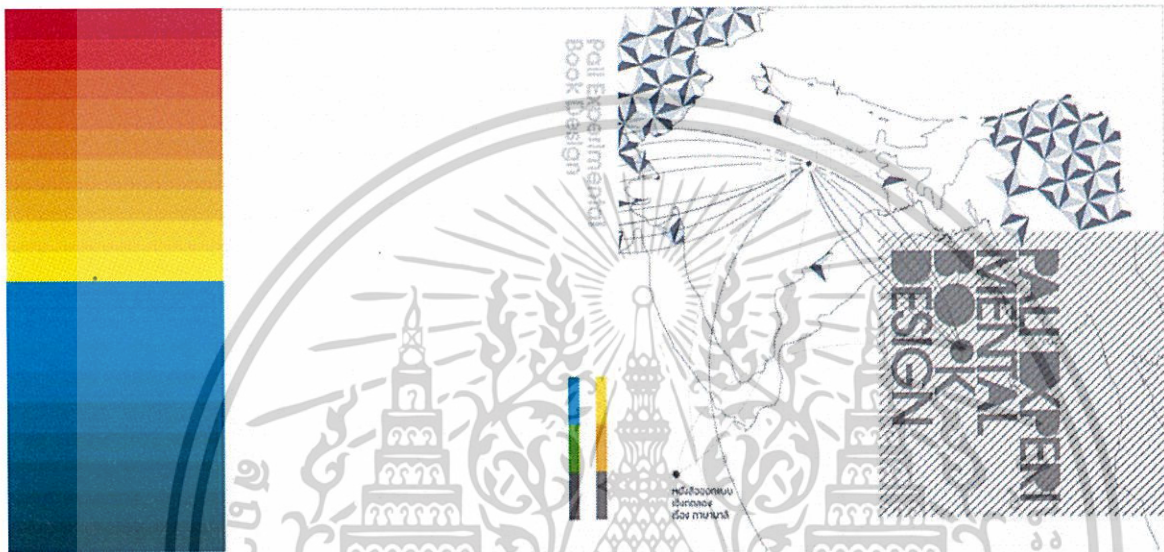
4.7.2 ภาพร่างประกอบส่วนเนื้อหา ทดลอง 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

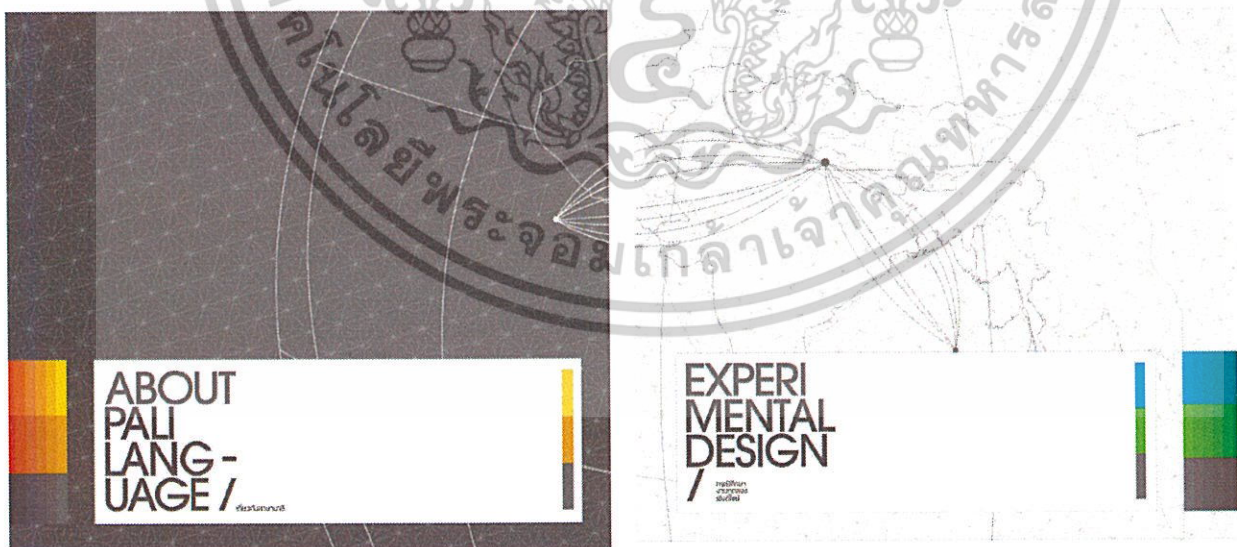
บทที่ 5

ผลงานจริง

5.1 ภาพชิ้นงานจริง

5.1.1 ปกหน้าปกด้านนอก ด้านหน้า - หลัง

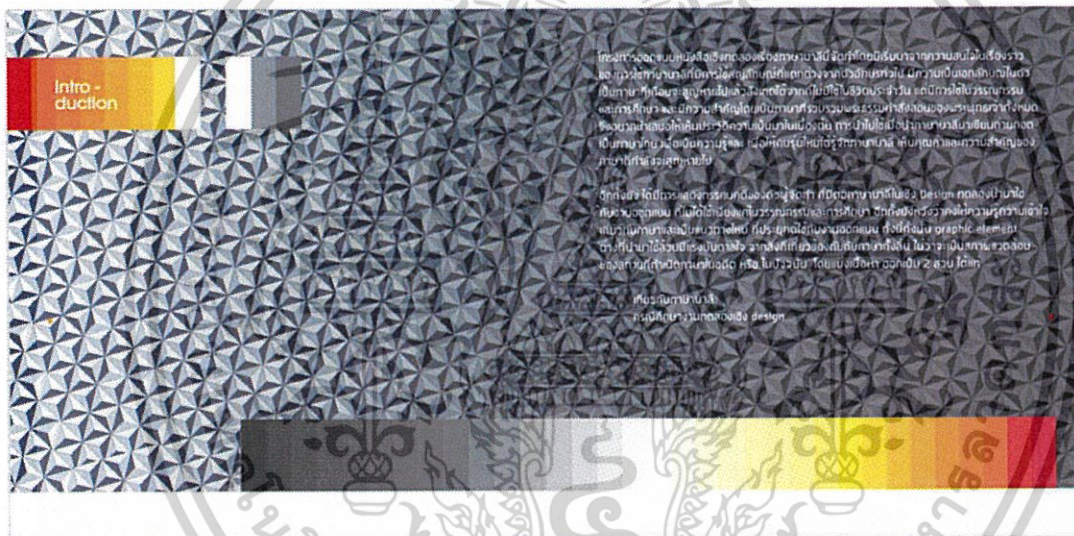

5.1.2 ปกหน้าปกด้านใน ขวา / เกี่ยวกับภาษาบาลี
ซ้าย / กรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์

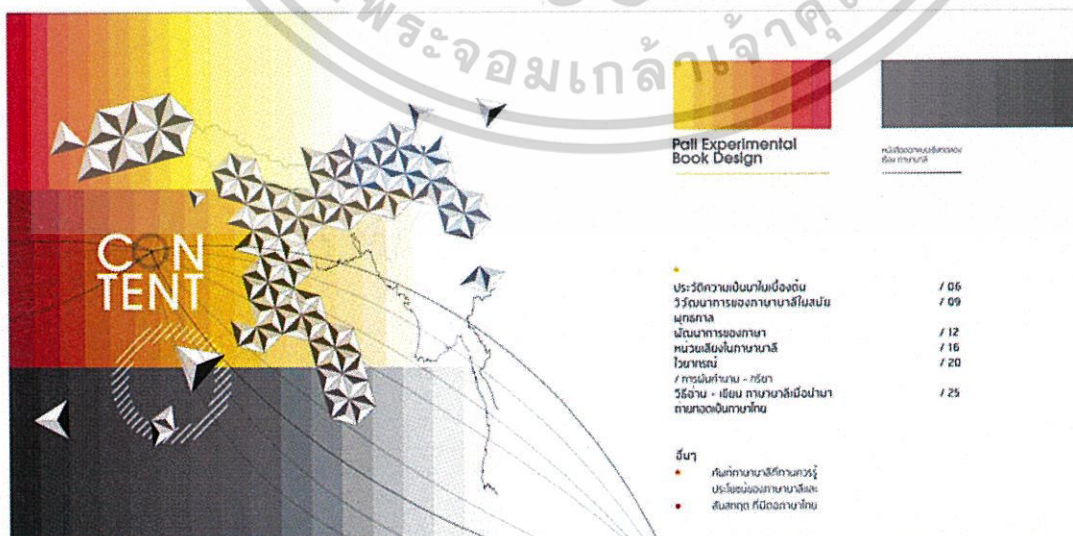
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3 ผลงานจริง คู่ 1 หน้าเปิดเนื้อหาเล่ม เกี่ยวกับภาษาบาลี

5.1.4 ผลงานจริง คู่ 2 คำนำเนื้อหาเล่ม เกี่ยวกับภาษาบาลี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 5.1.5 ผลงานจริง คู่ 3 สารบัญ เนื้อหาเล่ม เกี่ยวกับภาษาบาลี
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**ประวัติความเป็นมา
ในเบื้องต้น**

- **ประวัติของภาษาบาลีในสมัยกรุงเก่า**
- ภาษบาลี หรือภาษาบาลี เป็นภาษาของชาวอนุทวีปประเทศอินเดีย มีต้นกำเนิดมาจากภาษาสันสกฤต ซึ่งใช้ในศาสนาฮินดูและศาสนาพุทธนิกายเถรวาท ภาษานี้ถูกใช้ในอินเดียตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และต่อมาได้แพร่กระจายไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ของเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภาษานี้ถูกใช้ในอินเดียตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และต่อมาได้แพร่กระจายไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ของเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภาษานี้ถูกใช้ในอินเดียตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และต่อมาได้แพร่กระจายไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ของเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ที่เมืองปัตตานี การค้นพบของใบไม้ที่เขียนด้วยอักษรโบราณในสมัยกรุงเก่า ภาษานี้ถูกใช้ในอินเดียตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และต่อมาได้แพร่กระจายไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ของเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๑. สันสกฤตภาษา
๒. ภาษาสันสกฤต
๓. ภาษาสันสกฤต
๔. ภาษาสันสกฤต
๕. ภาษาสันสกฤต

5.1.6 ผลงานจริง คู่ 4 ประวัติความเป็นมาในเบื้องต้นของภาษาบาลี

และจากที่บรรดาเจ้ากรมการปกครองในสมัยกรุงเก่า ภาษานี้ถูกใช้ในอินเดียตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และต่อมาได้แพร่กระจายไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ของเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

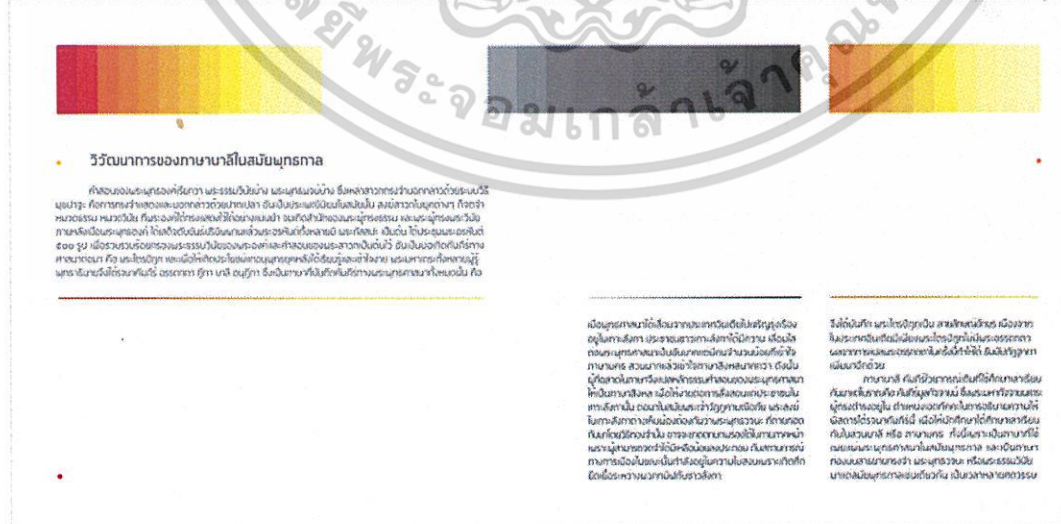
ภาษานครบาลีภาษาที่ไม่เขียน

- ภาษานครบาลี เป็นภาษาที่ไม่เขียน ภาษานี้ถูกใช้ในอินเดียตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และต่อมาได้แพร่กระจายไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ของเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- ภาษานครบาลี เป็นภาษาที่ไม่เขียน ภาษานี้ถูกใช้ในอินเดียตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และต่อมาได้แพร่กระจายไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ของเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

วิวัฒนาการของภาษาบาลีในสมัยกรุงเก่า

วิวัฒนาการของภาษาบาลีในสมัยกรุงเก่า ภาษานี้ถูกใช้ในอินเดียตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และต่อมาได้แพร่กระจายไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ของเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

5.1.7 ผลงานจริง คู่ 5 วิวัฒนาการของภาษาบาลีในสมัยพุทธกาล

วิวัฒนาการของภาษาบาลีในสมัยพุทธกาล

วิวัฒนาการของภาษาบาลีในสมัยพุทธกาล ภาษานี้ถูกใช้ในอินเดียตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และต่อมาได้แพร่กระจายไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ของเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เนื่องจากภาษาบาลีเป็นภาษาที่พูดกันทั่วไปในภูมิภาคนี้ ภาษานี้ถูกใช้ในอินเดียตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และต่อมาได้แพร่กระจายไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ของเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

วิวัฒนาการของภาษาบาลีในสมัยพุทธกาล ภาษานี้ถูกใช้ในอินเดียตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และต่อมาได้แพร่กระจายไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ของเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

5.1.8 ผลงานจริง คู่ 6 วิวัฒนาการของภาษาบาลี (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<ul style="list-style-type: none"> ไวยากรณ อักษร สระ พยัญชนะ เลข 	<ul style="list-style-type: none"> อักษร สระ พยัญชนะ เลข 	<ul style="list-style-type: none"> อักษร สระ พยัญชนะ เลข 	<ul style="list-style-type: none"> อักษร สระ พยัญชนะ เลข 	<ul style="list-style-type: none"> อักษร สระ พยัญชนะ เลข
<p>อักษร (2556 ก):</p> <p>อักษร (2556 ข):</p> <p>อักษร (2556 ค):</p> <p>อักษร (2556 ง):</p> <p>อักษร (2556 จ):</p>	<p>อักษร (2556 ก):</p> <p>อักษร (2556 ข):</p> <p>อักษร (2556 ค):</p> <p>อักษร (2556 ง):</p> <p>อักษร (2556 จ):</p>	<p>อักษร (2556 ก):</p> <p>อักษร (2556 ข):</p> <p>อักษร (2556 ค):</p> <p>อักษร (2556 ง):</p> <p>อักษร (2556 จ):</p>	<p>อักษร (2556 ก):</p> <p>อักษร (2556 ข):</p> <p>อักษร (2556 ค):</p> <p>อักษร (2556 ง):</p> <p>อักษร (2556 จ):</p>	<p>อักษร (2556 ก):</p> <p>อักษร (2556 ข):</p> <p>อักษร (2556 ค):</p> <p>อักษร (2556 ง):</p> <p>อักษร (2556 จ):</p>

5.1.12 ผลงานจริง ค 10 หน่วยเสียงในภาษาบาลี (ต่อ)

- อักษร
- สระ
- พยัญชนะ
- เลข

อักษร (2556 ก):

อักษร (2556 ข):

อักษร (2556 ค):

อักษร (2556 ง):

อักษร (2556 จ):

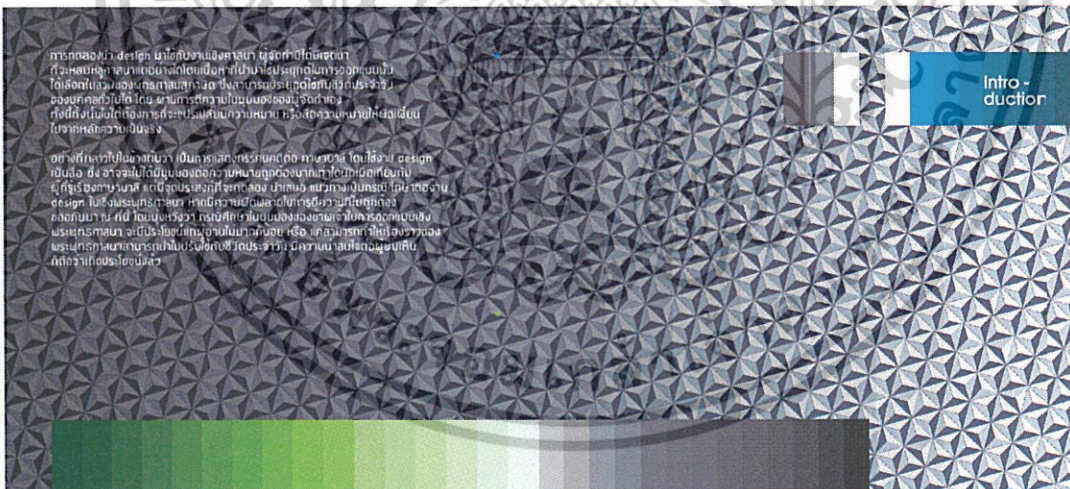
5.1.13 ผลงานจริง กู 11 ไวยากรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื้อหาส่วนที่สอง เกี่ยวกับกรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์ มีการหยิบยกการทำภาพประกอบ ซึ่งตีความจากพุทธศาสนสุภาษิตซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษาบาลี ตลอดจนการคลี่คลายกราฟิกอิลลัสเตรชัน โดยมีแรงบันดาลใจจากสถาปัตยกรรมของอินเดีย

5.1.23 ผลงานจริง คู่ 20 หน้าเปิดเนื้อหา กรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์

5.1.24 ผลงานจริง คู่ 21 คำนำเนื้อหา กรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.25 ผลงานจริง คู่ 22 สารบัญ กรณีศึกษางานทดลองเชิงดีไซน์

5.1.26 ผลงานจริง คู่ 23 ความเป็นมาของพุทธศาสนาสุภายิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ 5.1.27 ผลงานจริง คู่ 24 หน้าเปิดงานทดลอง อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นฤดี โลก อนันต์โต

อ่านแบบไทย : นฤ-ดี-โล-ก-อน-ณ-น-ดี-โต
 ความหมาย : คนในชุดขึ้นมาขี่ไปโลก

แนวคิด : การออกแบบกราฟิก Illustration ธีมวิถีการอุปถัมภ์ทางสังคมยุคดิจิทัล ศึกษาวิถีชีวิตสมัยใหม่ ในมุมมองของผู้อาวุโสที่รับทราบ การเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคดิจิทัล การยอมรับการเปลี่ยนแปลง และมองวิถีการอุปถัมภ์ การยอมรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคใหม่ ซึ่งวิถีการอุปถัมภ์ในสังคมใหม่เกิดขึ้น รัชกาลที่ ๑๐ ทรงเปิด

5.1.28 ผลงานจริง คู่ 25 ตัวอย่าง งานทดลอง 1

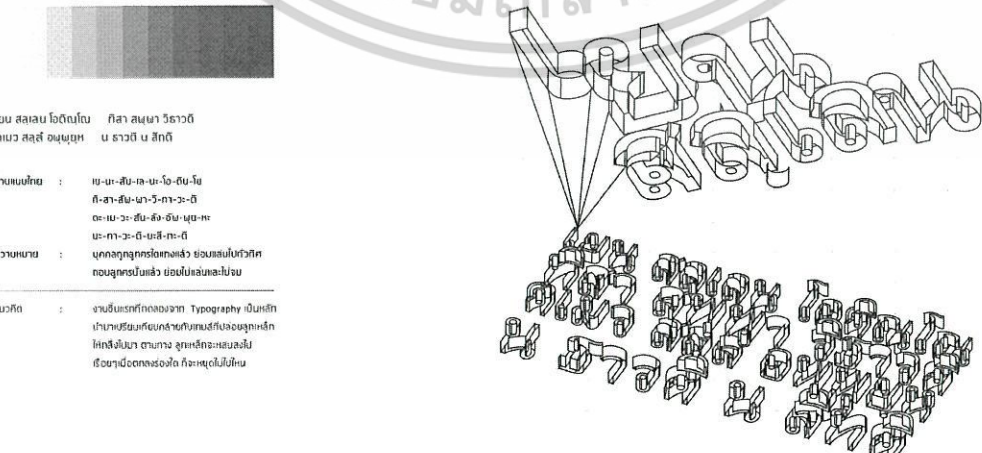

เย็น สกลน รัตนโณ
กิสลา พุพา วัฒติ
ตเมว สลล อพพยุห
น ธวดี น สิกติ

อ่านแบบไทย : เย-น-ส-ก-น-ระ-ณ-โ-ณ-โย
 กิ-ลา-พ-พา-วิ-ภา-วะ-ติ
 ต-เม-ว-ระ-ส-ล-ล-อ-พ-พ-ยุ-ห-ะ
 น-ธ-ว-ดี-น-ส-สิ-ก-ติ

ความหมาย : บุคคลถูกครัดกางแล้ว ยอนเล่นไปทั่วทิศ ก่อนลูกกรบนับแล้ว ยอนไม่เล่นและไม้อม

5.1.29 ผลงานจริง คู่ 26 หน้าเปิด งานทดลอง

เย็น สกลน รัตนโณ กิสลา พุพา วัฒติ
 ตเมว สลล อพพยุห น ธวดี น สิกติ

อ่านแบบไทย : เย-น-ส-ก-น-ระ-ณ-โ-ณ-โย
 กิ-ลา-พ-พา-วิ-ภา-วะ-ติ
 ต-เม-ว-ระ-ส-ล-ล-อ-พ-พ-ยุ-ห-ะ
 น-ธ-ว-ดี-น-ส-สิ-ก-ติ

ความหมาย : บุคคลถูกครัดกางแล้ว ยอนเล่นไปทั่วทิศ ก่อนลูกกรบนับแล้ว ยอนไม่เล่นและไม้อม

แนวคิด : งานศิลปะที่เกิดจาก Typography เป็นสื่อ นำมาประยุกต์กับศาสตร์ของสถาปัตยกรรมศาสตร์ ได้ถึงขีดสุด สามารถ ดูเหมือนศิลปะสมัยใหม่ เป็นงานที่ดูทันสมัย น่าสนใจและทันสมัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
5.1.30 ผลงานจริง คู่ 27 ตัวอย่าง งานทดลอง 2
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.31 ผลงานจริง คู่ 28 หน้าเปิด งานทดลอง

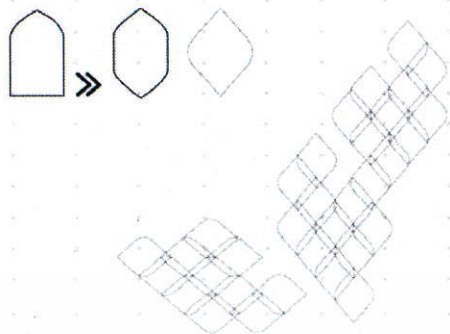

5.1.32 ผลงานจริง คู่ 29 ตัวอย่าง งานทดลอง 3

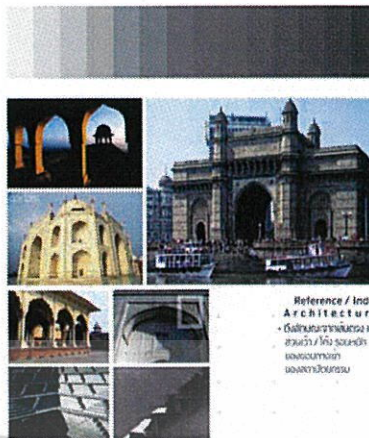

5.1.33 ผลงานจริง คู่ 30 หน้าเปิด งานทดลองกราฟิกอิลเมนต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

/ ศึกษารูปทรงอาคารอันงดงาม
ซึ่งอยู่ใกล้กับเมืองอินเดียน

5.1.34 ผลงานจริง คู่ 31 ตัวอย่าง งานทดลองกราฟิกอิเลิเมนต์

/ ศึกษารูปทรงอาคารอันงดงาม
ของวัดวาอารามอันยิ่งใหญ่

5.1.35 ผลงานจริง คู่ 32 ตัวอย่าง งานทดลองกราฟิกอิเลิเมนต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 รูปเล่มขึ้นงานจริงหลังประกอบเป็นเล่ม

5.2.1 ภาพผลงานเมื่อประกอบขึ้นจริง ด้านหน้า สันปกและ ด้านหลัง

5.2.2 ภาพผลงานเมื่อประกอบขึ้นจริง ส่วนหน้าปกด้านในทั้ง 2 เล่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้ทำการออกแบบหนังสือเชิงทดลองเรื่องภาษาบาลีเล่มนี้ ทำให้ได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการออกแบบ

ทำให้รู้เกี่ยวกับการจัดวางหน้าหนังสือ การเลือกใช้สีและตัวอักษรที่เหมาะสม เรียนรู้วิธีการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจมากกว่าภาพประกอบและวลีภาษา รูปแบบหนังสือที่เกี่ยวข้องในเชิงพุทธศาสนามีได้จำกัดอยู่แค่กลุ่มผู้ใหญ่เท่านั้นที่ให้ความสนใจ

ด้านการวางแผนการทำงาน

การออกแบบหนังสือสักหนึ่งเล่มนั้น จำเป็นต้องวางแผนให้ละเอียดรอบคอบเนื่องจากสิ่งสำคัญของหนังสือ คือ เนื้อหา เพราะฉะนั้น ต้องสามารถสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจในสิ่งที่ผู้ออกแบบต้องการจะบอกให้ได้ ต้องคำนวณความเหมาะสมของเนื้อหา ภาพประกอบ โครงสร้างการจัดทำรูปเล่มต่างๆ น้ำหนักและความหนาของกระดาษที่ใช้พิมพ์

การวางแผนเวลาทำงานที่ถูกต้องและทำตามเวลาที่กำหนดไว้ จะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากกว่า งานที่เร่งรีบจนเกินไป จะทำให้งานออกมาไม่ดี

ด้านระบบการพิมพ์

การพิมพ์ระบบอิงค์เจท (Inkjet) กับชิ้นงานที่เป็นสีเข้มๆจะทำให้สีติดนิ้วมือเมื่อดูชิ้นงาน โครงการนี้เหมาะสำหรับที่จะพิมพ์ด้วยระบบเลเซอร์(Laser) ทั้งนี้ระบบเลเซอร์จะทำให้กระดาษด้านถูกเคลือบจนกลายเป็นกระดาษที่มันพองาม แต่ปัญหาของเลเซอร์นั้นไม่สามารถรองรับการพิมพ์ลงขนาดที่ใหญ่กว่า A3 ได้ การแก้ปัญหาคือ การเปลี่ยนมาเป็นการพิมพ์ด้วยระบบอิงค์เจทและเคลือบด้วยกระดาษเพื่อป้องกันการเลอะแทน ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเคลือบชิ้นงานจะมีความหนามากขึ้น

ด้านงานฝีมือ

เนื่องจากรูปแบบการเข้าเล่มหนังสือค่อนข้างซับซ้อนกว่าหนังสือแบบปกดี ไม่สามารถส่งให้โรงพิมพ์จัดการทั้งหมดได้ จึงต้องประกอบเอง โครงการนี้จำเป็นต้องใช้ความประณีตเป็นอย่างมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชันส์, 2546.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. ออกแบบกราฟิก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อีแอนดีไอคิว, 2545.
- นันทา วิฑูตสิศักดิ์. หนังสือและการพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ.
- วัฒน์ จุฑะวิภาต. 2527. การออกแบบ กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์ปราธนา.
- โสรัชญ์ นันทวัชรวิบูลย์. 2537. สู่เส้นทางกราฟิก ดีไซน์เนอร์ พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร.
- บริษัท พิมพ์ดี จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นายณัฐพล อัคระอักษร
 ที่อยู่ 27/49 ซ.พืงมี 52 สุขุมวิท 93 บางจาก
 พระโขนง กทม. 10260
 E-mail : akabet.s@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2541 ประถมศึกษา โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม
 พ.ศ. 2547 มัธยมศึกษา โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต

ประวัติการฝึกงาน

พ.ศ. 2551 บริษัท ดัคสโตร์ เดอะ ดีไซน์กรุ๊ป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้